

II.

77—153. TÉRKÉP

MAGYAR NÉPRAJZI ATLASZ
ATLAS DER UNGARISCHEN VOLKSKULTUR
ATLAS OF HUNGARIAN FOLK CULTURE

MTAK

ISBN 963 05 4076 2 (összkiadás)

ISBN 963 05 4078 9 (II. kötet)

I—III. kötet ára: 1200,— Ft

504939

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

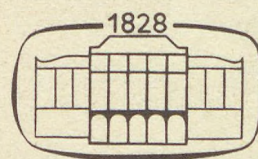
MAGYAR NÉPRAJZI ATLASZ
ATLAS DER UNGARISCHEN VOLKSKULTUR
ATLAS OF HUNGARIAN FOLK CULTURE

SZERKESZTETTE

BARABÁS JENŐ

II.

77—153. TÉRKÉP

AKADÉMIAI KIADÓ · BUDAPEST 1987

504939

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

KÉSZÜLT A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TÁMOGATÁSÁVAL A NÉPRAJZI MÚZEUM,
AZ ELTE TÁRGYI NÉPRAJZI TANSZÉK, A KLTE NÉPRAJZI TANSZÉK ÉS AZ MTA NÉPRAJZI KUTATÓ CSOPORT
MUNKATÁRSAINAK KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL AZ MTA NÉPRAJZI KUTATÓ CSOPORT TERVMUNKÁJAKÉNT

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

BARABÁS JENŐ, †DIÓSZEGI VILMOS, GUNDA BÉLA, MORVAY JUDIT, SZOLNOKY LAJOS

SZERZŐK

BARABÁS JENŐ 95—98, 118—123

FÜZES ENDRE 77—85, 128—133

HEGYI IMRE 124—127

HEGYI IMRE—SZOLNOKY LAJOS 102

MORVAY JUDIT 134—153

PALÁDI-KOVÁCS ATTILA 99—101,

103—104, 110—117

SZOLNOKY LAJOS 86—94, 105—109

A NÉMET FORDÍTÁST KÉSZÍTETTE

INOTAI ANDRÁS—KISBÁN ESZTER

A FORDÍTÁST ELLENŐRIZTE

OLAF BOCKHORN, WIEN

GÜNTER WIEGELMANN, MÜNSTER

LEKTOR

†ORTUTAY GYULA

†VINCZE ISTVÁN

RAJZOLTA

HORVÁTH ERNŐ

ISBN 963 05 4076 2 (összkiadás)

ISBN 963 05 4078 9 (II. kötet)

A KIADÁSÉRT FELELŐS AZ AKADÉMIAI KIADÓ ÉS NYOMDA FŐIGAZGATÓJA

FELELŐS SZERKESZTŐ: KORMÁNYOS JÓZSEF

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: CSÁKVÁRI ANDRÁS

A SZEDÉS AZ AKADÉMIAI NYOMDÁBAN, A NYOMÁS A NÓGRÁDSÁPI „MÁJUS 1” MGTSZ NYOMDÁJÁBAN KÉSZÜLT

© AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST 1987

PRINTED IN HUNGARY

M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
sz. jel.: 5687 / 1988

TARTALOM

INHALT

TABLE OF CONTENTS

I. 1—76.

- Településkép 1—5
Description of settlement 1—5
- Ugarolás és trágyázás 6—8
Fallowing and fertilizing 6—8
- Szántásnál használt igaerő 9—10
Draught animals used for ploughing 9—10
- Boronálás 11—18
Harrowing 11—18
- Vetés 19—20
Sowing 19—20
- Aratás 21—43
Grain harvest 21—43
- A gabona összerakása a mezőn 44—52
Method of stacking grain in the field 44—52
- Cséplés és nyomtatás 53—76
Threshing and treading out with animals 53—76

II. 77—153.

Gabonátárolás 77—85 *Grain storage 77—85*

77. A gabonátárolás hagyományos, illetve uralkodó módjai a XX. század elején
Traditionelle bzw. vorherrschende Arten der Getreidespeicherung zu Beginn des 20. Jahrhunderts.
78. Jelentősebb gabonátároló építmények a XIX. század végén
Wichtigere Speicher(bauten) gegen Ende des 19. Jahrhunderts
79. Különálló kamra és neve a XX. század első felében
Freistehender Speicher: Bezeichnungen in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts

80. A gabonásverem belseje
Der Innenraum der Getreidegrube
81. A gabonásverem helye a XIX. század második felében
Stelle der Getreidegrube in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts
82. A gabonatarató láda és neve a XX. század első felében
Getreidetruhe: Bezeichnungen in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts
83. Jelentősebb gabonatarató edények 1900 körül
Behälter zur Getreidespeicherung um 1900, Haupttypen
84. A *hombár* — *hambár* jelentése a XX. század első felében
Bedeutung von hombár — hambár in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts
85. A *szuszék* és alakváltozatai jelentése a XX. század első felében
Die Bedeutung von szuszék und seiner Varianten in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts

Burgonyaültetés és kapák 86—94

Planting of potatoes and hoes 86—94

86. A burgonya legáltalánosabb vetési módja 1900 körül
Das Legen der Saatkartoffeln um 1900
87. A burgonya legáltalánosabb vetési módja a XX. század közepén
Das Legen der Saatkartoffeln um die Mitte des 20. Jahrhunderts
88. A sorhúzó és gyakoribb nevei
Zeilenzieher: Bezeichnungen
89. A burgonya és kukorica termelésénél használt fontosabb kaptípusok a XX. század első felében
Die wichtigsten Hauentypen zum Kartoffel- und Maisanbau in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts
90. A kerek kapák változatai
Varianten der Rundhauen
91. A hegyes kapák változatai
Varianten der Spitzhauen

92. A sarkos kapák változatai
Varianten der Breithauen
93. Hányféle kapaformát használtak a burgonya- és kukoricatermelésnél?
Anzahl der Hauenformen zum Kartoffel- und Maisanbau
94. A csak szőlőmunkánál használt kapák
Weingartenhauen
- Szőlészet és borászat 95—98
*Vineyards and winemaking 95—98***
95. Szőlőmetsző kések
Rebmesser
96. Faorsós borsajtók 1900 körül
Weinpressen mit Holzgewinde um 1900
97. A borsajtó gyakorisága 1900 körül
Häufigkeit der Weinpresse um 1900
98. A borsajtó hagyományos neve
Traditionelle Bezeichnungen für die Weinpresse

Szénamunka 99—109

Haymaking 99—109

99. A szénaszáritás általános módjai a 20. század közepén
Trocknen von Heu: wichtigste Verfahren um die Mitte des 20. Jahrhunderts
100. A takarmányszárító állvány formái
Trocknungsgerüste für Futtergras: Formen
101. A takarmányszárító állvány neve
Trocknungsgerüste für Futtergras: Bezeichnungen
102. A petrencehordó rúd és neve
Stangenpaar zum Transport von Heuhaufen: Bezeichnungen
103. A szénatárolás általános módja
Lagerung von Heu
104. Szénatároló épületek és nevük
Bauten für Heulagerung: Bezeichnungen
105. Favillák
Holzgabeln

106. A hasított ágú favillák változatai
Holzgabeln mit Spaltzinken
107. Hányféle favillát használtak szénamunkánál?
Anzahl der bei der Heuarbeit benutzten Formen von Holzgabeln
108. Faluzó favillaárusok vásárló helyei
Marktorte der wandernden Holzgabelhändler
109. A szénamunkánál használt fagereblyék
Holzrechen für die Heuarbeit
- Tehénfejés 110—114
*Milking 110—114***
110. Tehénfejés 1.
 A fejő személy testhelyzete 1900 körül
Melken der Kühe: Körperstellung der melkenden Person um 1900
111. Tehénfejés 2.
 Nemek közötti munkamegosztás 1900 körül
Melken der Kühe: Arbeitsteilung zwischen Mann und Frau um 1900
112. Tehénfejés 3.
 A fejőedény anyaga a XX. század elején
Melken der Kühe: Material des Melkgefäßes zu Beginn des 20. Jahrhunderts
113. Tehénfejés 4.
 A fa fejőedény formái
Melken der Kühe: Formen des Melkgefäßes aus Holz
114. Tehénfejés 5.
 A fa és bádóg fejőedény neve
Melken der Kühe: Bezeichnungen für die Melkgefäße aus Holz und Blech

Fogatolás 115—123

Harnessing of draught animals 115—123

115. Hámformák
Formen des Pferdegeschirrs
116. A szügyhám neve
Bezeichnung für das Brustgeschirr (Sielen-geschirr)
117. Mivel tartja vissza a ló fékezéskor a szeke-ret?
Geräte, mit denen das Pferd den Wagen beim Bremsen zurückhält

118. Az ökor- és tehénfogató irányítása gyeplővel
Lenken des Rindergespans mit dem Zügel
119. A vonómarha patkolása a XX. század első felében
Beschlagen der Zugrinder in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts
120. Járomformák a XX. század elején
Jochformen zu Beginn des 20. Jahrhunderts
121. A járom neve
Bezeichnung für das Jochgeschirr
122. A járom felső fájának neve
Bezeichnung für den Jochbalken
123. A járom egyes részeinek neve (Az általánostól eltérő nevek)
Bezeichnung für die Bestandteile des Rahmenjochs
- Kasztrálás 124—127
*Gelding and spaying 124—127***
124. Az állatok herélése 1900 körül
Kastration der Tiere um 1900
125. A juh herélése 1900 körül
Kastration der Schafe um 1900
126. A herélt ló neve a XX. század közepén
Bezeichnung des kastrierten Pferdes um die Mitte des 20. Jahrhunderts
127. Az anyadisznó ivartalanításának elnevezése
Bezeichnung für das Sterilisationsverfahren beim Muttterschwein

Háziszárnyasok 128—133

Poultry 128—133

128. A tyúkok hálólhelye 1900 körül (az ól kivételével)
Schlafplatz der Hühner um 1900 (außerhalb des Hühnerstalls)
129. Tyúkól és neve
Hühnerstall: Bezeichnungen

130. A háziszárnyasok összesítő neve a XX. század első felében

Sammelbezeichnung für das Hausgeflügel in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts

131. A kacsza és liba tollazata a XX. század első felében

Das Gefieder der Ente und der Gans in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts

132. Csirkeborítók a XX. század közepén

Bewegliches (geflochtenes oder hölzernes) Behältnis für die Glucke, begehbar für die Küken

133. A csirkeborító neve

Bezeichnung für das bewegliche (geflochtene oder hölzerne) Behältnis für die Glucke, begehbar für die Küken

Az állatok irányító szavai 134—153

Words of command used with animals 134—153

134. A befogott ló indításához használt szavak

Kommandorufe für Pferde: Beginn desfahrens/Ziehens

135. A befogott ló megállításához használt szavak

Kommandorufe für Pferde: Anhalten

136. A befogott marha indításához használt szavak

Kommandorufe für Rindvieh: Beginn desfahrens/Ziehens

137. A befogott marha irányításához (jobbra-balra) használt szavak

Kommandorufe für Rindvieh: Lenkung nach links und rechts

138. A befogott marha megállításához használt szavak

Kommandorufe für Rindvieh: Anhalten

139. A befogott marha hátráltatásához használt szavak

Kommandorufe für Rindvieh: Rückwärtsgehen

140. A csikó hívogató szavai

Lockrufe für das Fohlen

141. A csikó kergető szavai

Scheuchrufe für das Fohlen

142. A disznó hívogató szavai

Lockrufe für das Schwein

143. A disznó kergető szavai

Scheuchrufe für das Schwein

144. A juh hívogató és kergető szavai

Lockrufe und Scheuchrufe für das Schaf

145. A tyúk hívogató szavai

Lockrufe für das Huhn

146. A tyúk kergető szavai

Scheuchrufe für das Huhn

147. A kacsza hívogató szavai

Lockrufe für die Ente

148. A kacsza kergető szavai

Scheuchrufe für die Ente

149. A liba hívogató szavai

Lockrufe für die Gans

150. A kisliba evésre ösztönzésénél használt szavak

Wörter, die die junge Gans zum Fressen veranlassen sollen

151. A liba kergető szavai

Scheuchrufe für die Gans

152. A kutya hívogató szavai

Lockrufe für den Hund

153. A kutya kergető szavai

Scheuchrufe für den Hund

III.

154—220.

A juhászat építményei 154—160

Buildings for sheep breeding 154—160

Kosarazás 161—165

Use of mobile pens for fertilizing 161—165

A juhnyájak és a fejés 166—173

Flocks of sheep and milking 166—173

A juhtej feldolgozása 174—190

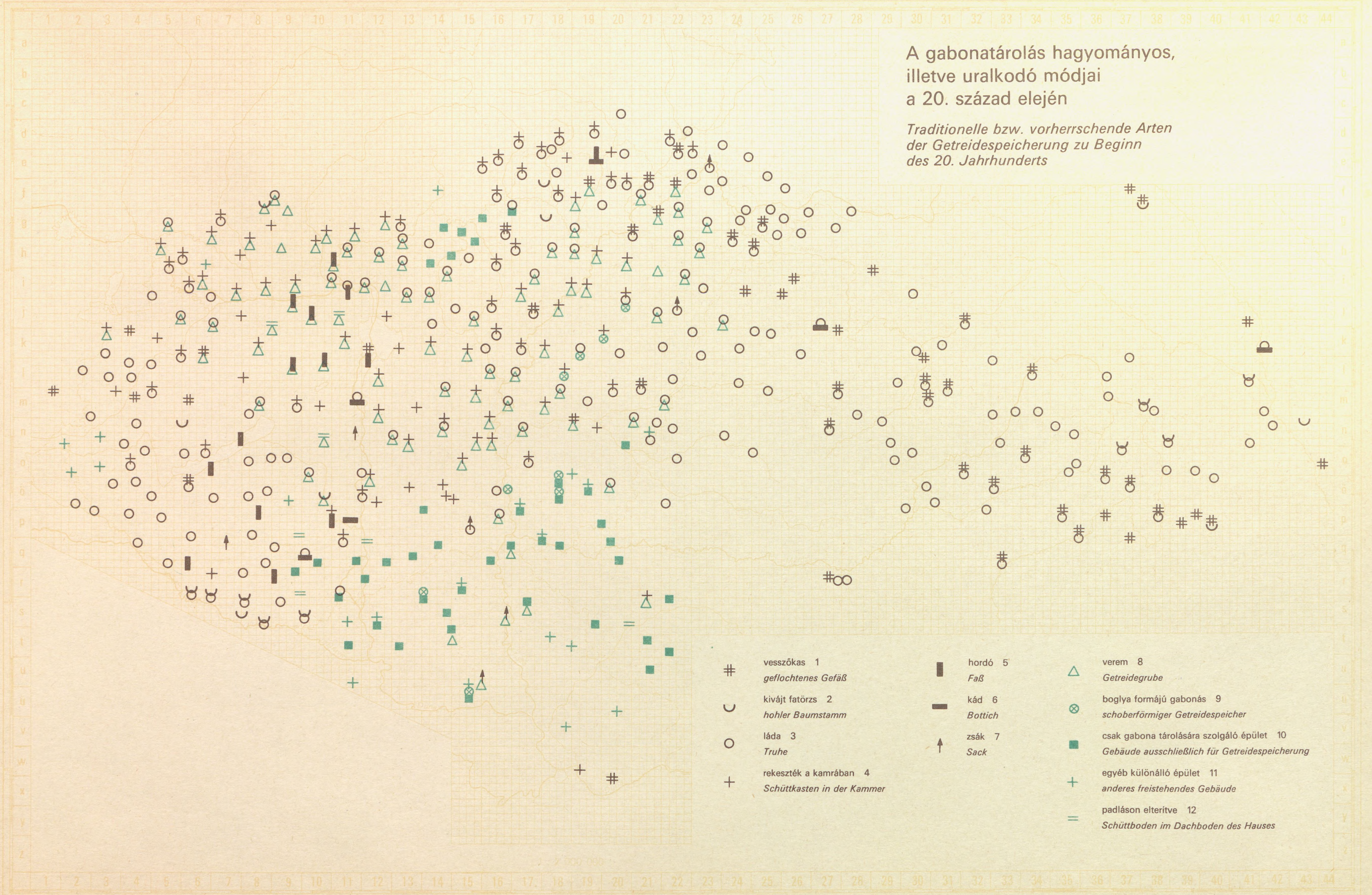
Processing of ewe's milk 174—190

Szekér és kocszi 191—205

Farm vehicles 191—205

Emberi erővel történő szállítás 206—220

Methods of land transport by human force 206—220

A gabonátárolás hagyományos, illetve uralkodó módjai a 20. század elején

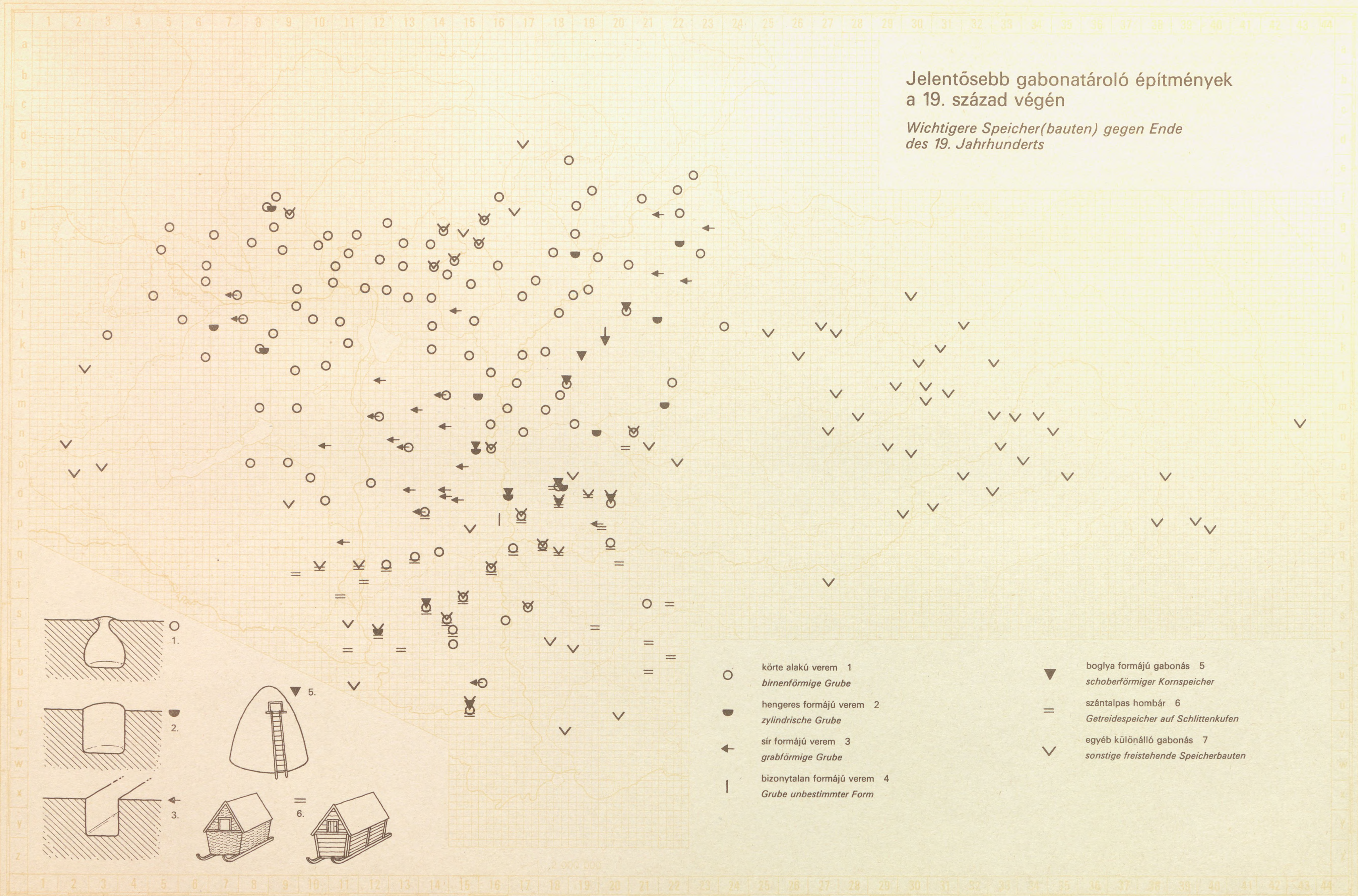
Traditionelle bzw. vorherrschende Arten der Getreidespeicherung zu Beginn des 20. Jahrhunderts

#	vesszőkos 1 <i>geflochtenes Gefäß</i>	hordó 5 <i>Faß</i>	△	verem 8 <i>Getreidegrube</i>
∪	kivájt fatörzs 2 <i>hohler Baumstamm</i>	kád 6 <i>Bottich</i>	⊗	boglya formájú gabonás 9 <i>schoberförmiger Getreidespeicher</i>
○	láda 3 <i>Truhe</i>	↑	■	csak gabona tárolására szolgáló épület 10 <i>Gebäude ausschließlich für Getreidespeicherung</i>
+	rekeszték a kamrában 4 <i>Schüttkasten in der Kammer</i>		+	egyéb különálló épület 11 <i>anderes freistehendes Gebäude</i>
			=	padláson elterítve 12 <i>Schüttboden im Dachboden des Hauses</i>

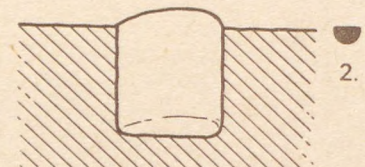
1 : 2 000 000

Jelentősebb gabonátároló építmények
a 19. század végén

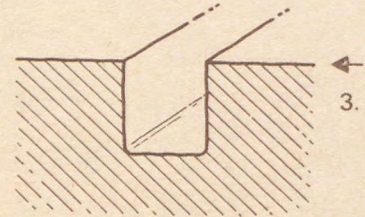
*Wichtigere Speicher(bauten) gegen Ende
des 19. Jahrhunderts*

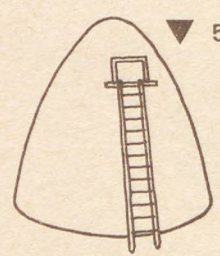
1.

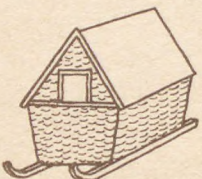
2.

3.

5.

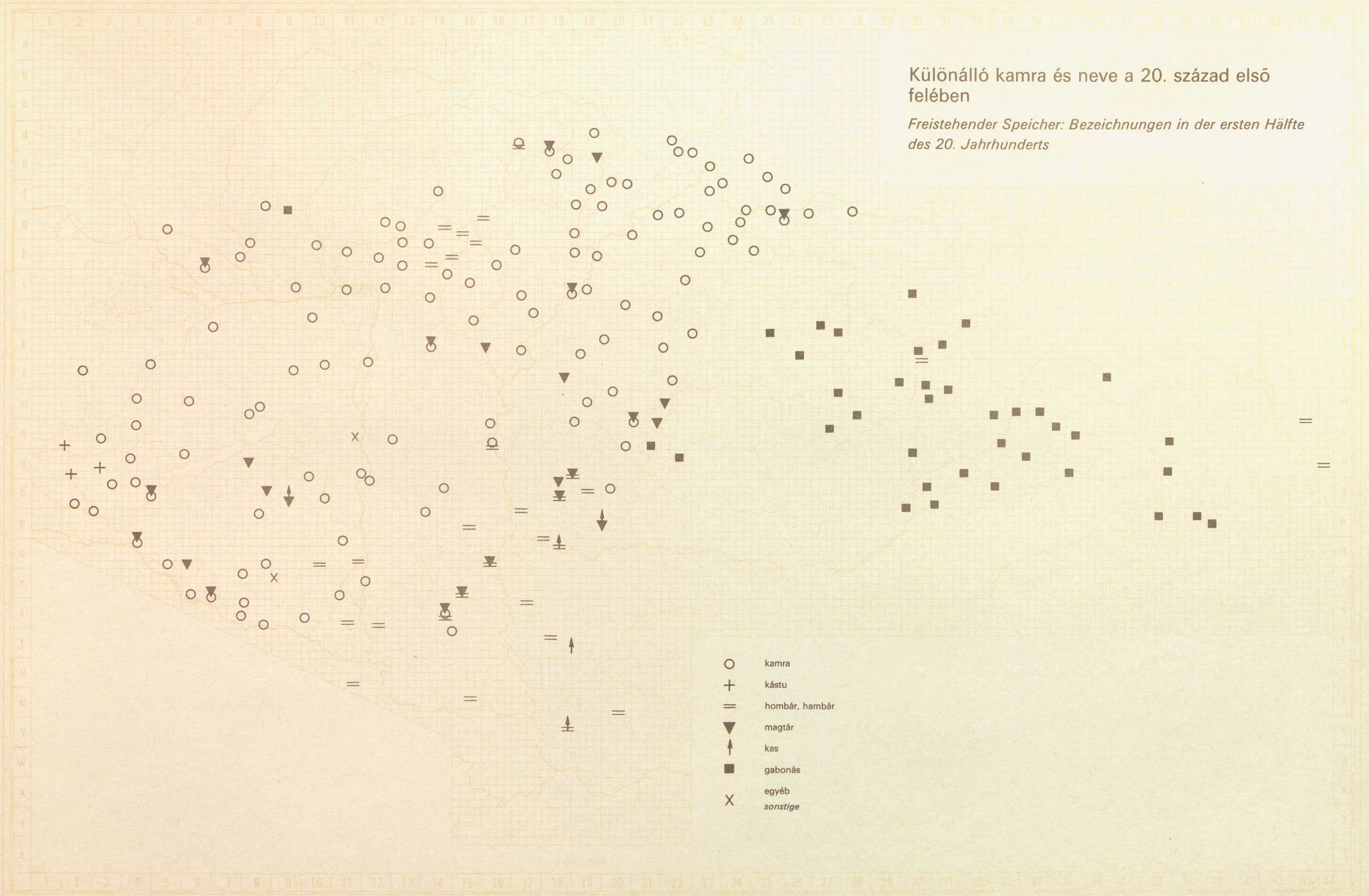

6.

- körte alakú verem 1
birnenförmige Grube
- ◐ hengeres formájú verem 2
zylindrische Grube
- ◑ sír formájú verem 3
grabförmige Grube
- bizonytalan formájú verem 4
Grube unbestimmter Form

- ▼ boglya formájú gabonás 5
schoberförmiger Kornspeicher
- = szántalpas hombár 6
Getreidespeicher auf Schlittenkufen
- ∨ egyéb különálló gabonás 7
sonstige freistehende Speicherbauten

1:2 000 000

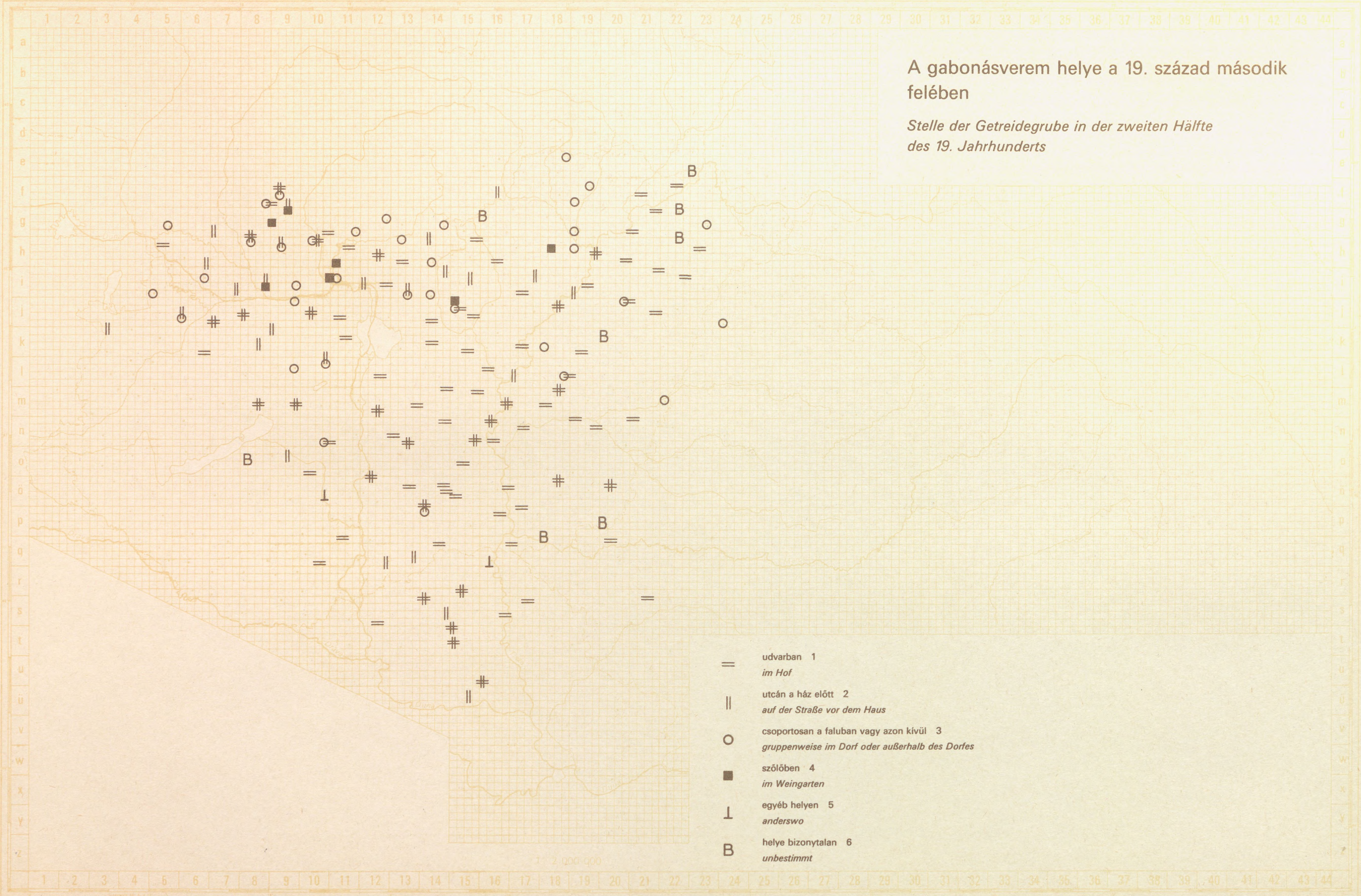

A gabonásverem belseje
 Der Innenraum der Getreidegrube

- | égetett 1
gebrannt
- égetetlen 2
ungebrannt
- △ szalmával bélelt 3
mit Stroh verkleidet
- ▽ sározott 4
mit Lehm verschmiert
- = szalmafonattal bélelt 5
mit Strohgeflecht verkleidet
- B bizonytalan 6
unbestimmte Ausführung

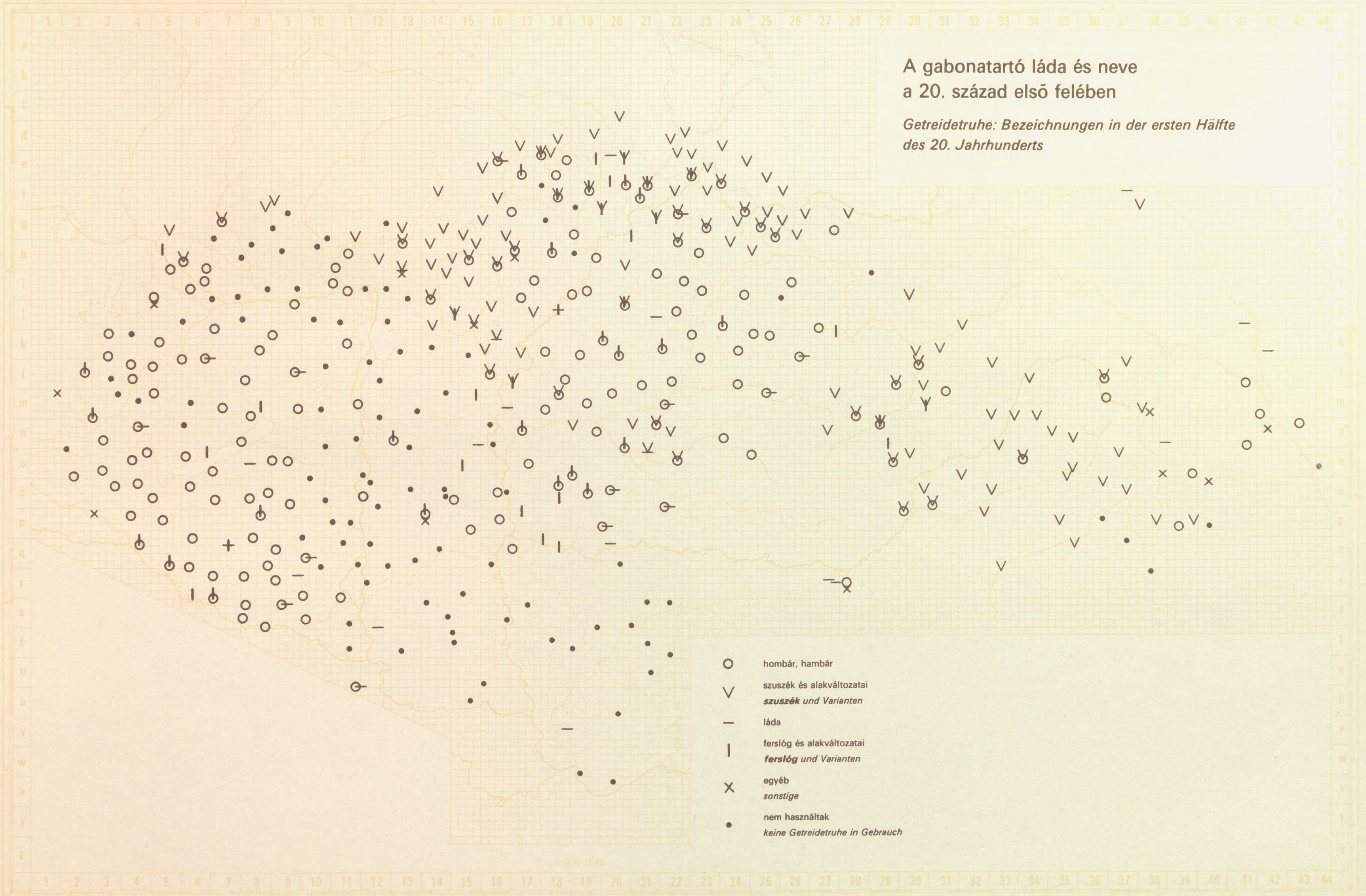

A gabonásverem helye a 19. század második felében

Stelle der Getreidegrube in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts

- = udvarban 1
im Hof
- || utcán a ház előtt 2
auf der Straße vor dem Haus
- csoportosan a faluban vagy azon kívül 3
gruppenweise im Dorf oder außerhalb des Dorfes
- szőlőben 4
im Weingarten
- ⊥ egyéb helyen 5
anderswo
- B helye bizonytalan 6
unbestimmt

1:200 000

A gabonatartó láda és neve
a 20. század első felében

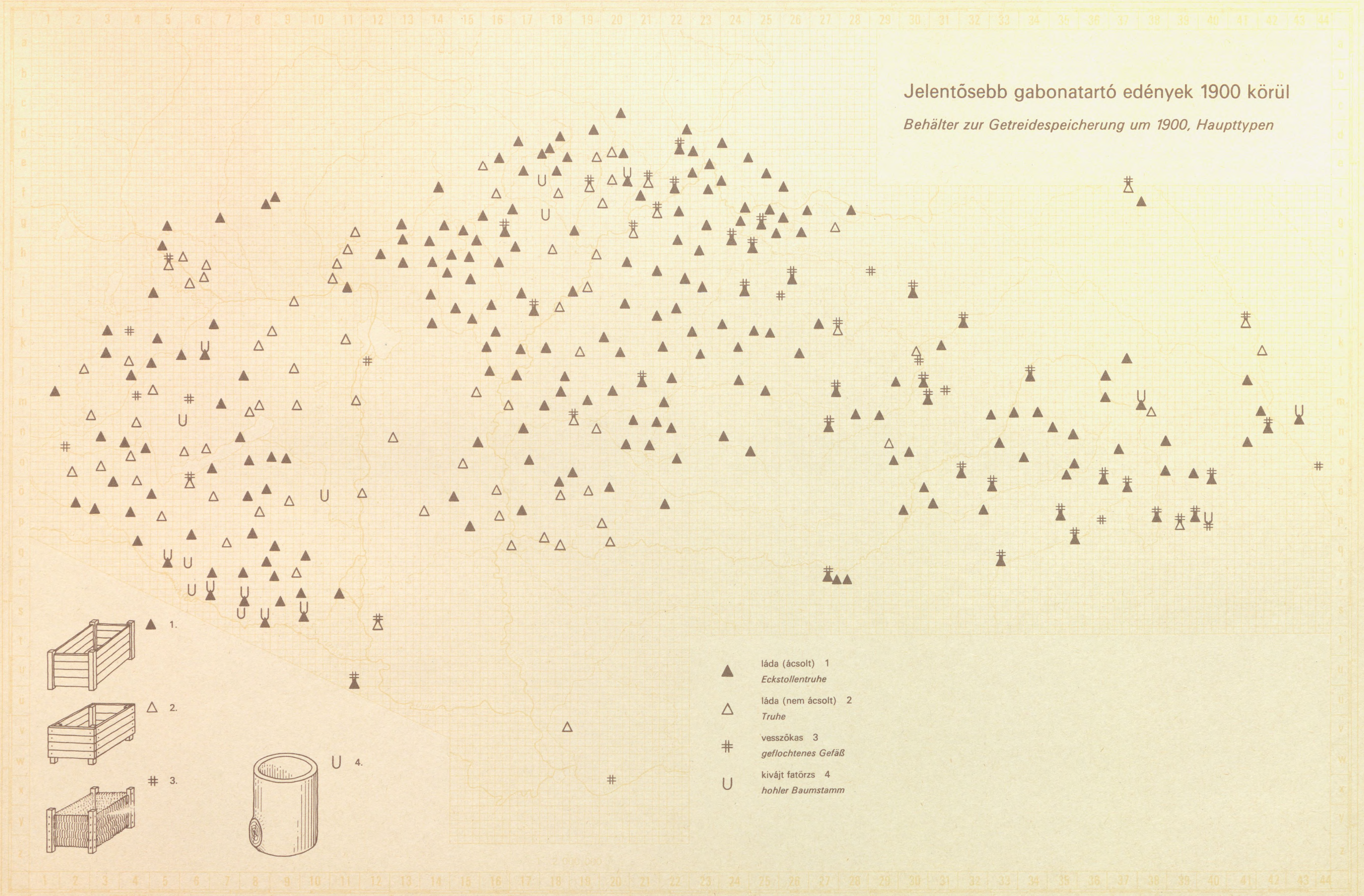
*Getreidetruhe: Bezeichnungen in der ersten Hälfte
des 20. Jahrhunderts*

- hombár, hambár
- ∇ szuszék és alakváltozatai
szuszék und Varianten
- láda
- | ferslóg és alakváltozatai
ferslóg und Varianten
- X egyéb
sonstige
- nem használtak
keine Getreidetruhe in Gebrauch

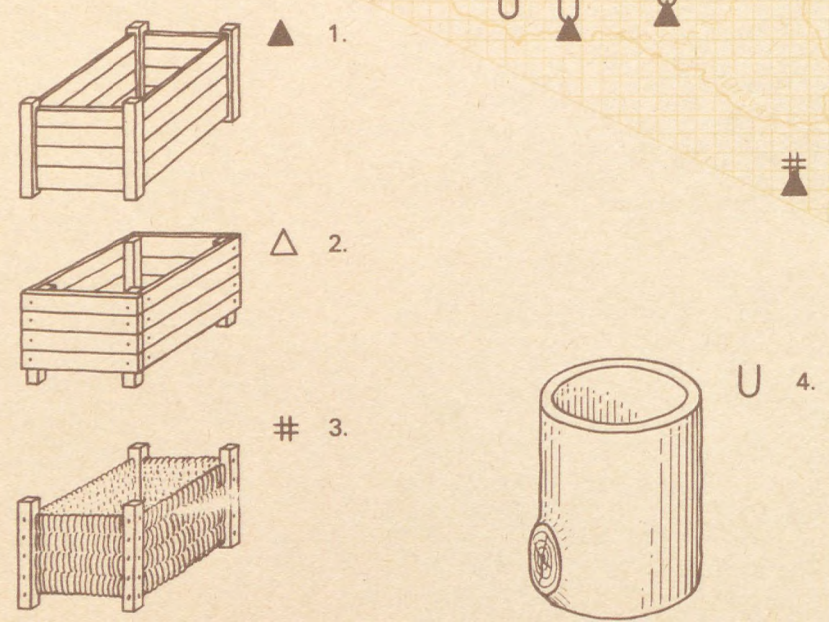
1 : 2 000 000

Jelentősebb gabonatarató edények 1900 körül

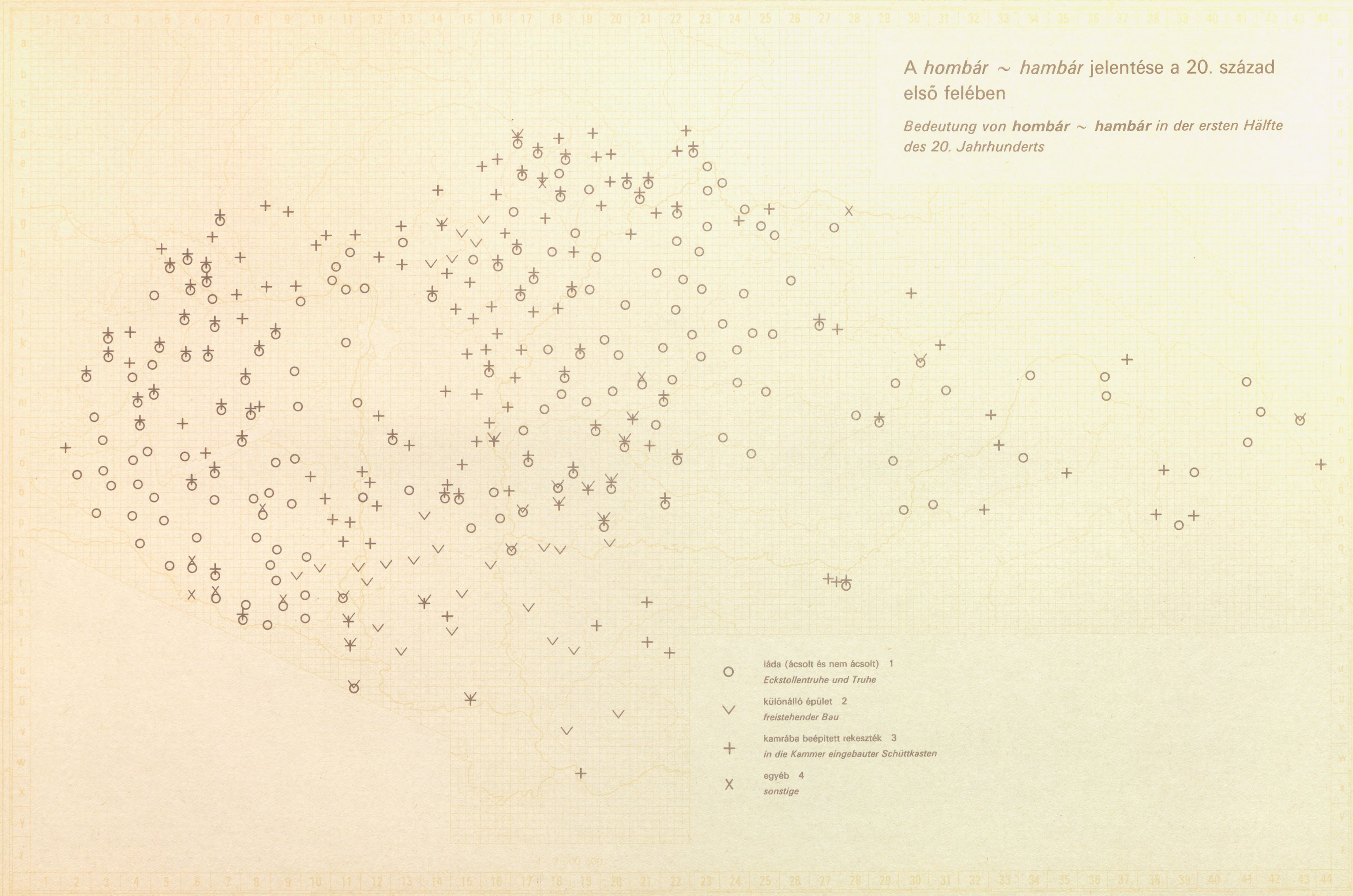
Behälter zur Getreidespeicherung um 1900, Haupttypen

- ▲ láda (ácsolt) 1
Eckstollentruhe
- △ láda (nem ácsolt) 2
Truhe
- # vesszőkás 3
geflochtenes Gefäß
- U kivájt fatörzs 4
hohler Baumstamm

1:2 000 000

A *hombár* ~ *hambár* jelentése a 20. század első felében

Bedeutung von *hombár* ~ *hambár* in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts

- láda (ácsolt és nem ácsolt) 1
Eckstollentruhe und Truhe
- ▽ különálló épület 2
freistehender Bau
- ⊕ kamrába beépített rekeszték 3
in die Kammer eingebauter Schüttkasten
- X egyéb 4
sonstige

1 : 2 000 000

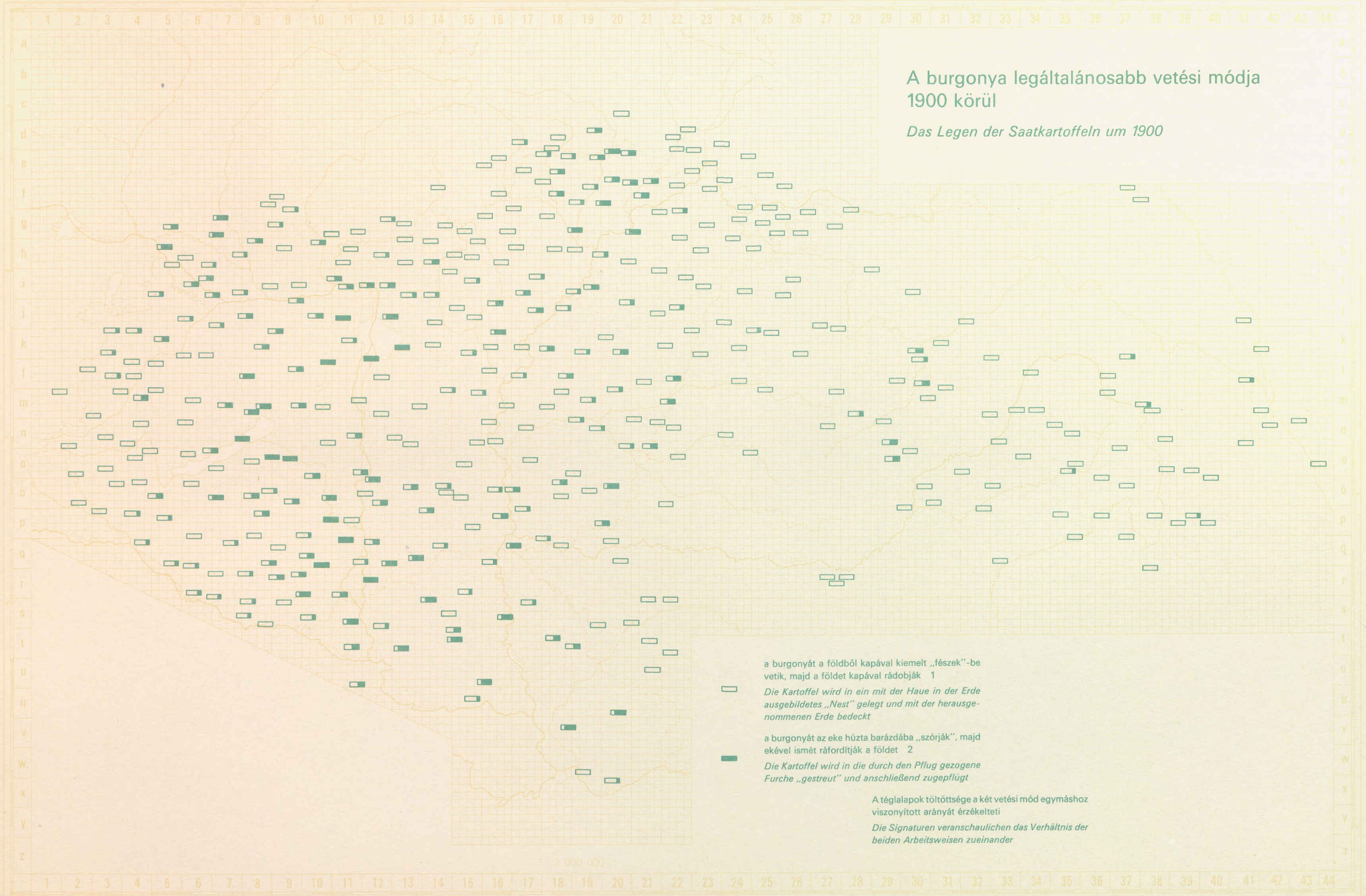

A *szuszék* és alakváltozatainak jelentése a 20. század első felében

Die Bedeutung von *szuszék* und seiner Varianten in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts

- △ láda (ácsolt és nem ácsolt) 1
Eckstollentruhe und Truhe
- + kamrába beépített rekeszték 2
in die Kammer eingebauter Schüttkasten

1 : 2 000 000

A burgonya legáltalánosabb vetési módja
1900 körül

Das Legen der Saatkartoffeln um 1900

a burgonyát a földből kapával kiemelt „fészek”-be vetik, majd a földet kapával rádobják 1

Die Kartoffel wird in ein mit der Haue in der Erde ausgebildetes „Nest” gelegt und mit der herausgenommenen Erde bedeckt

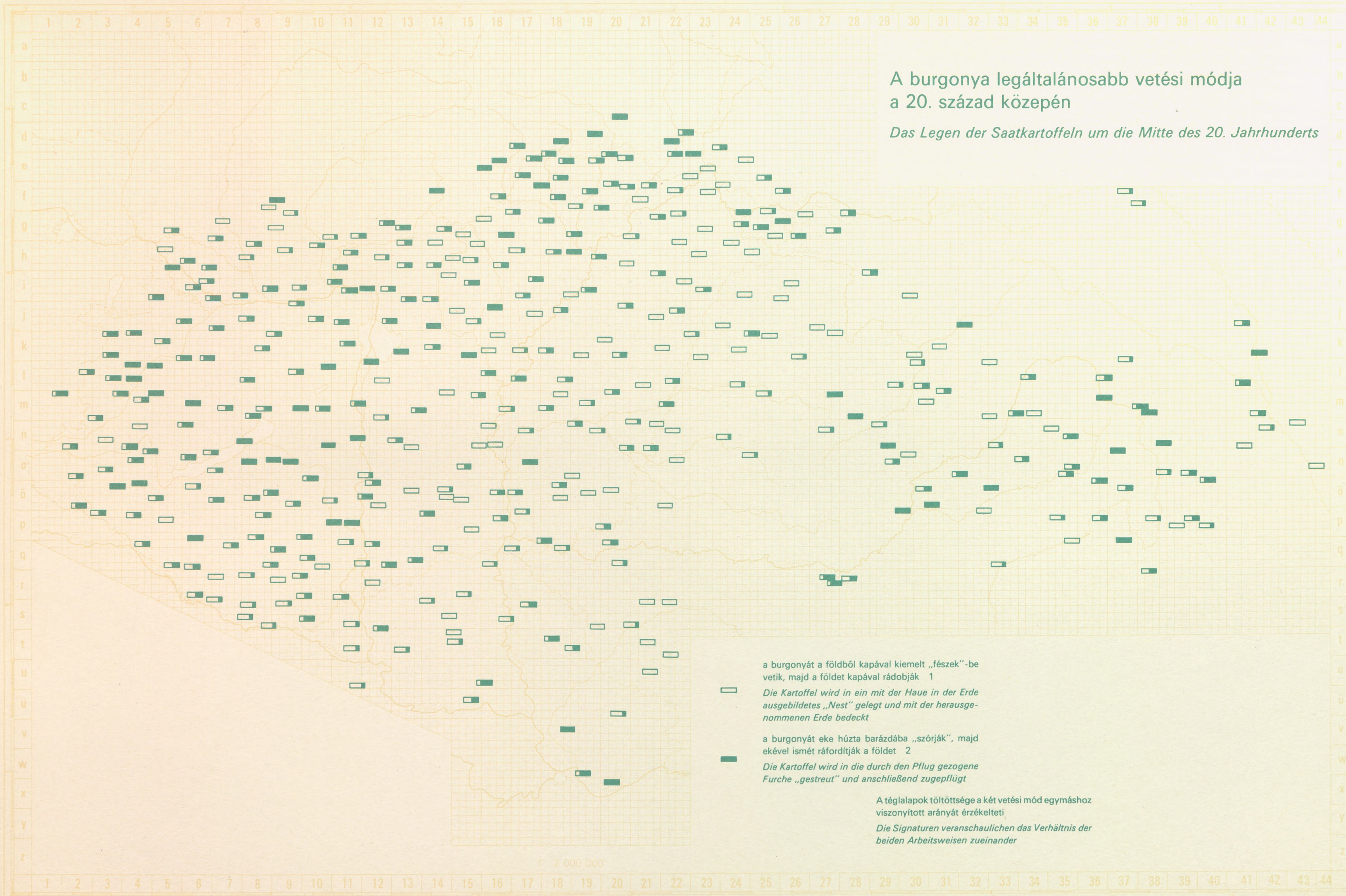
a burgonyát az eke húzta barázdába „szórják”, majd ekével ismét ráfordítják a földet 2

Die Kartoffel wird in die durch den Pflug gezogene Furche „gestreut” und anschließend zugepflügt

A téglalapok töltöttsége a két vetési mód egymáshoz viszonyított arányát érzékelteti

Die Signaturen veranschaulichen das Verhältnis der beiden Arbeitsweisen zueinander

1 : 2 000 000

A burgonya legáltalánosabb vetési módja
a 20. század közepén

Das Legen der Saatkartoffeln um die Mitte des 20. Jahrhunderts

a burgonyát a földből kapával kiemelt „fészek”-be
vetik, majd a földet kapával rádobják 1

*Die Kartoffel wird in ein mit der Haue in der Erde
ausgebildetes „Nest” gelegt und mit der herausge-
nommenen Erde bedeckt*

a burgonyát eke húzta barázdába „szórják”, majd
ekével ismét ráfordítják a földet 2

*Die Kartoffel wird in die durch den Pflug gezogene
Furche „gestreut” und anschließend zugepflügt*

A téglalapok töltöttsége a két vetési mód egymáshoz
viszonyított arányát érzékelteti

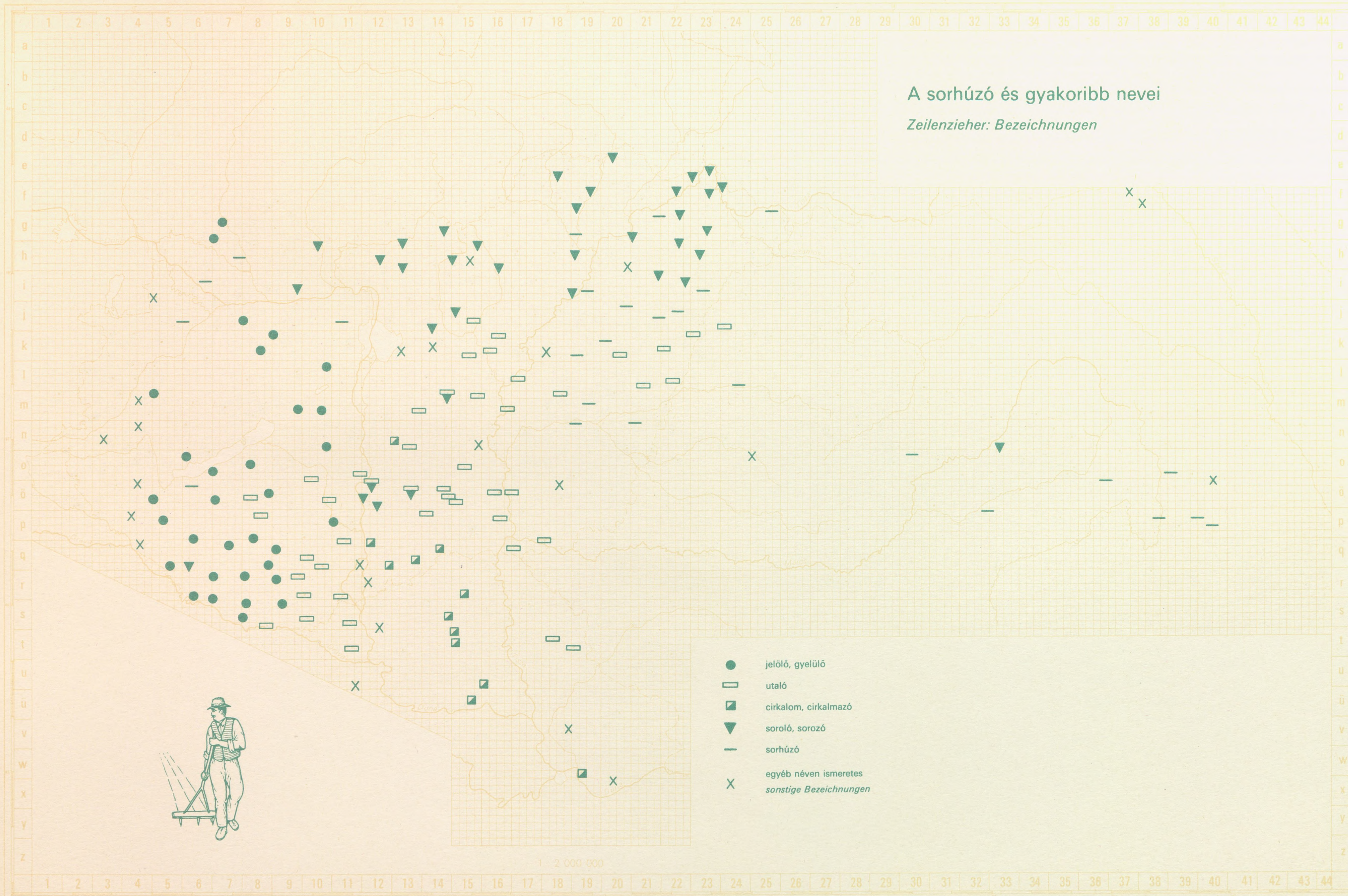
*Die Signaturen veranschaulichen das Verhältnis der
beiden Arbeitsweisen zueinander*

1 : 2 000 000

A sorhúzó és gyakoribb nevei

Zeilenzieher: Bezeichnungen

- jelölő, gyelülő
- utaló
- ▣ cirkalom, cirkalmazó
- ▼ soroló, sorozó
- sorhúzó
- X egyéb néven ismeretes
sonstige Bezeichnungen

1 : 2 000 000

A burgonya és kukorica termelésénél használt fontosabb kaptípusok a 20. század első felében

Die wichtigsten Hautypen zum Kartoffel- und Maisanbau in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts

Típusábrák a 90., 91., 92. térképen
 Typendarstellungen s. Karten 90, 91 und 92.

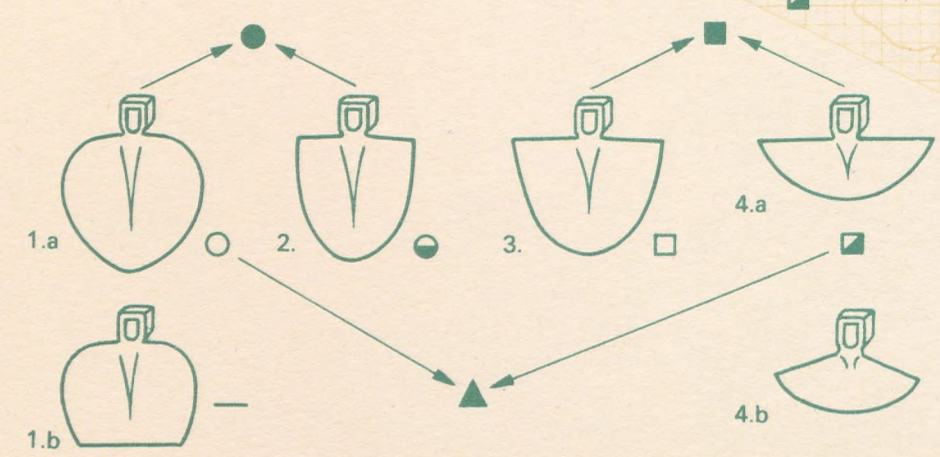
- ▼ hegyes kapa 1
Spitzhaue
- kerek kapa 2
Rundhaue
- sarkos kapa 3
Breithaue
- hegyes és kerek kapa 4
Spitz- und Rundhaue
- ◻ sarkos és kerek kapa 5
Breit- und Rundhaue
- ◆ hegyes és sarkos kapa 6
Breit- und Spitzhaue
- ◻ hegyes, kerek és sarkos kapa 7
Breit-, Rund- und Spitzhaue

1 : 2 000 000

A kerek kapák változatai
Varianten der Rundhauen

- 1.a
- 1.b
- 2.
- 3.
- ◻ 4.a
- ◼ 4.b
- 1.a és 2.
1a und 2
- 3. és 4.a, 4.b
3 und 4 a, 4 b
- ▲ 1.a és 4.a, 4.b
1 a und 4 a, 4 b

1 : 2 000 000

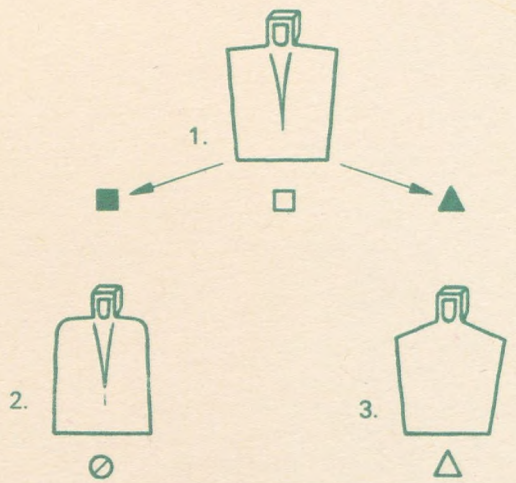
A hegyes kapák változatai

Varianten der Spitzhauen

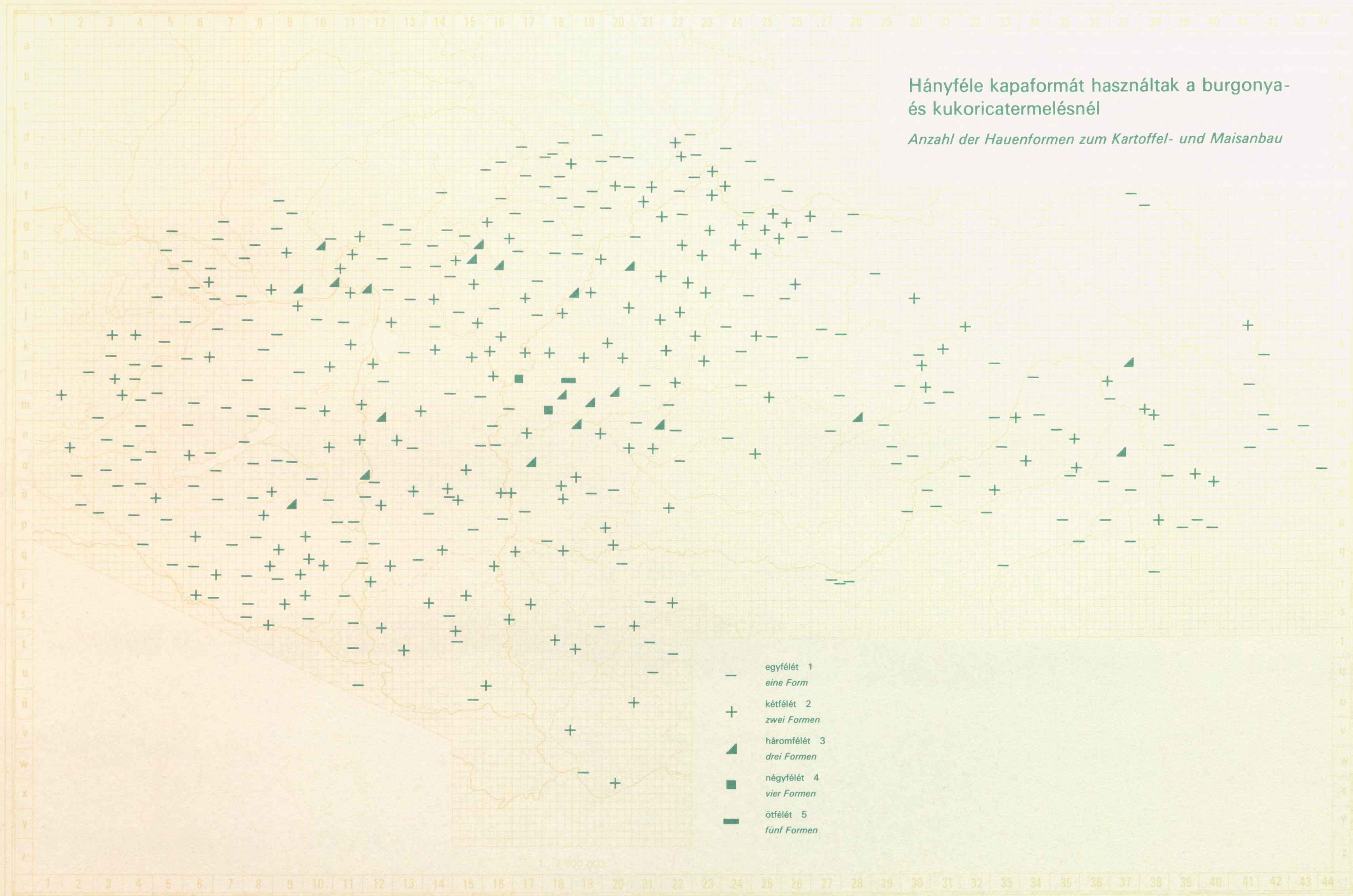
A sarkos kapák változatai

Varianten der Breithauen

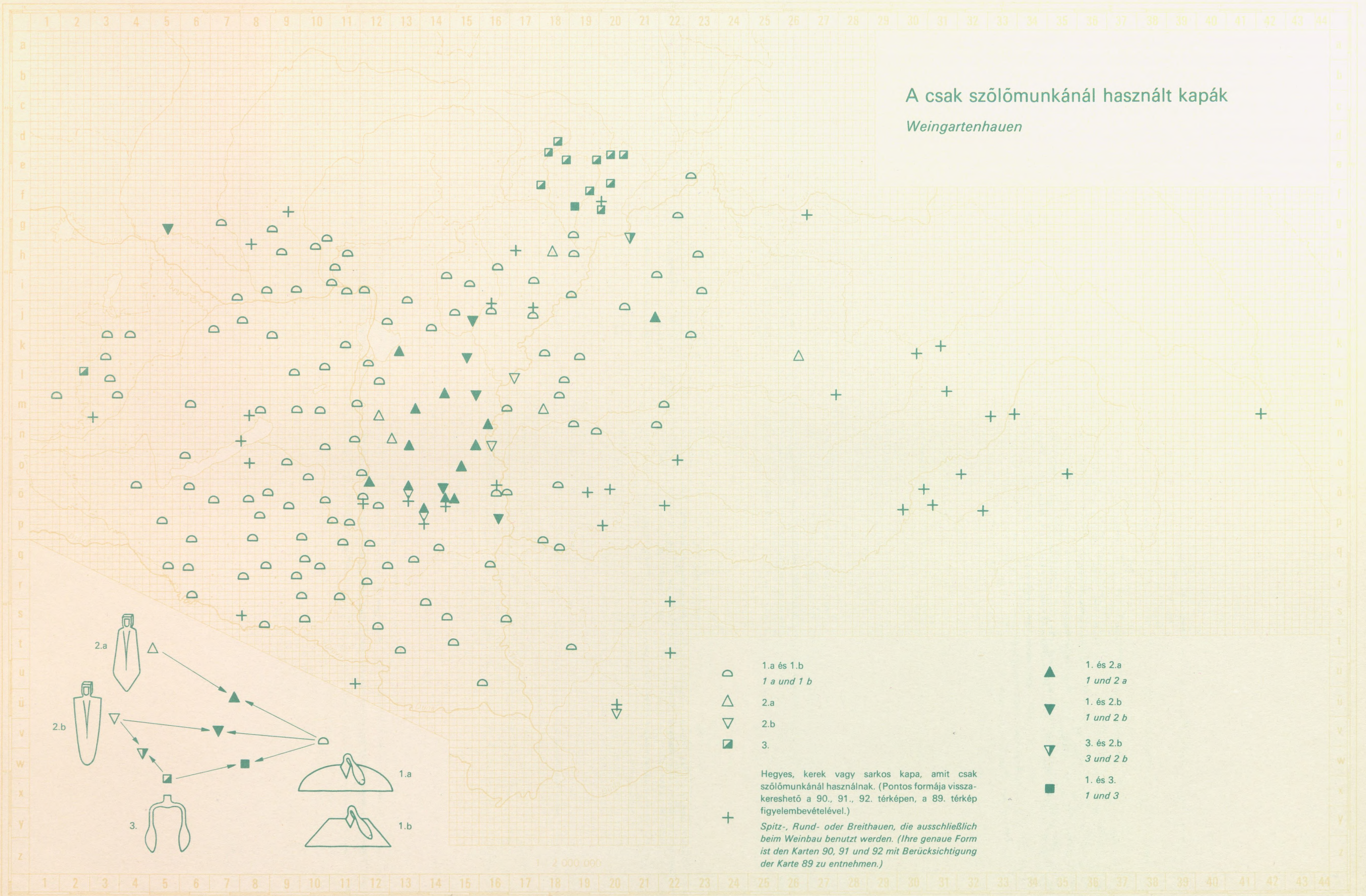

- 1.
- 2.
- △ 3.
- 1. és 2.
1 und 2
- ▲ 1. és 3.
1 und 3

1 : 2 (001 000)

A csak szőlőmunkánál használt kapák
Weingartenhauen

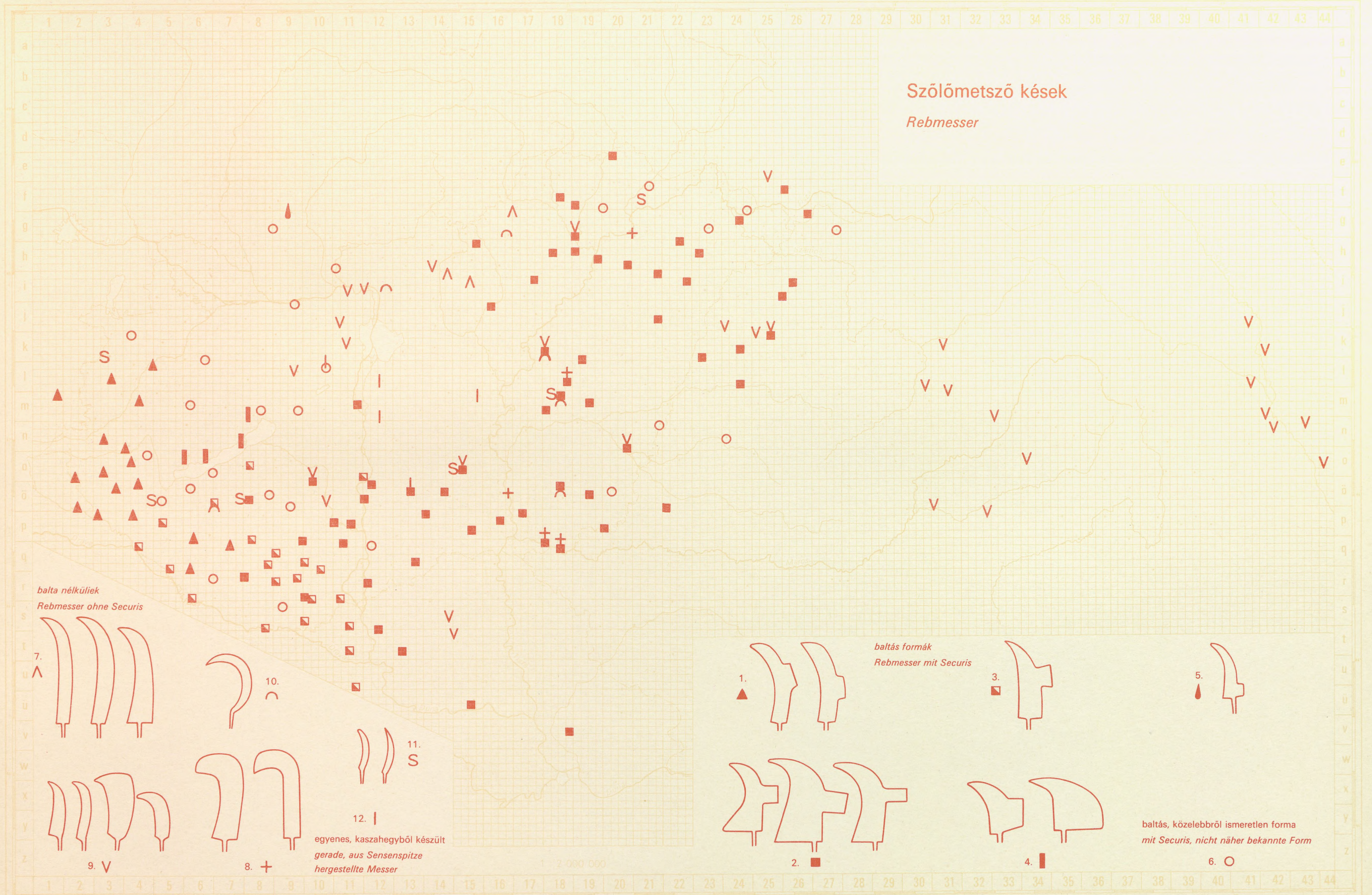

- D 1.a és 1.b
1 a und 1 b
- △ 2.a
- ▽ 2.b
- 3.
- + Spitz-, Rund- oder Breithauen, die ausschließlich beim Weinbau benutzt werden. (Ihre genaue Form ist den Karten 90, 91 und 92 mit Berücksichtigung der Karte 89 zu entnehmen.)

- ▲ 1. és 2.a
1 und 2 a
- ▼ 1. és 2.b
1 und 2 b
- ▽ 3. és 2.b
3 und 2 b
- 1. és 3.
1 und 3

Hegyes, kerek vagy sarkos kapa, amit csak szőlőmunkánál használnak. (Pontos formája visszakereshető a 90., 91., 92. térképen, a 89. térkép figyelembevételével.)

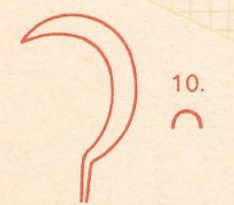
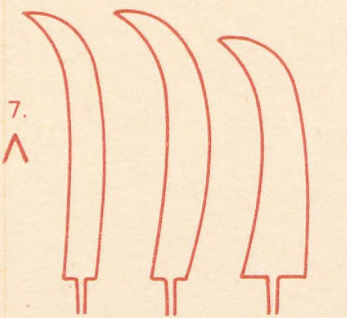
1 : 2 000 000

Szőlőmetsző kések

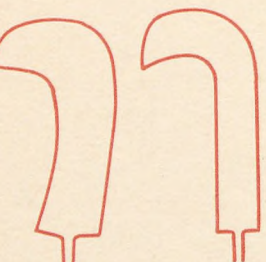
Rebmesser

balta nélküliek
Rebmesser ohne Securis

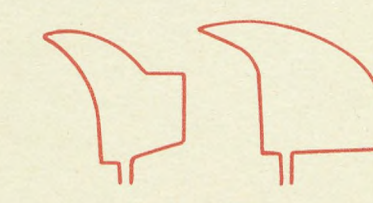
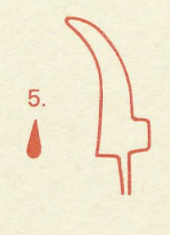
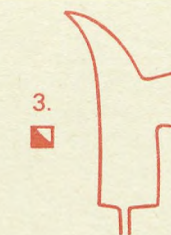
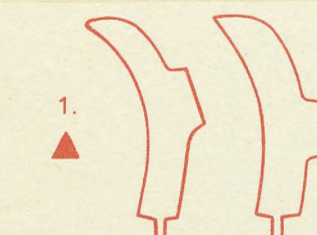

12. |

egyenes, kaszahegyből készült
gerade, aus Sensenspitze
hergestellte Messer

baltás formák
Rebmesser mit Securis

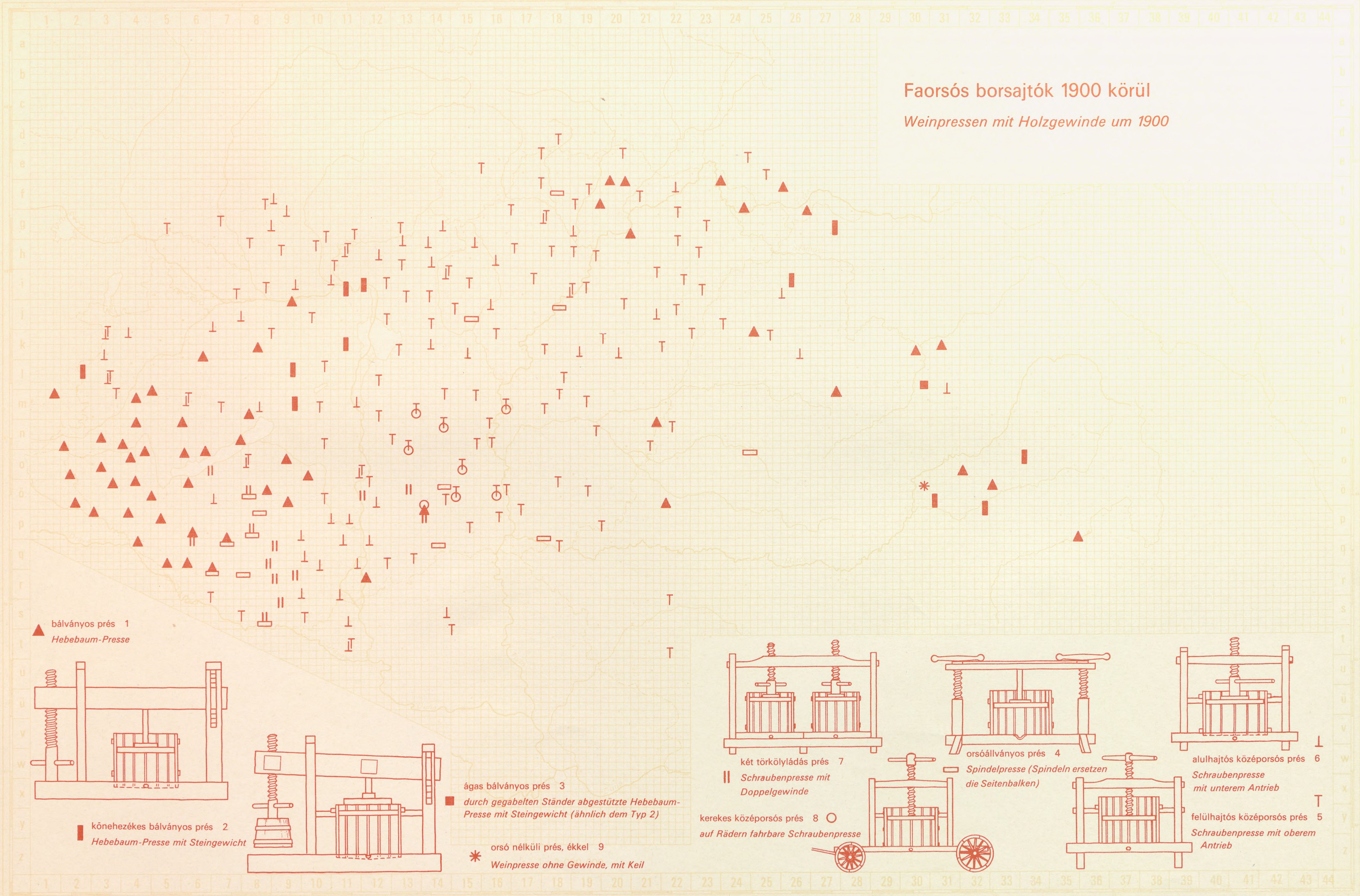
baltás, közelebről ismeretlen forma
mit Securis, nicht näher bekannte Form

6. ○

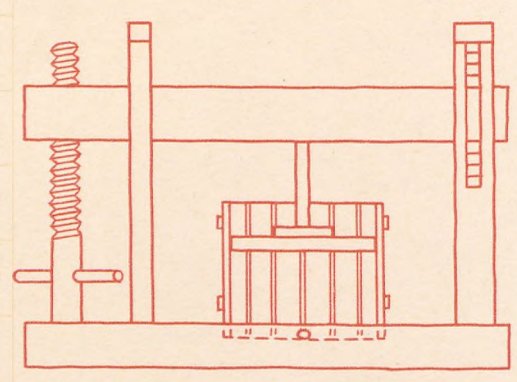
1:2.000.000

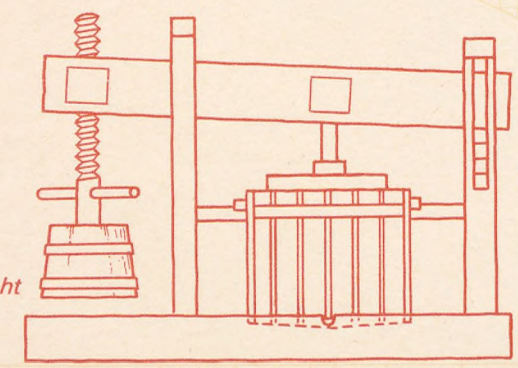
Faorsós borsajtók 1900 körül
Weinpressen mit Holzgewinde um 1900

▲ bálványos prés 1
Hebebaum-Presse

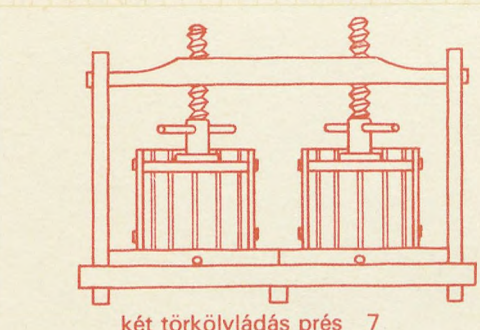

■ kőnehezékes bálványos prés 2
Hebebaum-Presse mit Steingewicht

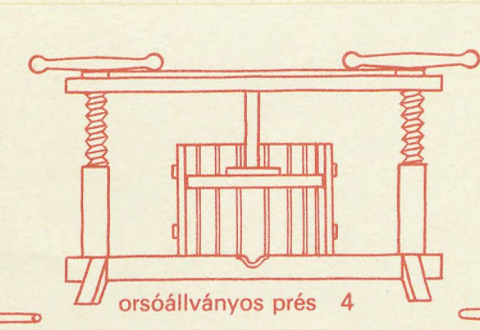

■ ágas bálványos prés 3
durch gegabelten Ständer abgestützte Hebebaum-Pressen mit Steingewicht (ähnlich dem Typ 2)

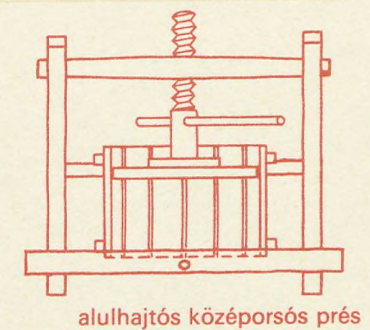
* orsó nélküli prés, ékkel 9
Weinpresse ohne Gewinde, mit Keil

|| két törkölyládás prés 7
Schraubenpresse mit Doppelgewinde

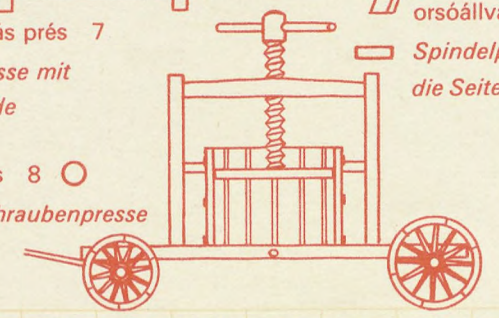

□ orsóállványos prés 4
Spindelpresse (Spindeln ersetzen die Seitenbalken)

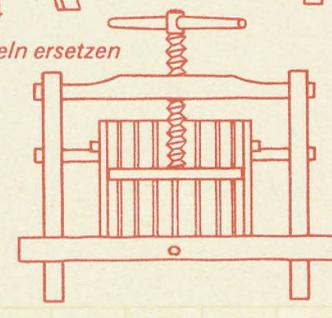

⊥ alulhajtós középorsós prés 6
Schraubenpresse mit unterem Antrieb

○ kerekos középorsós prés 8
auf Rädern fahrbare Schraubenpresse

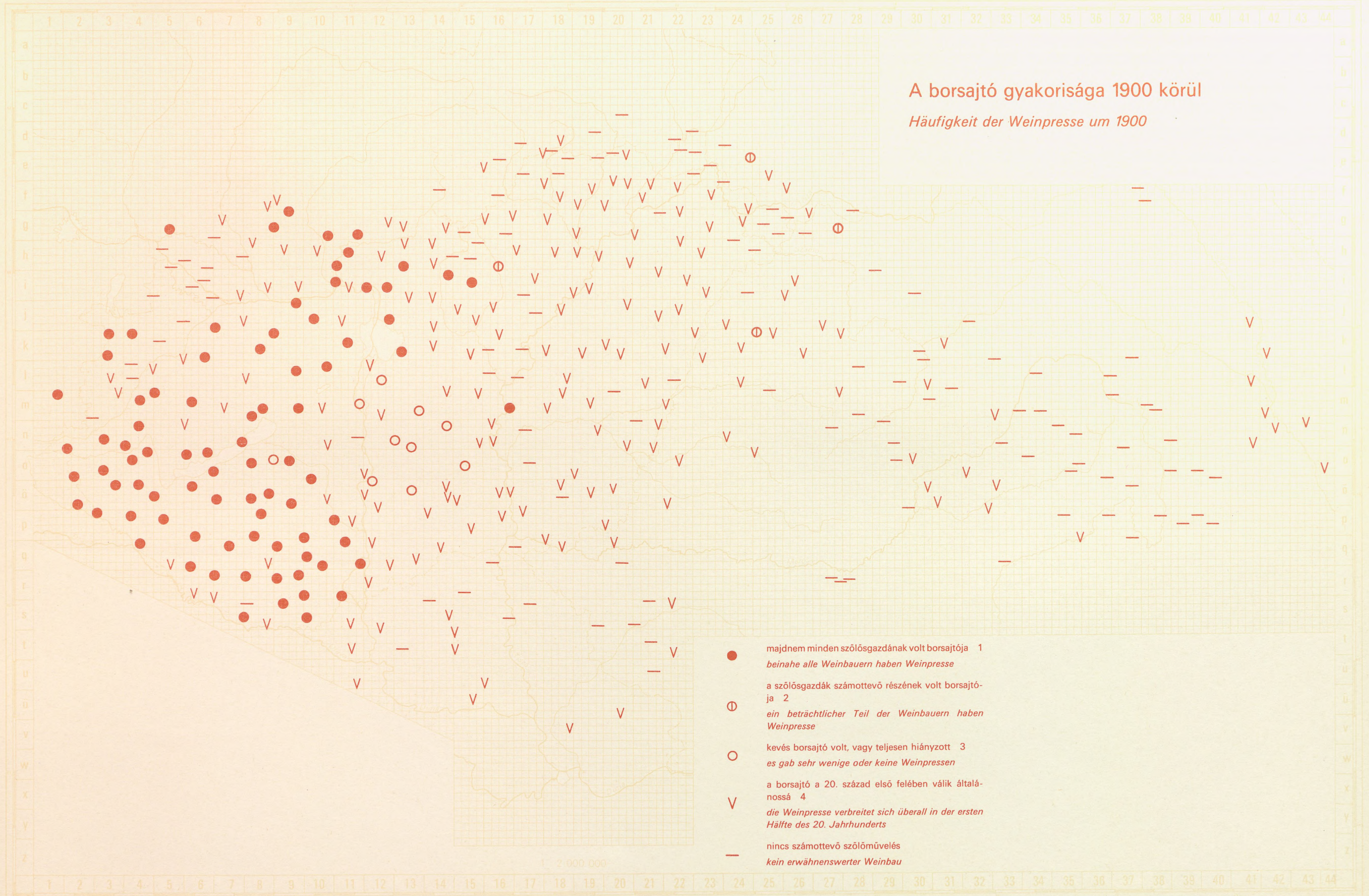

T felülhajtós középorsós prés 5
Schraubenpresse mit oberem Antrieb

A borsajtó gyakorisága 1900 körül

Häufigkeit der Weinpresse um 1900

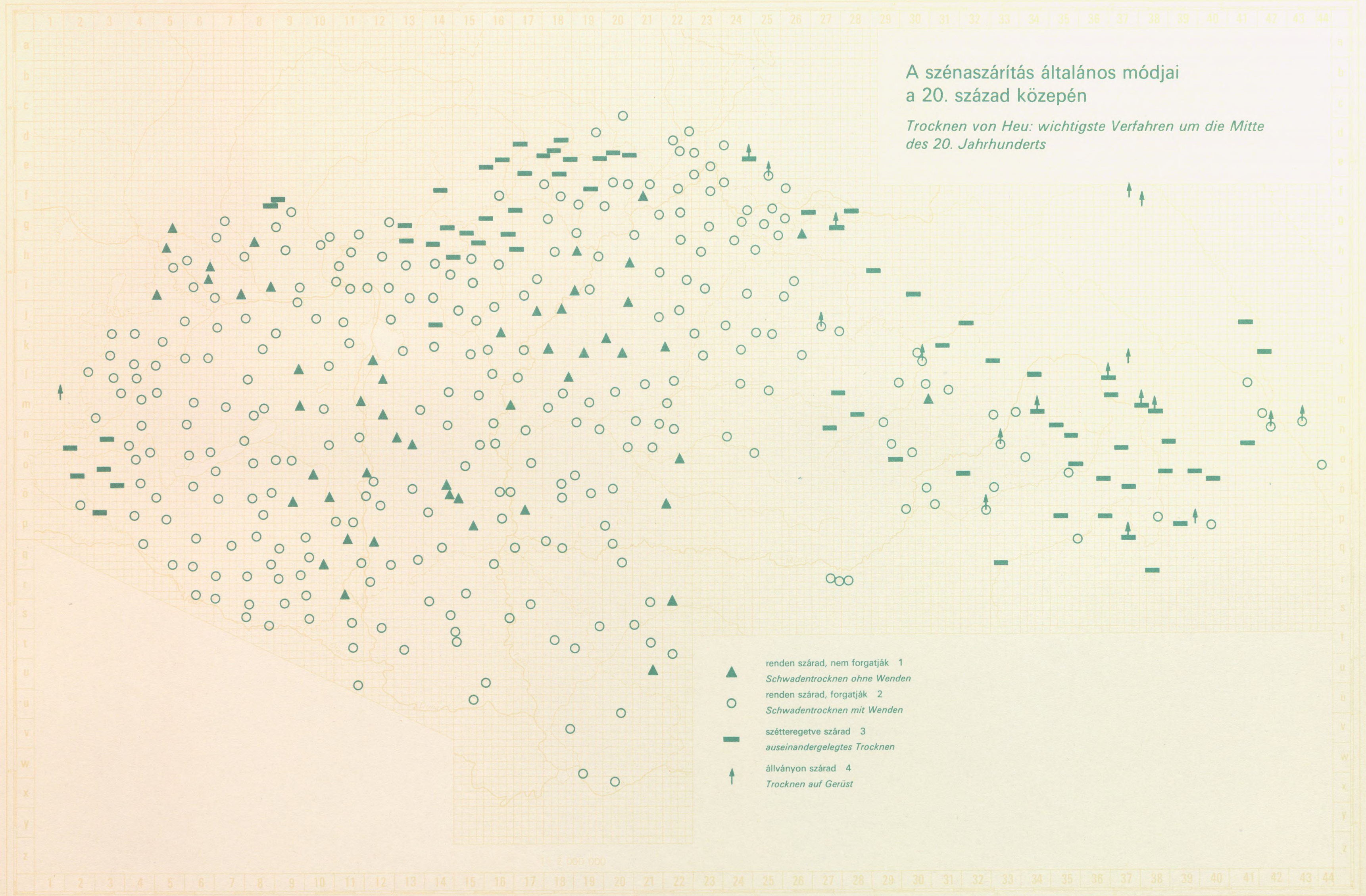
- majdnem minden szőlősgazdának volt borsajtója 1
beinahe alle Weinbauern haben Weinpresse
- ⊙ a szőlősgazdák számottevő részének volt borsajtója 2
ein beträchtlicher Teil der Weinbauern haben Weinpresse
- kevés borsajtó volt, vagy teljesen hiányzott 3
es gab sehr wenige oder keine Weinpressen
- V a borsajtó a 20. század első felében válik általánossá 4
die Weinpresse verbreitet sich überall in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts
- nincs számottevő szőlőművelés
kein erwähnenswerter Weinbau

1 : 2 000 000

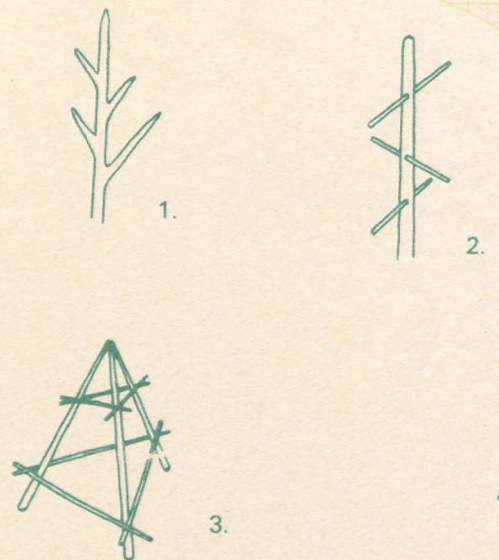
A borsajtó hagyományos neve

Traditionelle Bezeichnungen für die Weinpresse

A takarmányszárító állvány formái

Trocknungsgerüste für Futtergras: Formen

- + lecsonkolt ágaskaró 1
in den Boden gerammte Pfähle, naturbelassen, freistehend
- ✓ mesterséges ágaskaró 2
in den Boden gerammte künstliche Pfähle, freistehend
- ▲ gúla alakú állvány 3
pyramidenförmiges Gerüst
- egyéb állvány 4
andere Gerüstformen

1 : 2 000 000

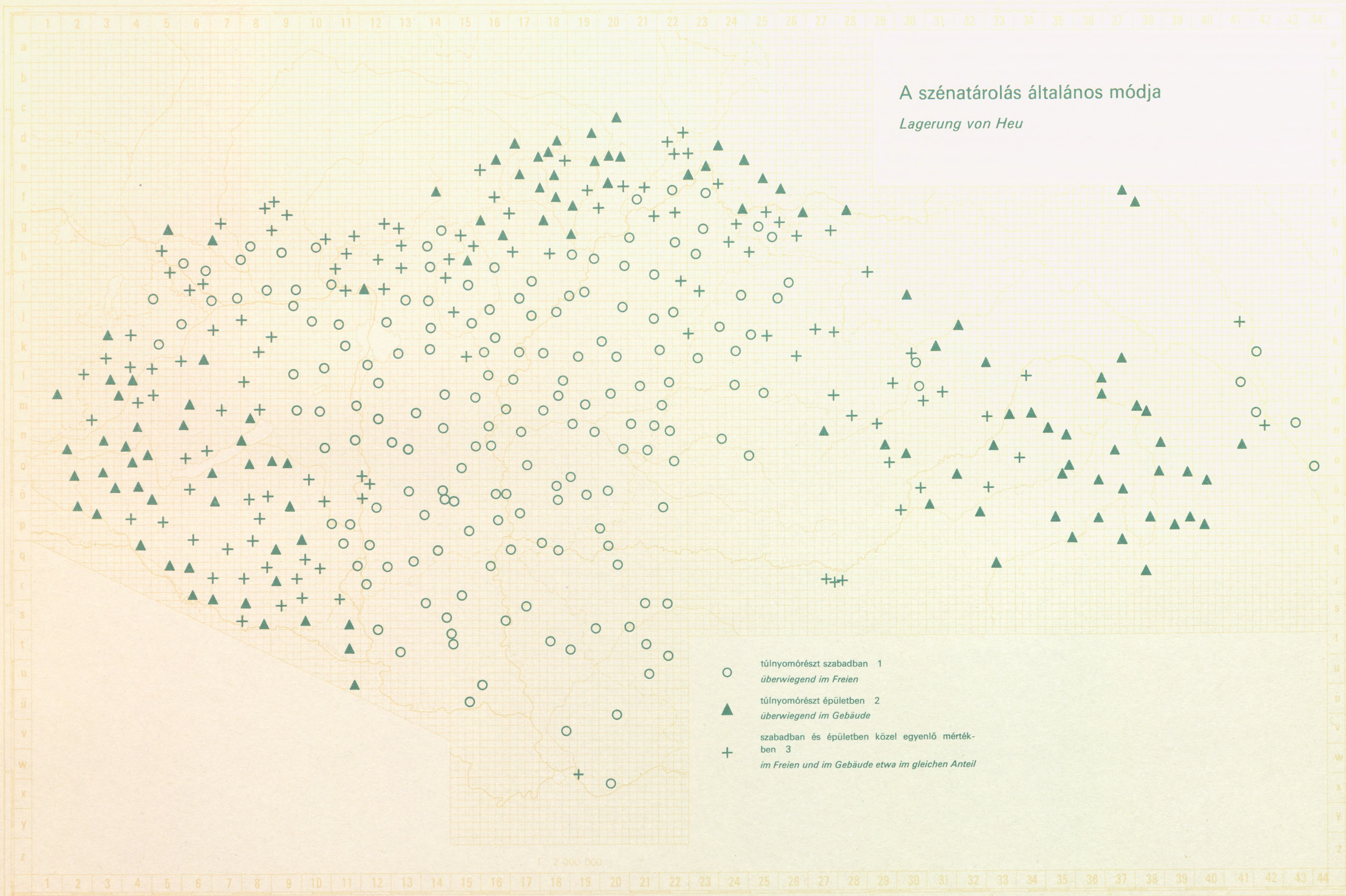

A petrencehordó rúd és neve

Stangenpaar zum Transport von Heuhaufen: Bezeichnungen

1 : 2 000 000

A szénatárolás általános módja
Lagerung von Heu

1:2 000 000

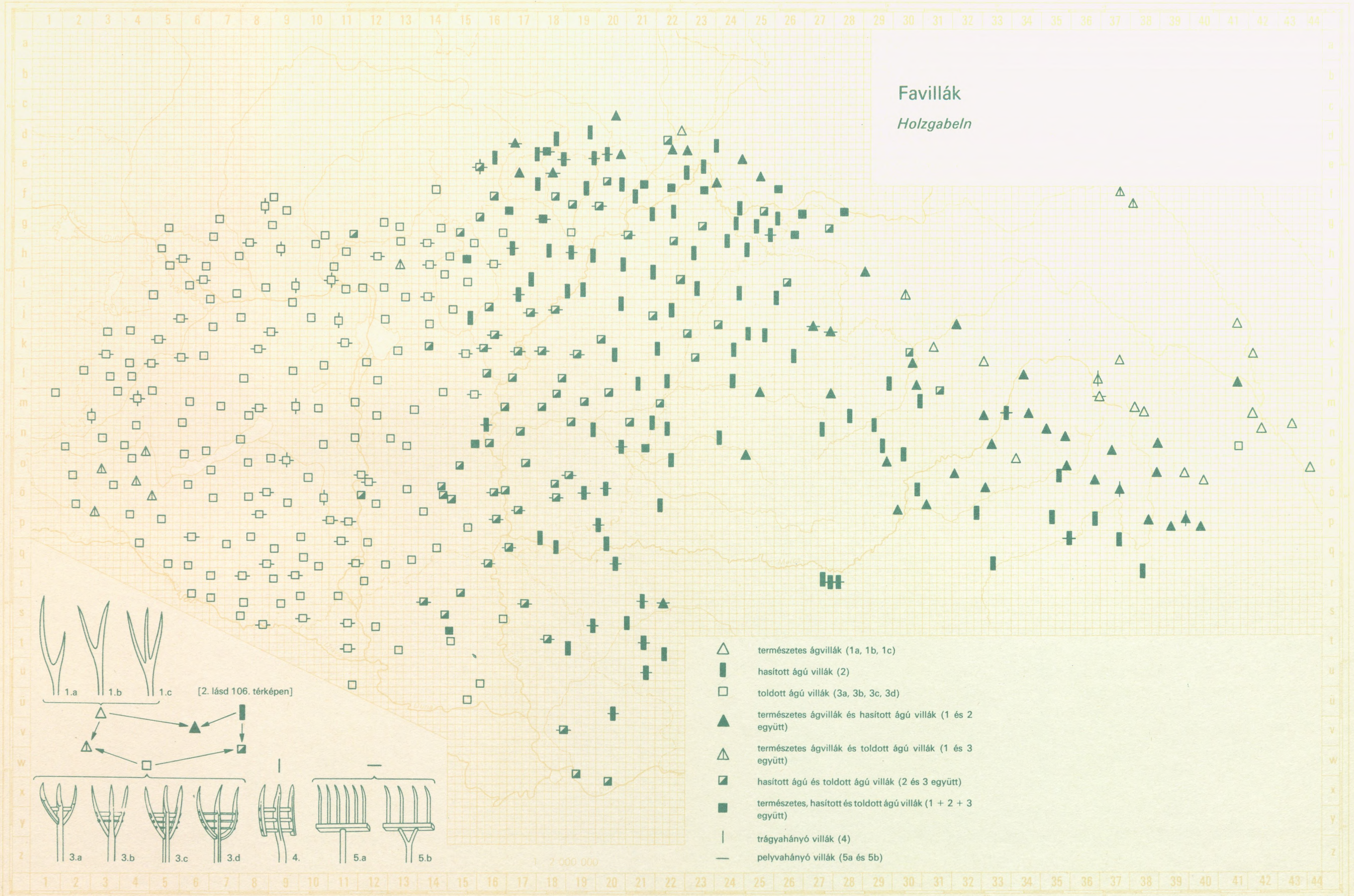

Szénatároló épületek és nevük

Bauten für Heulagerung: Bezeichnungen

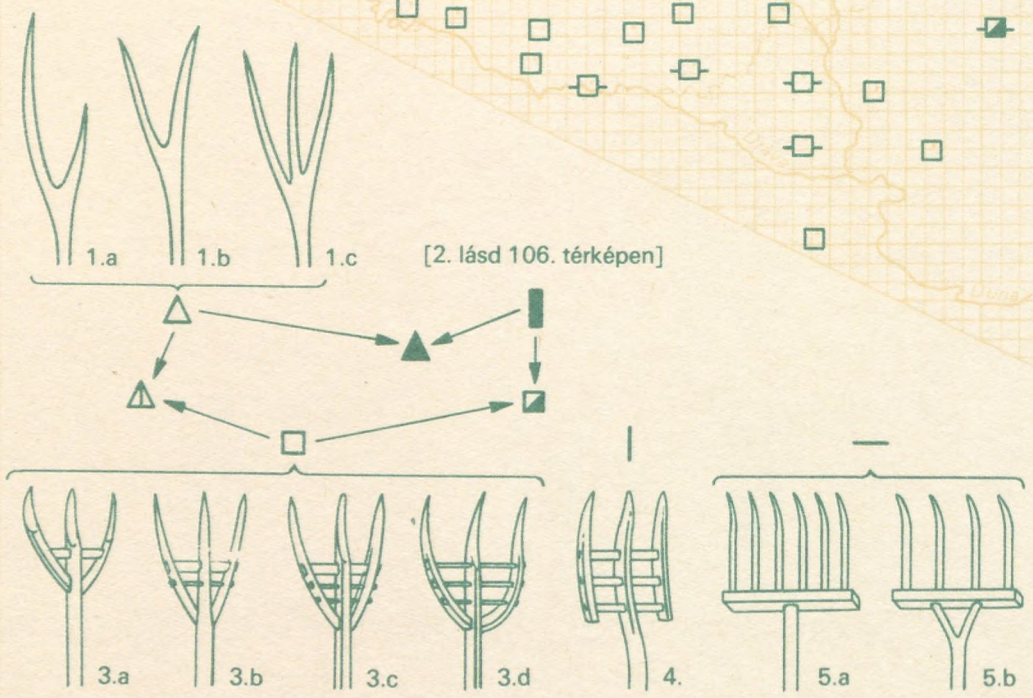
- csűr, pajta
- ▬ abara
- T sop, sopa, supa
- * soprony
- szénamagazin
- ▲ szénatartó
- rakodó
- + szín
- ↑ préházpadlás
- X egyéb
sonstige

1 : 2 000 000

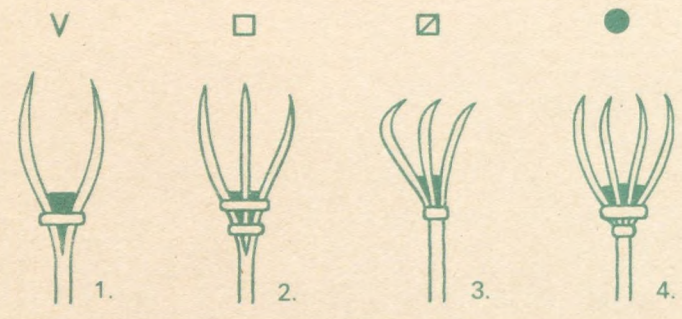
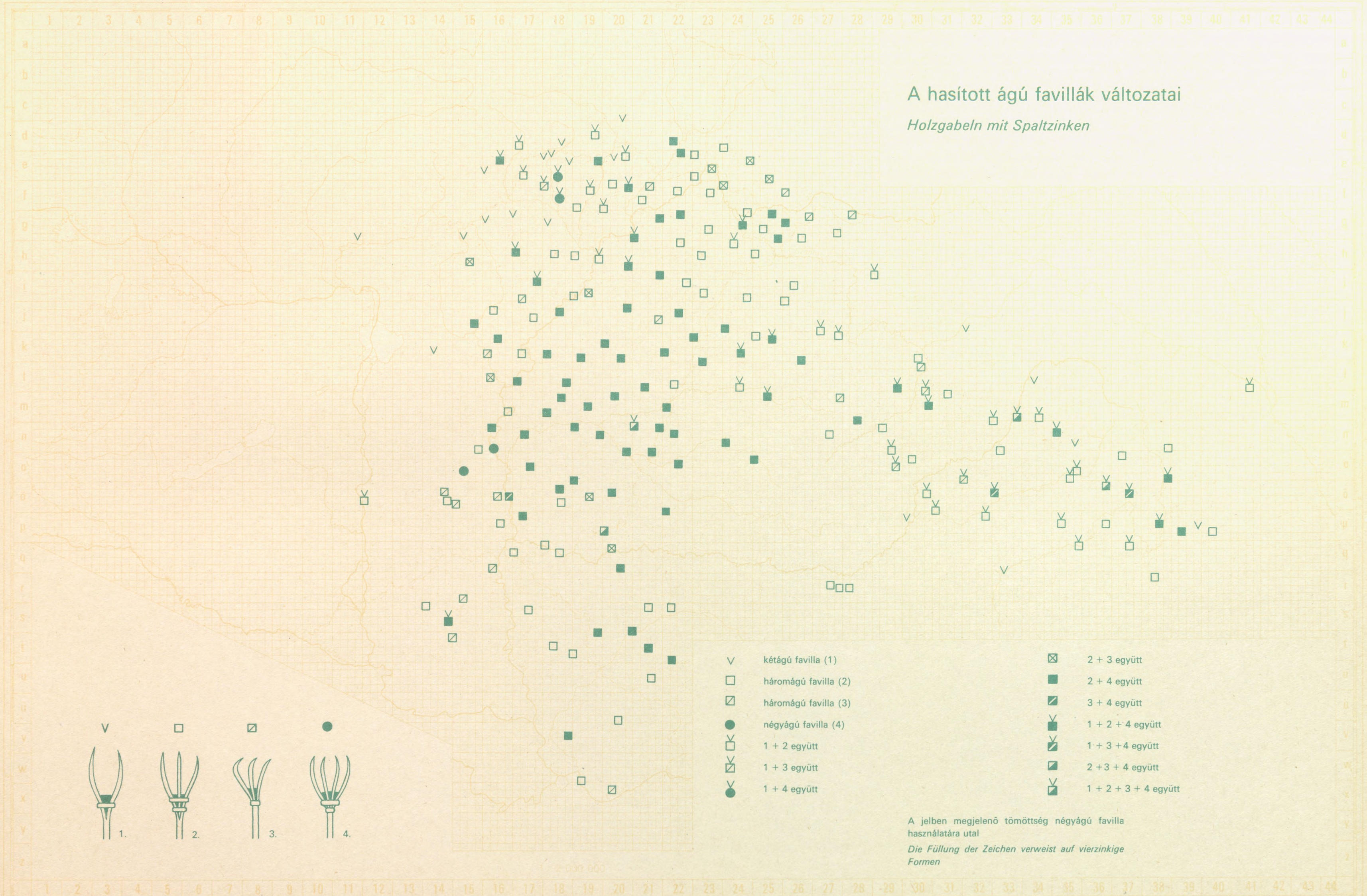
Favillák
Holzgabeln

- △ természetes ágvillák (1a, 1b, 1c)
- hasított ágú villák (2)
- toldott ágú villák (3a, 3b, 3c, 3d)
- ▲ természetes ágvillák és hasított ágú villák (1 és 2 együtt)
- △ természetes ágvillák és toldott ágú villák (1 és 3 együtt)
- hasított ágú és toldott ágú villák (2 és 3 együtt)
- természetes, hasított és toldott ágú villák (1 + 2 + 3 együtt)
- | trágyahányó villák (4)
- pelyvahányó villák (5a és 5b)

1 : 2 000 000

A hasított ágú favillák változatai
Holzgabeln mit Spaltzinken

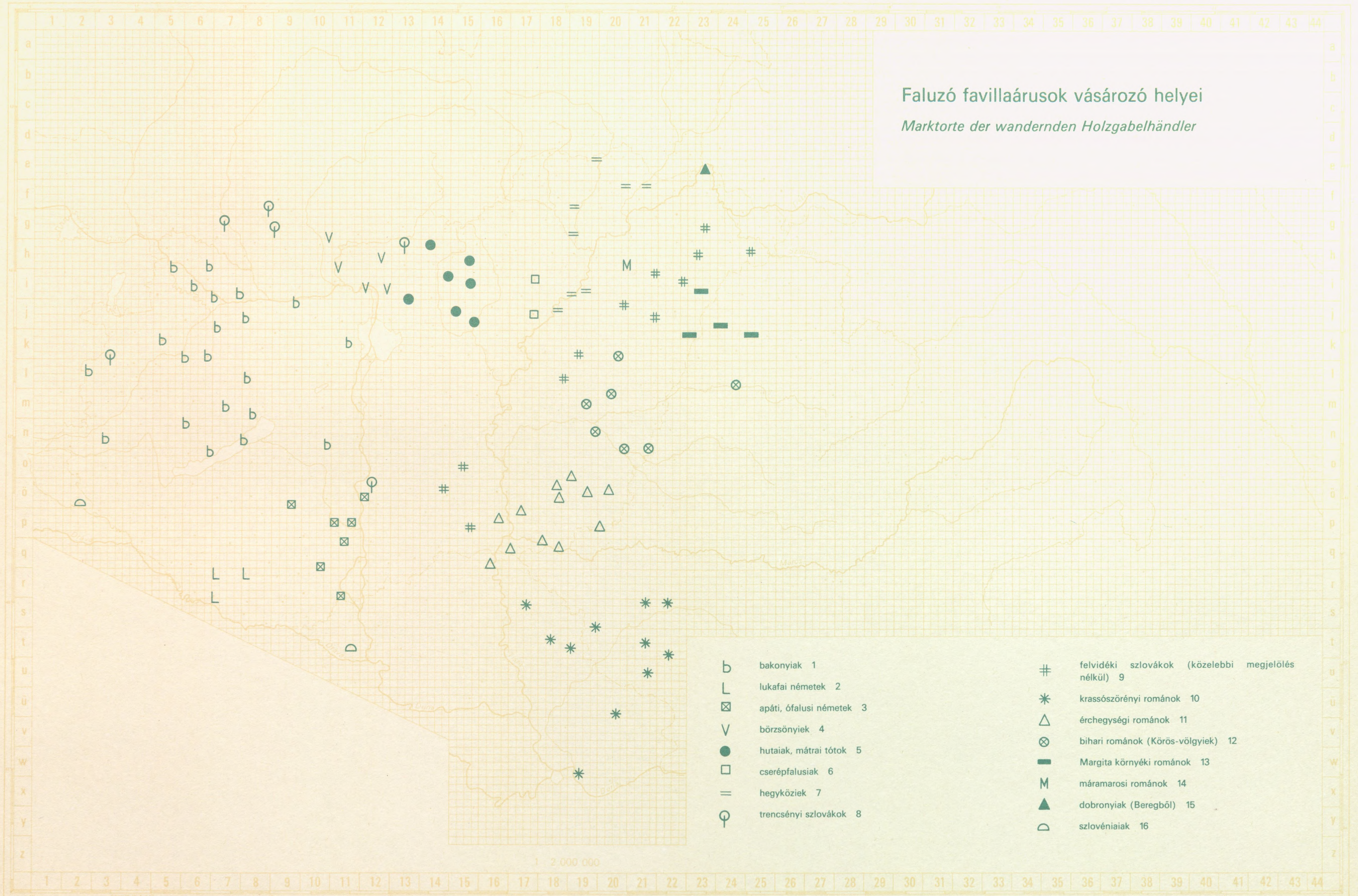
- V kétágú favilla (1)
- háromágú favilla (2)
- ◻ háromágú favilla (3)
- négyágú favilla (4)
- ◻ 1 + 2 együtt
- ◻ 1 + 3 együtt
- 1 + 4 együtt
- ◻ 2 + 3 együtt
- 2 + 4 együtt
- ◻ 3 + 4 együtt
- ◻ 1 + 2 + 4 együtt
- ◻ 1 + 3 + 4 együtt
- ◻ 2 + 3 + 4 együtt
- ◻ 1 + 2 + 3 + 4 együtt

A jelben megjelenő tömörség négyágú favilla használatára utal
 Die Füllung der Zeichen verweist auf vierzinkige Formen

1 : 500 000

Faluzó favillaárusok vásározó helyei
 Marktorte der wandernden Holzgabelhändler

b	bakonyiak 1	#	felvidéki szlovákok (közelebbi megjelölés nélkül) 9
L	lukafai németek 2	*	krassószörényi románok 10
☒	apáti, ófalusi németek 3	△	érchegységi románok 11
V	börzsönyiek 4	⊗	bihari románok (Körös-völgyiek) 12
●	hutaiak, mátrai tótok 5	■	Margita környéki románok 13
□	cserépfalusiak 6	M	máramarosi románok 14
=	hegykőziesek 7	▲	dobronyaiak (Beregől) 15
⊙	trencsényi szlovákok 8	◐	szlovéniaiak 16

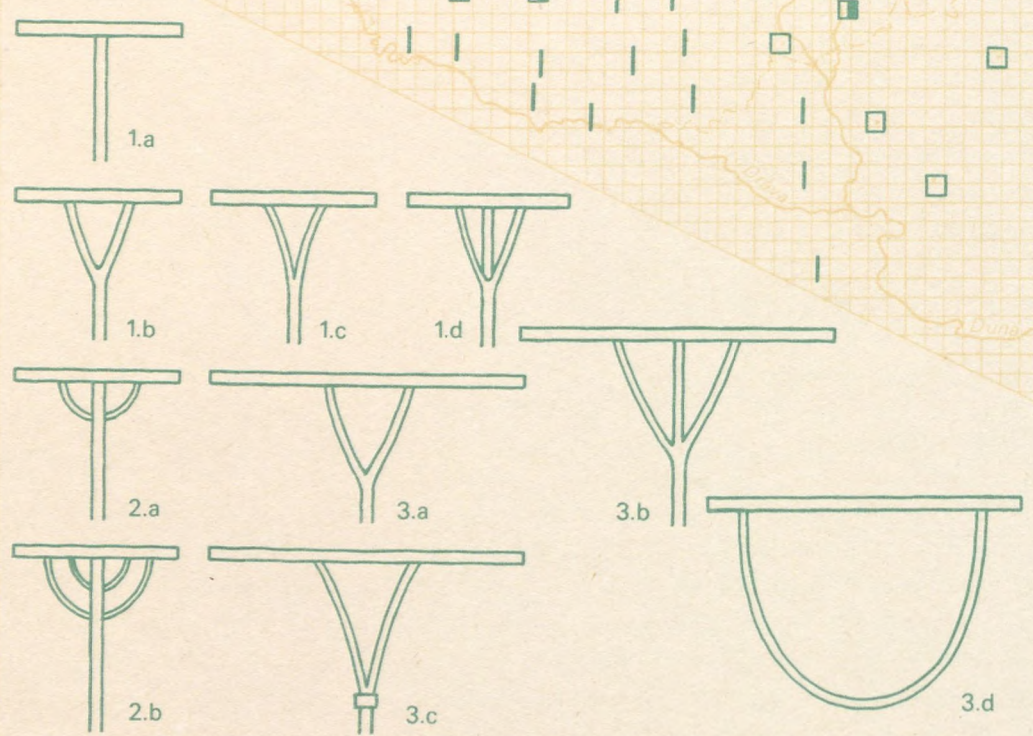
1 : 2 000 000

A szénamunkánál használt fagereblyék

Holzrechen für die Heuarbeit

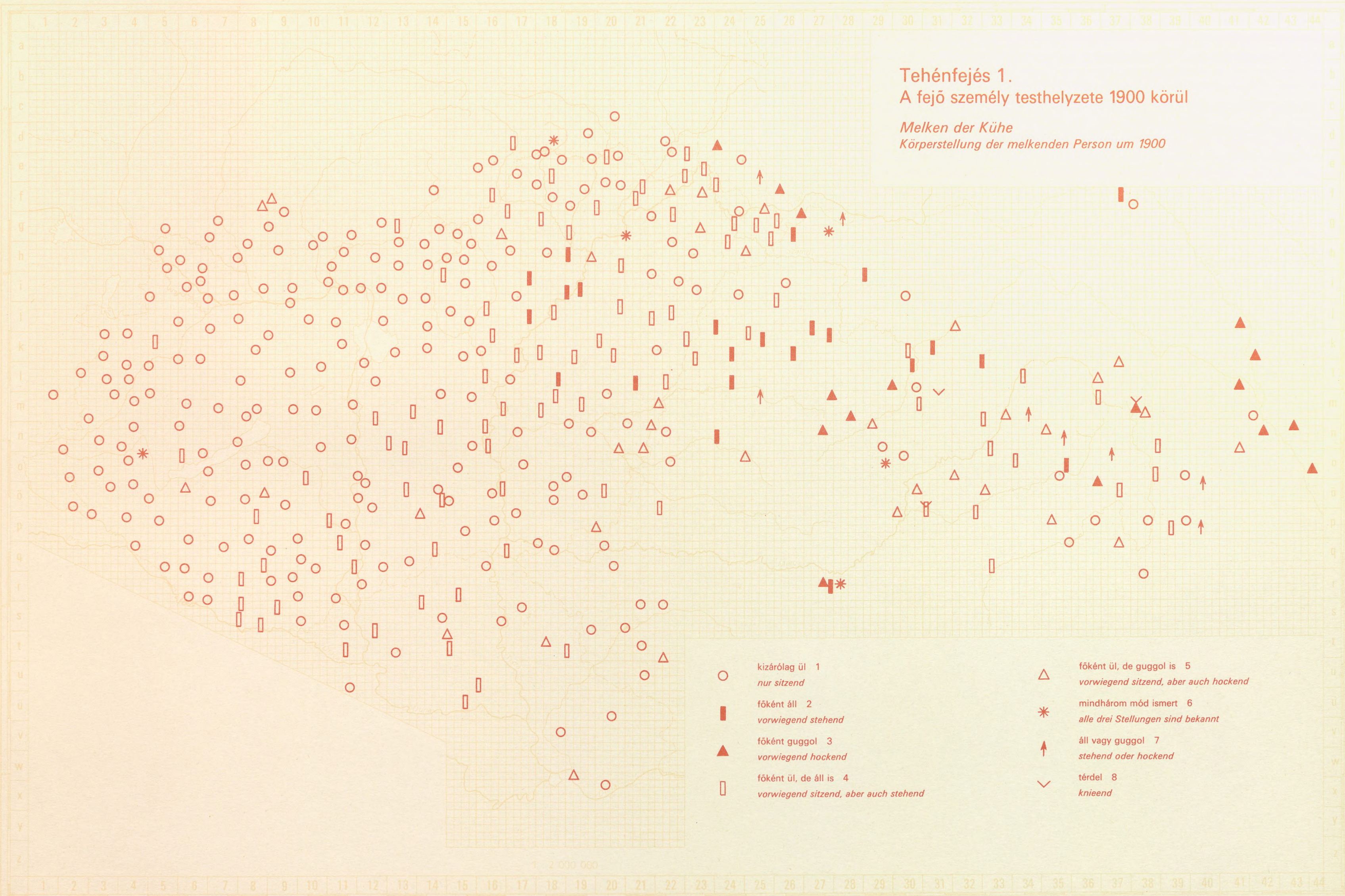
- | kis gereblye (1.a, 1.b, 1.c, 1.d)
- △ kávas erősítésű kis gereblye (2.a, 2.b)
- nagy (vagy tarló-) gereblye (3.a, 3.b, 3.c, 3.d)
- ▲ 1 és 2 együtt
- 1 és 3 együtt
- 1, 2 és 2 együtt

1 : 2 000 000

Tehénfejés 1.
A fejő személy testhelyzete 1900 körül

Melken der Kühe
Körperstellung der melkenden Person um 1900

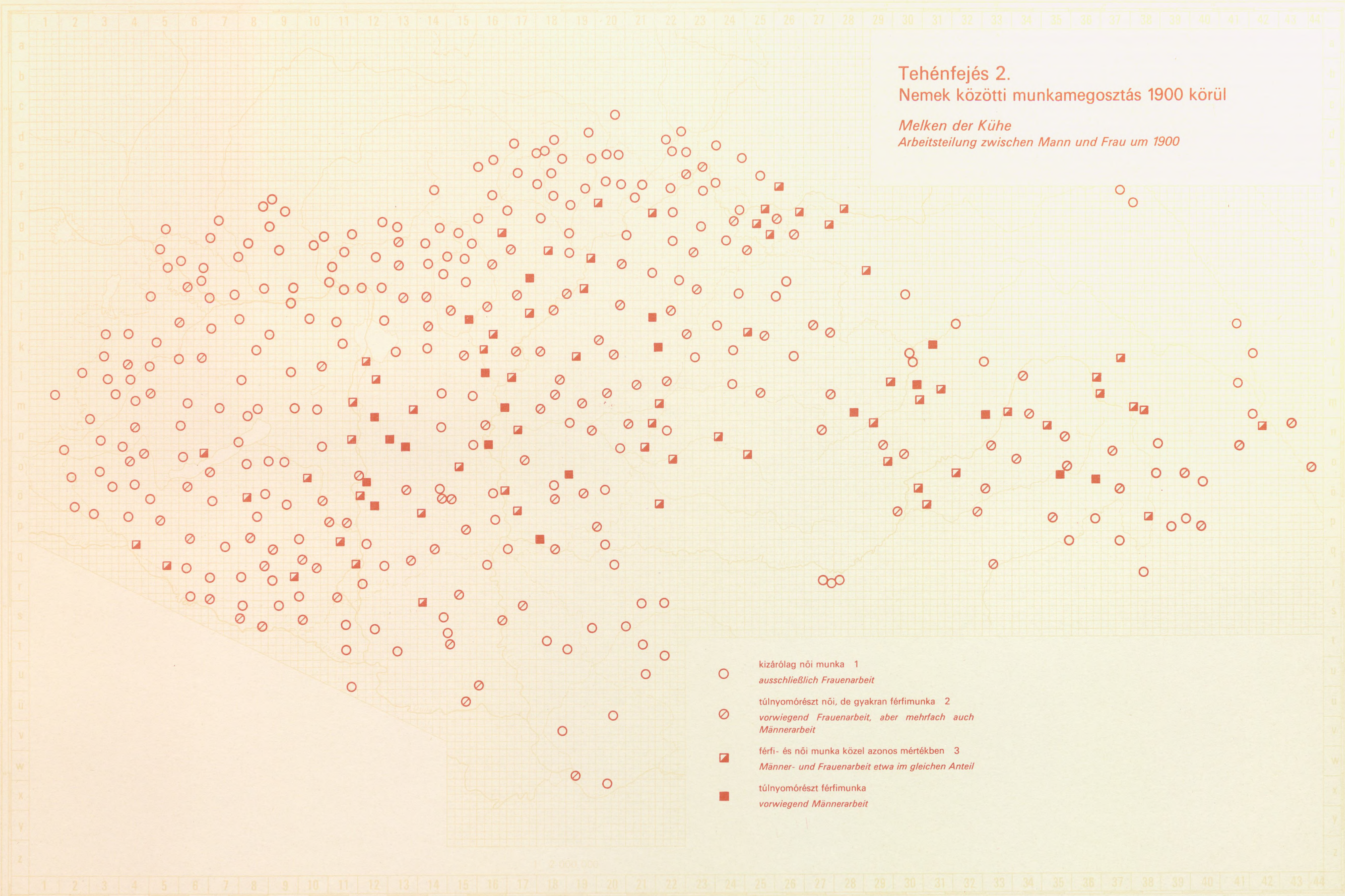

○	kizárólag ül 1 <i>nur sitzend</i>	△	főként ül, de guggol is 5 <i>vorwiegend sitzend, aber auch hockend</i>
▬	főként áll 2 <i>vorwiegend stehend</i>	*	mindhárom mód ismert 6 <i>alle drei Stellungen sind bekannt</i>
▲	főként guggol 3 <i>vorwiegend hockend</i>	↑	áll vagy guggol 7 <i>stehend oder hockend</i>
▭	főként ül, de áll is 4 <i>vorwiegend sitzend, aber auch stehend</i>	∨	térdel 8 <i>knieend</i>

1 : 2 000 000

Tehénfejés 2.
 Nemek közötti munkamegosztás 1900 körül

Melken der Kühe
Arbeitsteilung zwischen Mann und Frau um 1900

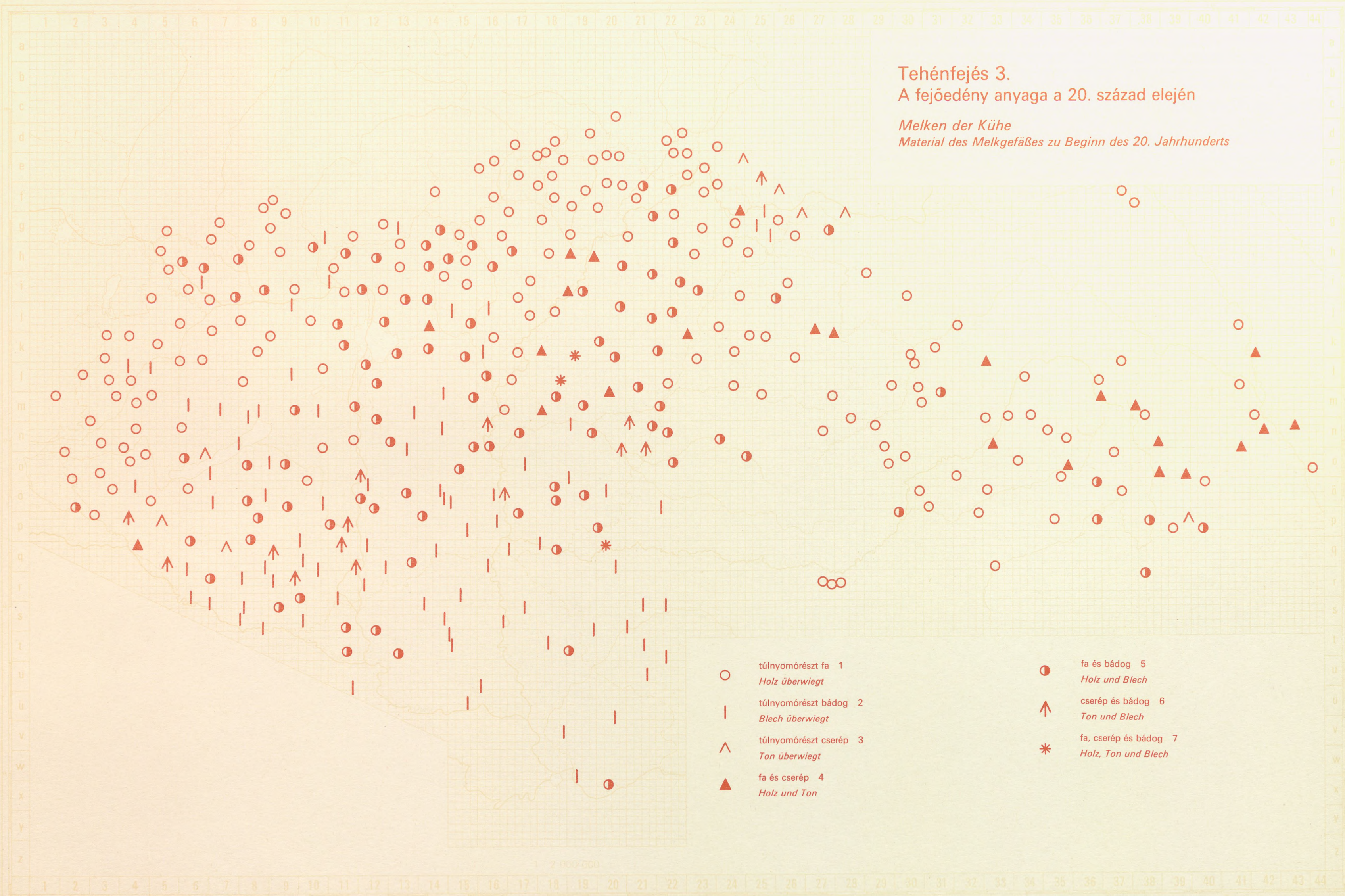
- kizárólag női munka 1
ausschließlich Frauenarbeit
- ◌ túlnyomórészt női, de gyakran férfimunka 2
vorwiegend Frauenarbeit, aber mehrfach auch Männerarbeit
- ◌ férfi- és női munka közel azonos mértékben 3
Männer- und Frauenarbeit etwa im gleichen Anteil
- túlnyomórészt férfimunka
vorwiegend Männerarbeit

1 : 2 000 000

Tehénfejés 3.
A fejődény anyaga a 20. század elején

Melken der Kühe
Material des Melkgefäßes zu Beginn des 20. Jahrhunderts

○	túlnyomórészt fa 1 <i>Holz überwiegt</i>	●	fa és bádóg 5 <i>Holz und Blech</i>
	túlnyomórészt bádóg 2 <i>Blech überwiegt</i>	↑	cserép és bádóg 6 <i>Ton und Blech</i>
^	túlnyomórészt cserép 3 <i>Ton überwiegt</i>	*	fa, cserép és bádóg 7 <i>Holz, Ton und Blech</i>
▲	fa és cserép 4 <i>Holz und Ton</i>		

Tehénfejés 4.
A fa fejődény formái

Melken der Kühe
Formen des Melkgefäßes aus Holz

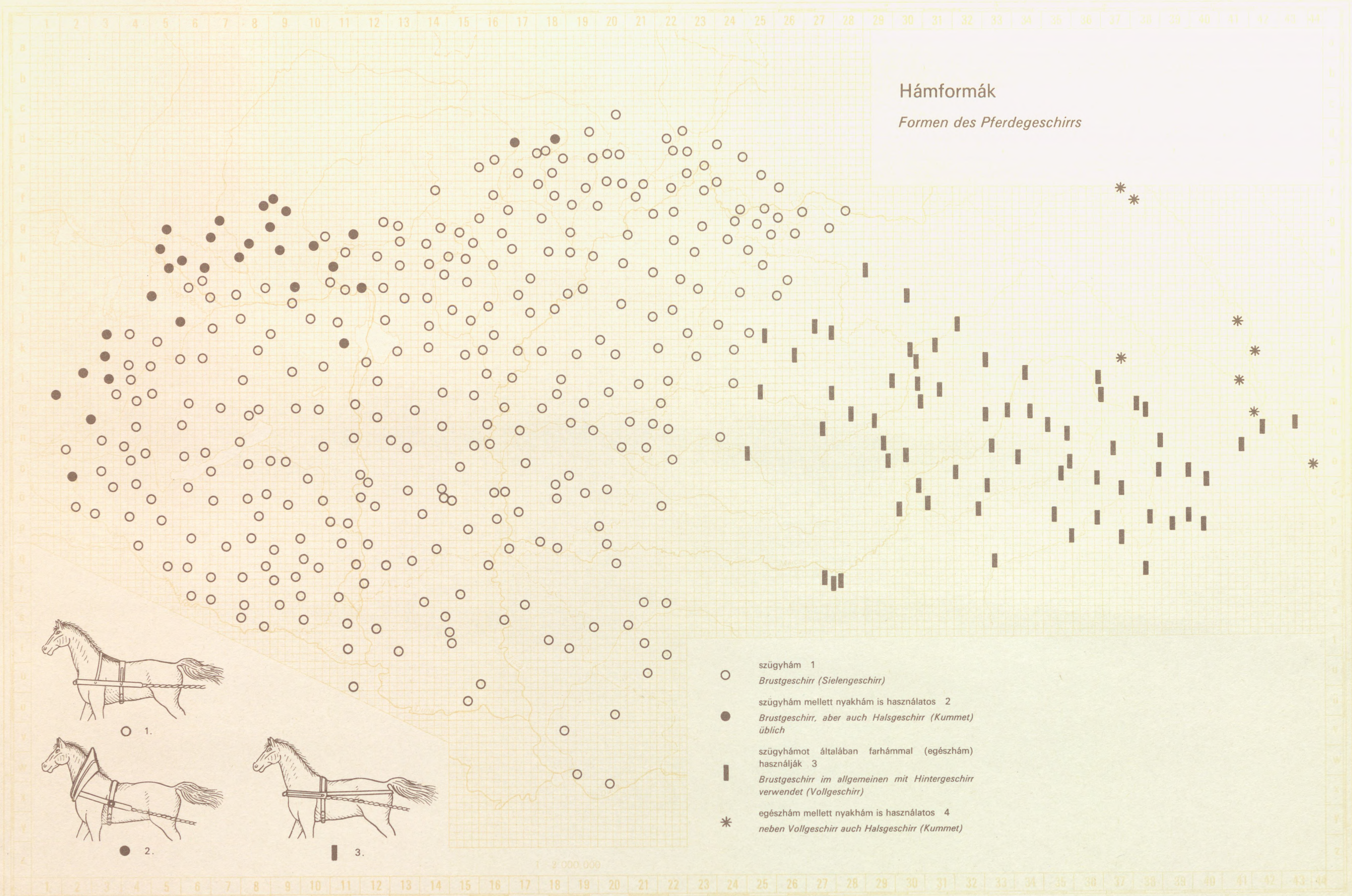
Tehénfejés 5.
A fa és bádóg fejőedény neve

Melken der Kühe
Bezeichnungen für die Melkgefäße aus Holz und Blech

●	sajtár	∨	fejő
○	sétár	+	fejőke
⊙	szétár		főjke
⊙	sejtár, sestár, sustár	∪	félfülű
△	zsétár	▬	sáfi, sáfli
▲	zséter	□	pitli
■	zsajtár	▭	kanna
◻	zsojtár	T	rocaska
		↑	dézsa

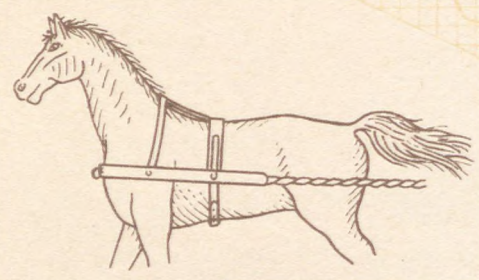
1:2 000 000

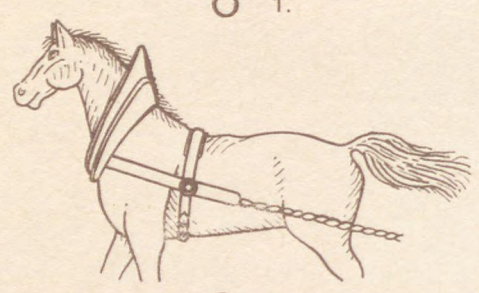
Hámformák

Formen des Pferdegeschirrs

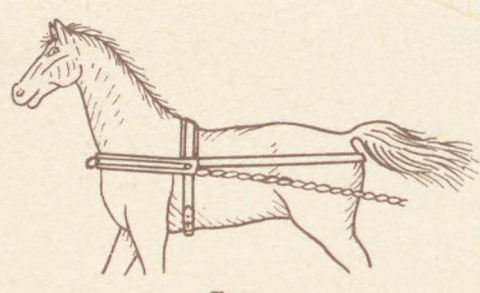
- szügyhám 1
Brustgeschirr (Sielengeschirr)
- szügyhám mellett nyakhám is használatos 2
Brustgeschirr, aber auch Halsgeschirr (Kummet) üblich
- ▬ szügyhámot általában farhással (egészhám) használják 3
Brustgeschirr im allgemeinen mit Hintergeschirr verwendet (Vollgeschirr)
- * egészhám mellett nyakhám is használatos 4
neben Vollgeschirr auch Halsgeschirr (Kummet)

○ 1.

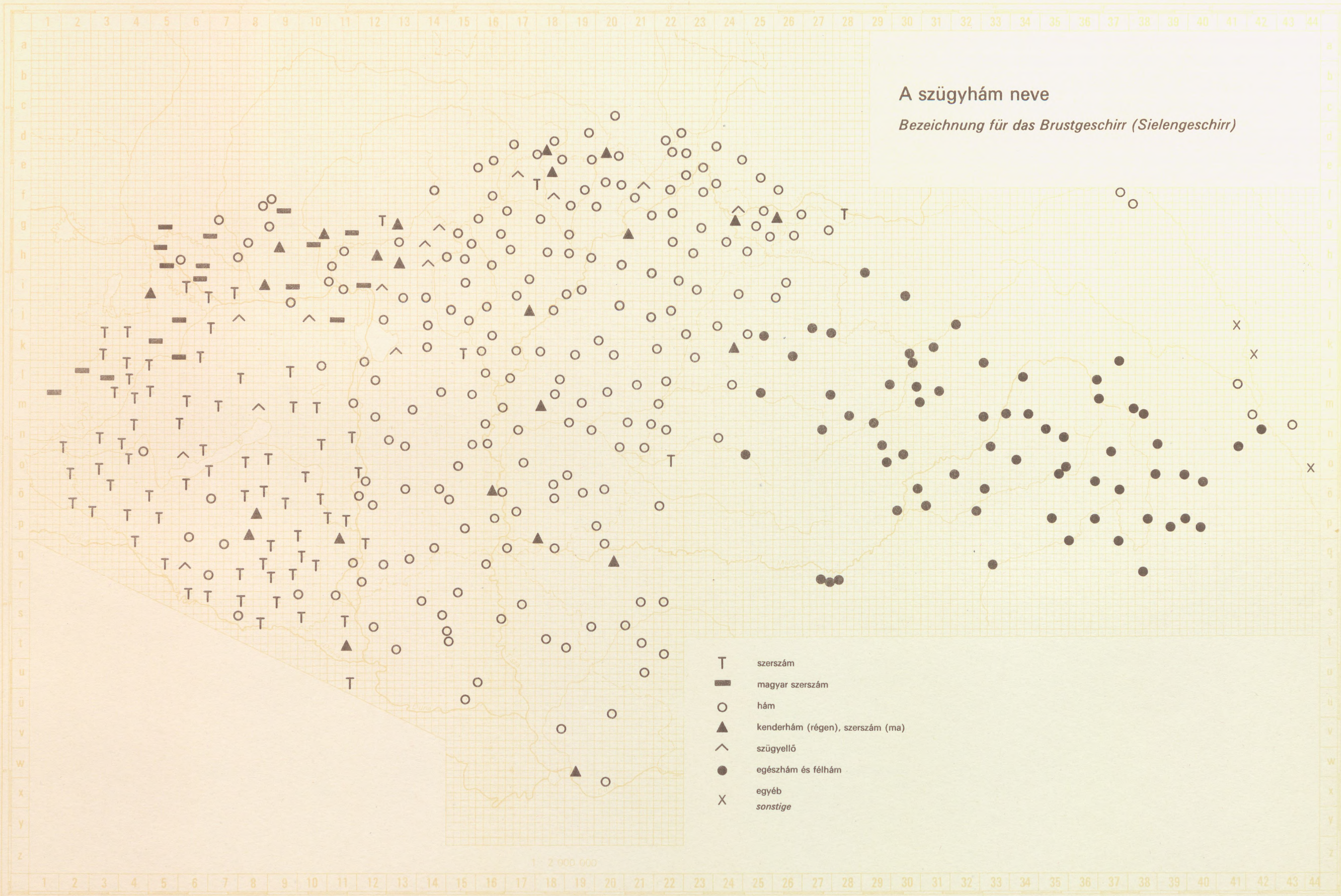

● 2.

▬ 3.

1 : 2 000 000

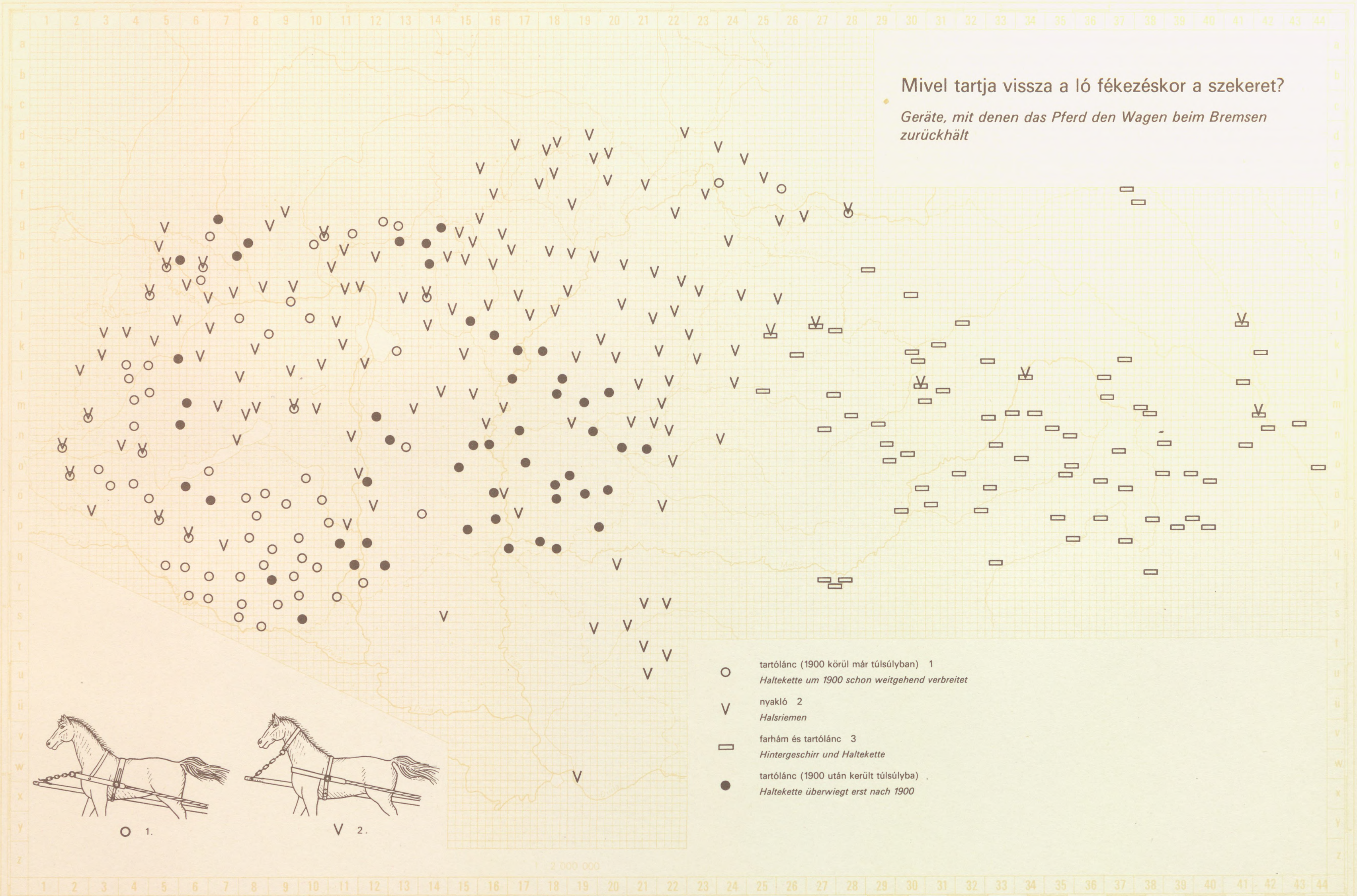
A szügyhám neve

Bezeichnung für das Brustgeschirr (Sielengeschirr)

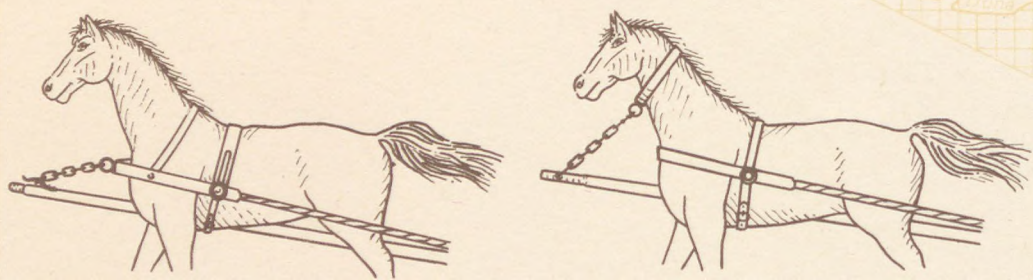
1 : 2 000 000

Mivel tartja vissza a ló fékezéskor a szekeret?

Geräte, mit denen das Pferd den Wagen beim Bremsen zurückhält

- tartólánc (1900 körül már túlsúlyban) 1
Haltekette um 1900 schon weitgehend verbreitet
- ∇ nyakló 2
Halsriemen
- farhám és tartólánc 3
Hintergeschirr und Haltekette
- tartólánc (1900 után került túlsúlyba)
Haltekette überwiegt erst nach 1900

○ 1.

∇ 2.

1 2 000 000

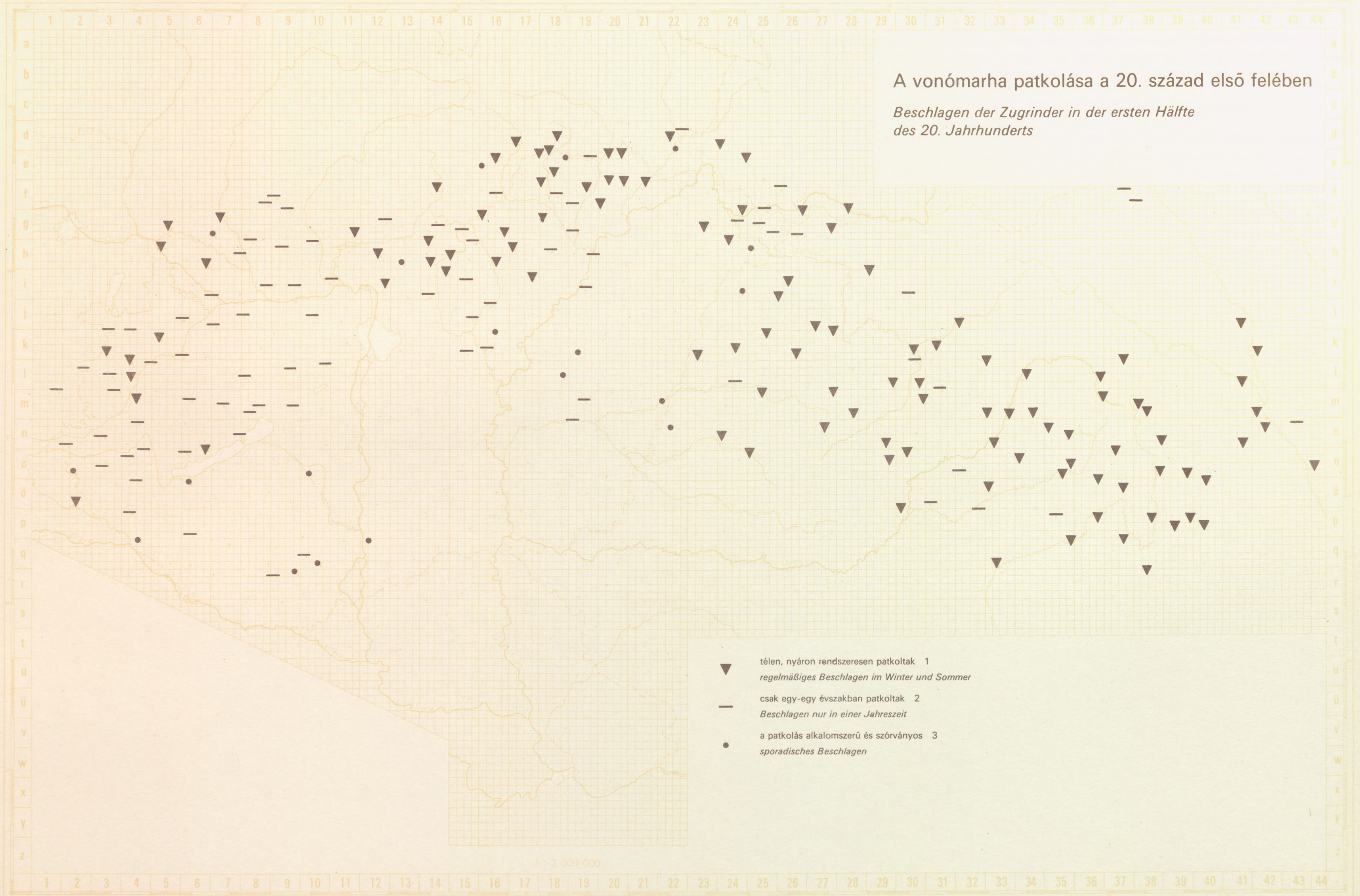
Az ökor- és tehénfogat irányítása gyeplővel

Lenken des Rindergespanns mit dem Zügel

- a gyeplővel való irányítás a 20. század első felében ismert, de nem általános 1
Lenken mit dem Zügel ist in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts bekannt, aber nicht allgemein verbreitet
- a gyeplővel való irányítás a 20. század első felében gyakori 2
Lenken mit dem Zügel ist in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts häufig
- a gyeplőzés a 19. század végén ismert, ha nem is általános 3
Lenken mit dem Zügel ist gegen Ende des 19. Jahrhunderts bekannt, jedoch nicht allgemein verbreitet

1 : 2 000 000

A vonómarha patkolása a 20. század első felében

Beschlagen der Zugrinder in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts

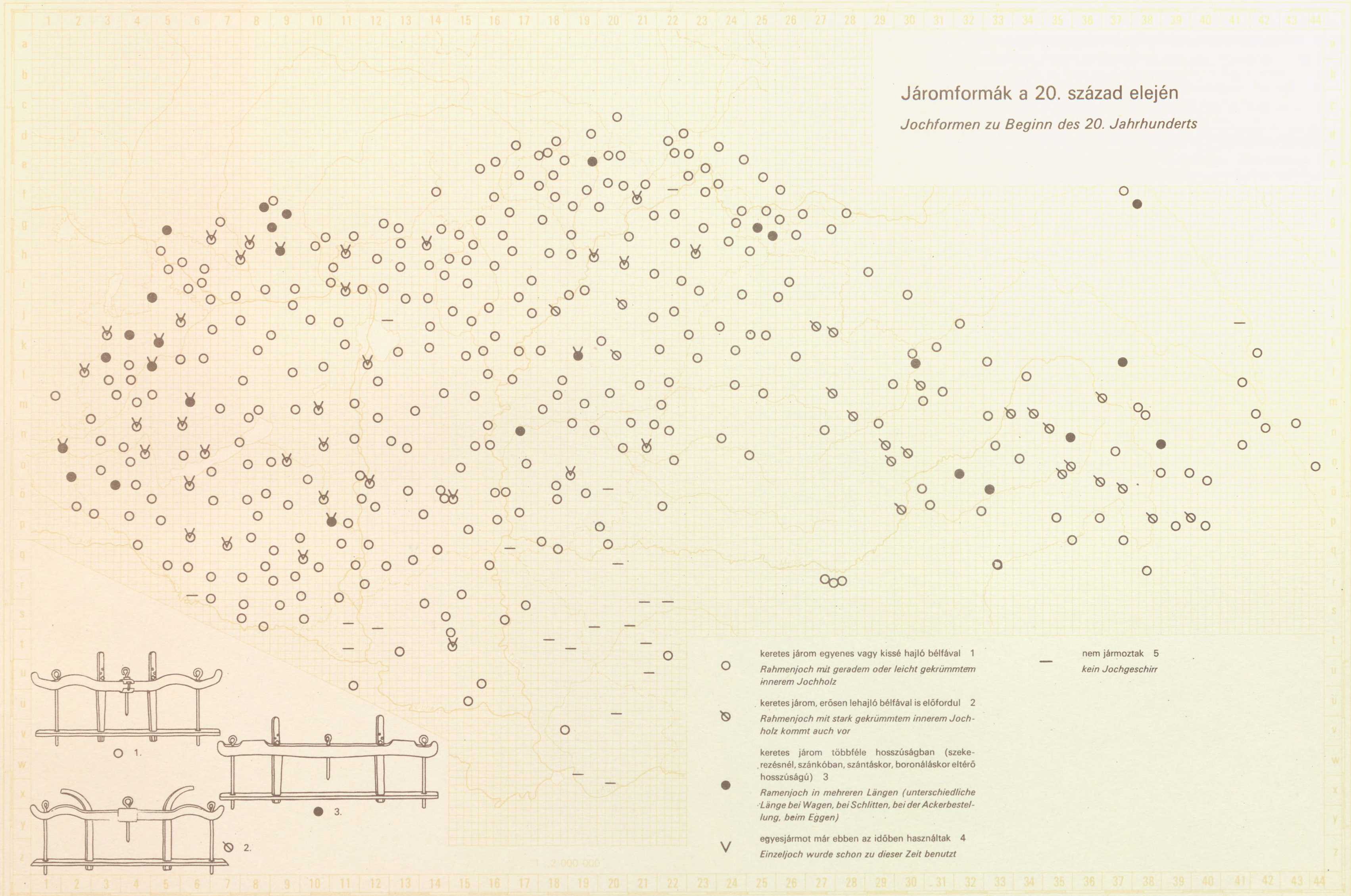
- ▼ télen, nyáron rendszeresen patkoltak 1
regelmäßiges Beschlagen im Winter und Sommer
- csak egy-egy évszakban patkoltak 2
Beschlagen nur in einer Jahreszeit
- a patkolás alkalmoszerű és szórványos 3
sporadisches Beschlagen

1 : 2 000 000

Járomformák a 20. század elején

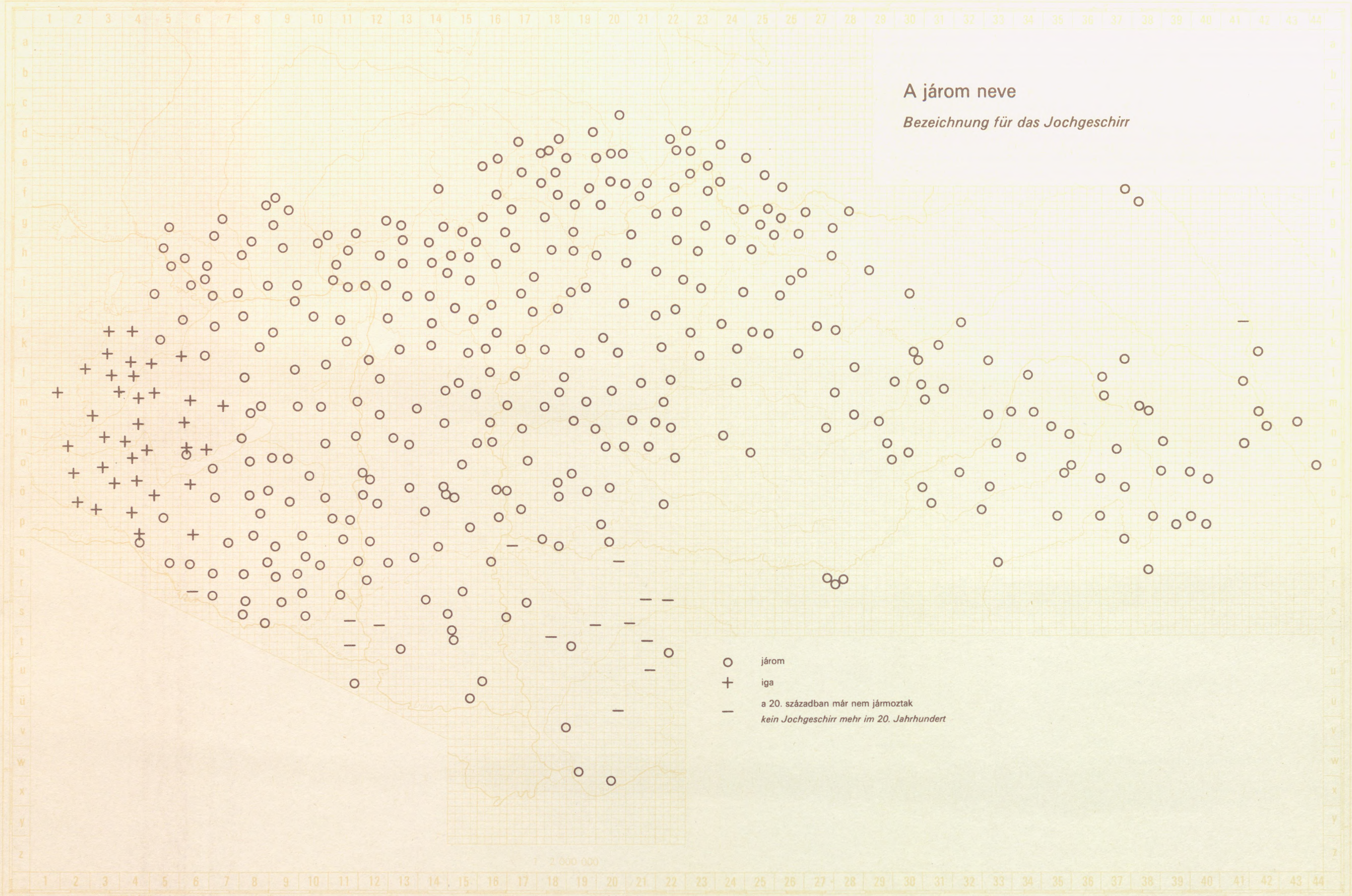
Jochformen zu Beginn des 20. Jahrhunderts

- keretes járom egyenes vagy kissé hajló bélfával 1
Rahmenjoch mit geradem oder leicht gekrümmtem innerem Jochholz
- ◊ keretes járom, erősen lehajló bélfával is előfordul 2
Rahmenjoch mit stark gekrümmtem innerem Jochholz kommt auch vor
- keretes járom többféle hosszúságban (szeke-rezésnél, szánkóban, szántáskor, boronáláskor eltérő hosszúságú) 3
Ramenjoch in mehreren Längen (unterschiedliche Länge bei Wagen, bei Schlitten, bei der Ackerbestellung, beim Eggen)
- ∨ egyesjármot már ebben az időben használtak 4
Einzeljoch wurde schon zu dieser Zeit benutzt

— nem jármoztak 5
kein Jochgeschirr

1 : 2 000 000

A járom neve

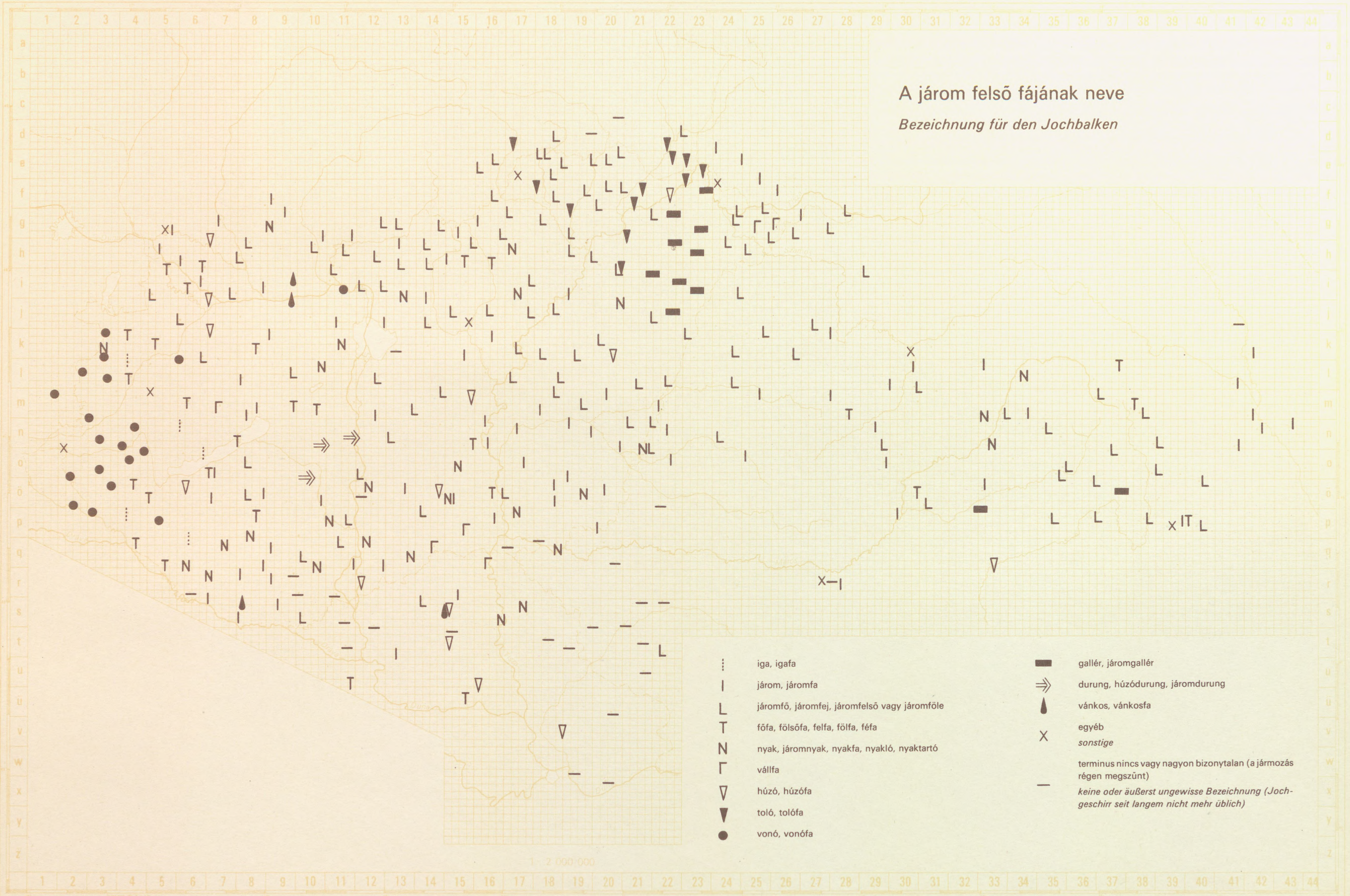
Bezeichnung für das Jochgeschirr

- járom
- + iga
- a 20. században már nem járomoztak
kein Jochgeschirr mehr im 20. Jahrhundert

1 : 2 000 000

A járom felső fájának neve

Bezeichnung für den Jochbalken

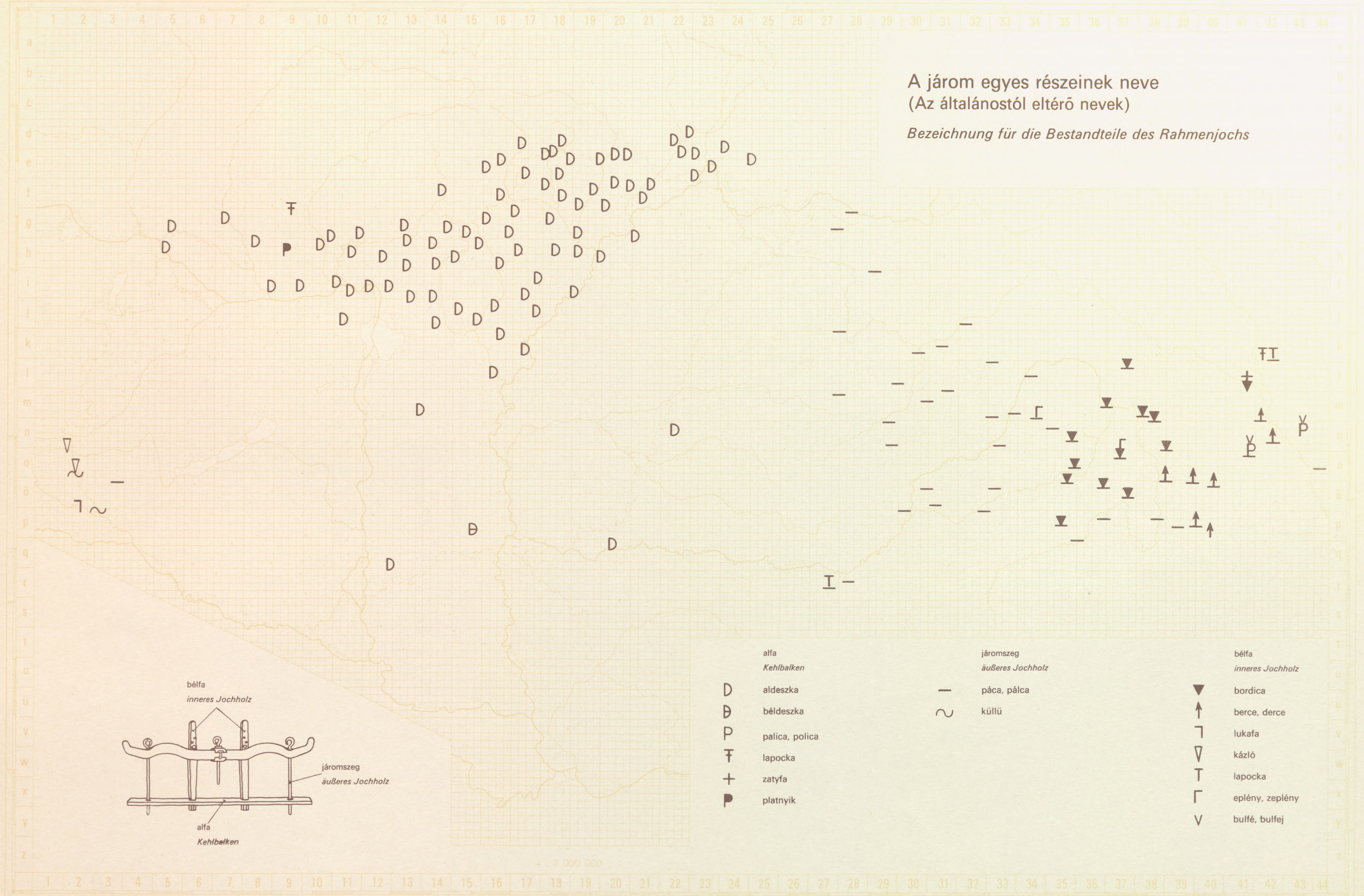

⋮	iga, igafa	■	gallér, járomgallér
	járom, járomfa	⇒	durung, húzódurung, járomdurung
L	járomfő, járomfej, járomfelső vagy járomfőle	☹	vánkos, vánkosa
T	főfa, főlsőfa, felfa, fölfa, féfa	X	egyéb sonstige
N	nyak, járomnyak, nyakfa, nyakló, nyaktartó	—	terminus nincs vagy nagyon bizonytalan (a jármózás régen megszűnt) keine oder äußerst ungewisse Bezeichnung (Jochgeschirr seit langem nicht mehr üblich)
Γ	vállfa		
▽	húzó, húzófa		
▼	toló, tolófa		
●	vonó, vonófa		

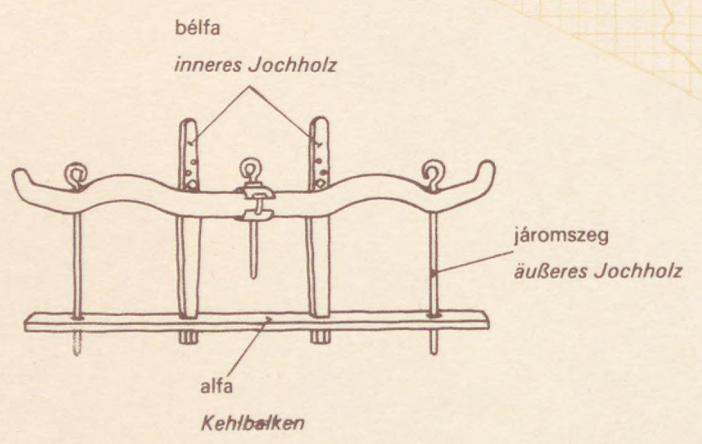
1 : 2 000 000

A járom egyes részeinek neve
(Az általánostól eltérő nevek)

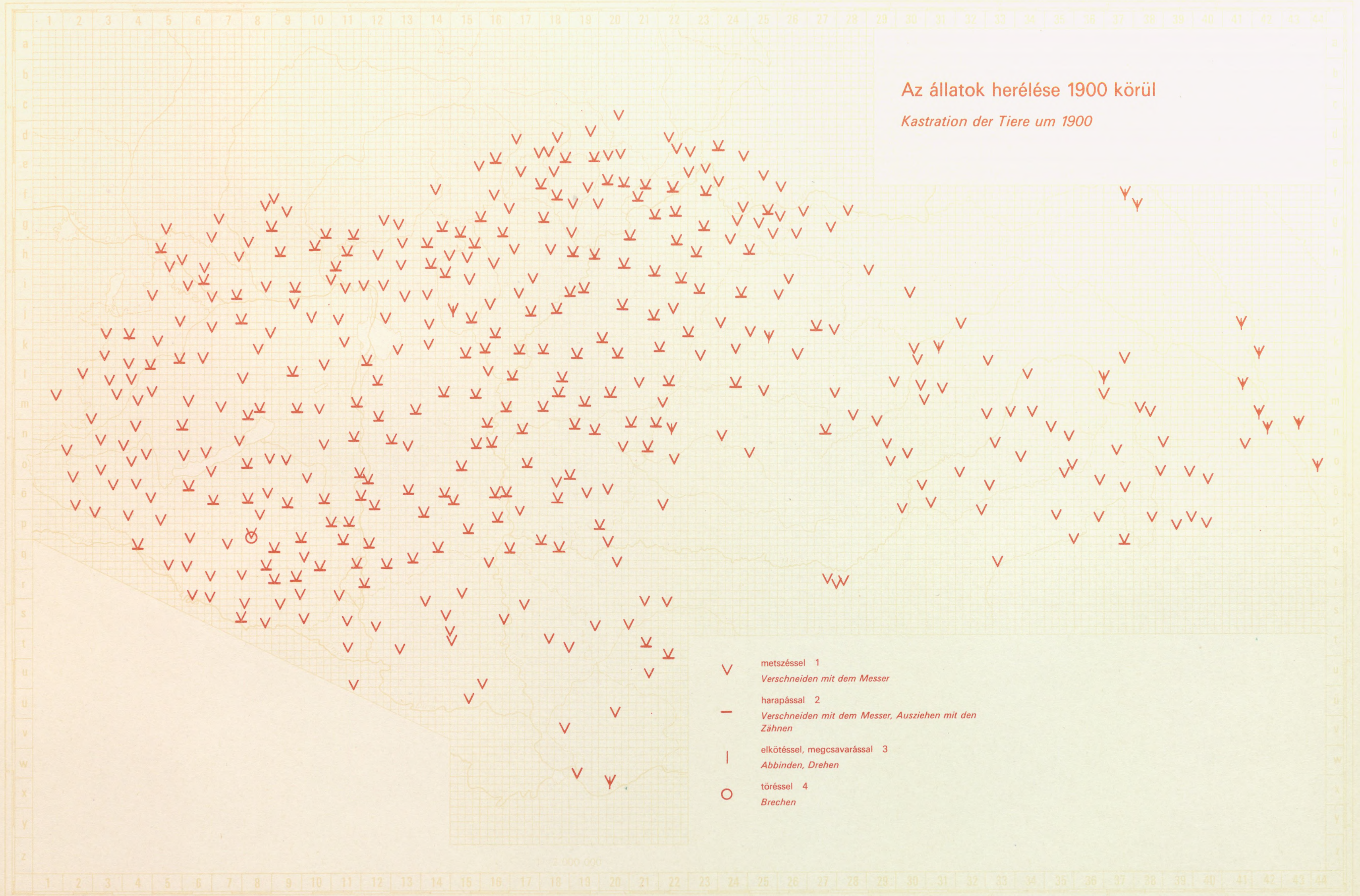
Bezeichnung für die Bestandteile des Rahmenjochs

D	alfa Kehlbalken	I	járomszeg äußeres Jochholz	▼	bélfa inneres Jochholz
B	aldeszka	S	páca, pálca	↑	bordica
P	béldeszka		küllü	└	berce, derce
F	palica, polica			∇	lukafa
+	lapocka			T	kázló
P	zatyfa			┌	lapocka
	platnyik			V	eplény, zeplény
					bulfé, bulfej

1 : 2 000 000

Az állatok herélése 1900 körül

Kastration der Tiere um 1900

- V metszéssel 1
Verschneiden mit dem Messer
- harapással 2
Verschneiden mit dem Messer, Ausziehen mit den Zähnen
- | elkötéssel, megcsavarással 3
Abbinden, Drehen
- töréssel 4
Brechen

1 : 2 000 000

A juh herélése 1900 körül

Kastration der Schafe um 1900

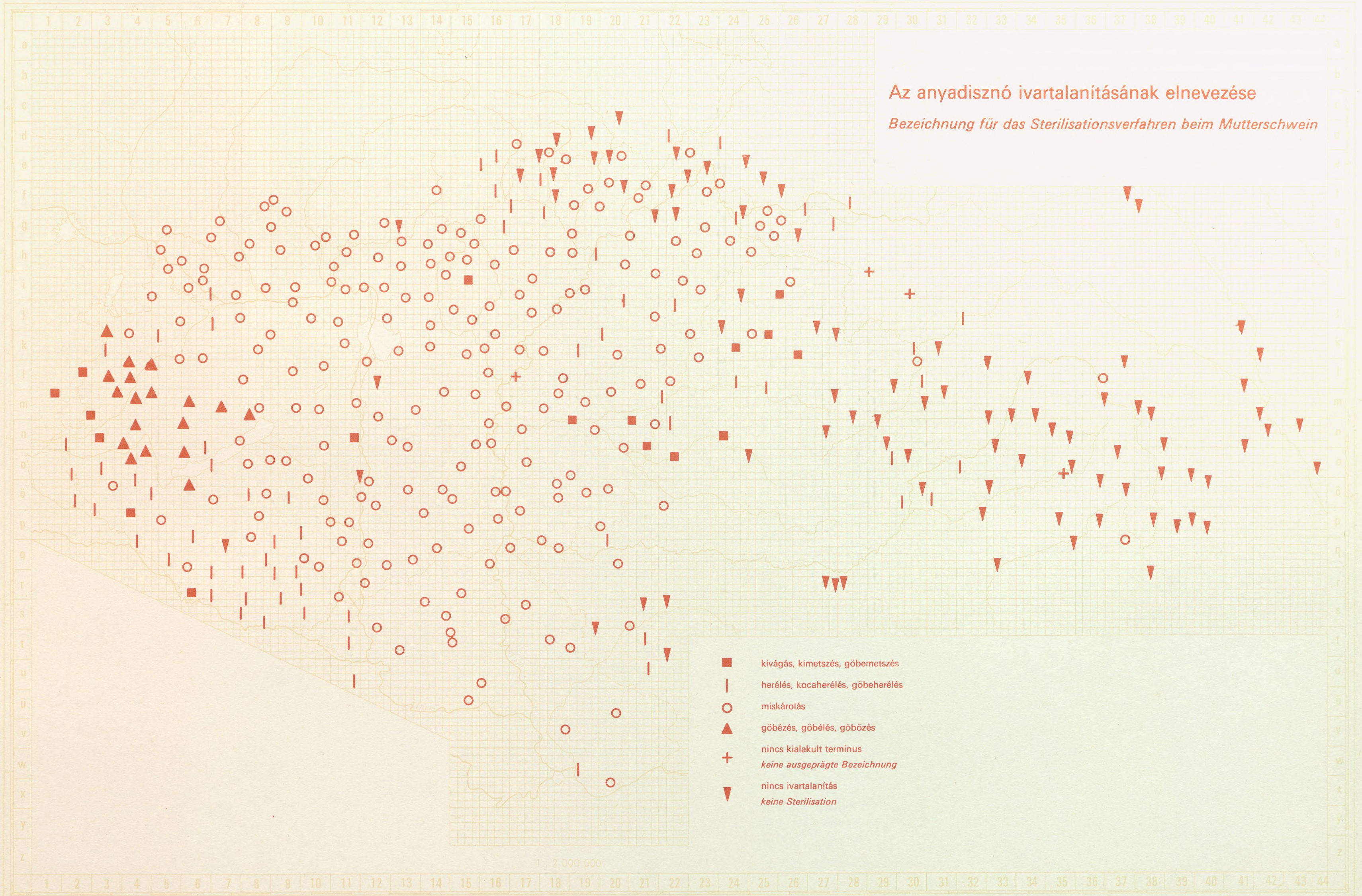
- V metszéssel 1
Verschneiden mit dem Messer
- harapással 2
Verschneiden mit dem Messer, Ausziehen mit den Zähnen
- I elkötéssel, megcsavarással, töréssel 3
Abbinden, Drehen, Brechen
- nem herélik 4
keine Kastration

1 : 2 000 000

A herélt ló neve a 20. század közepén

Bezeichnung des kastrierten Pferdes um die Mitte des 20. Jahrhunderts

Az anyadisznó ivartalanításának elnevezése
Bezeichnung für das Sterilisationsverfahren beim Mutterschwein

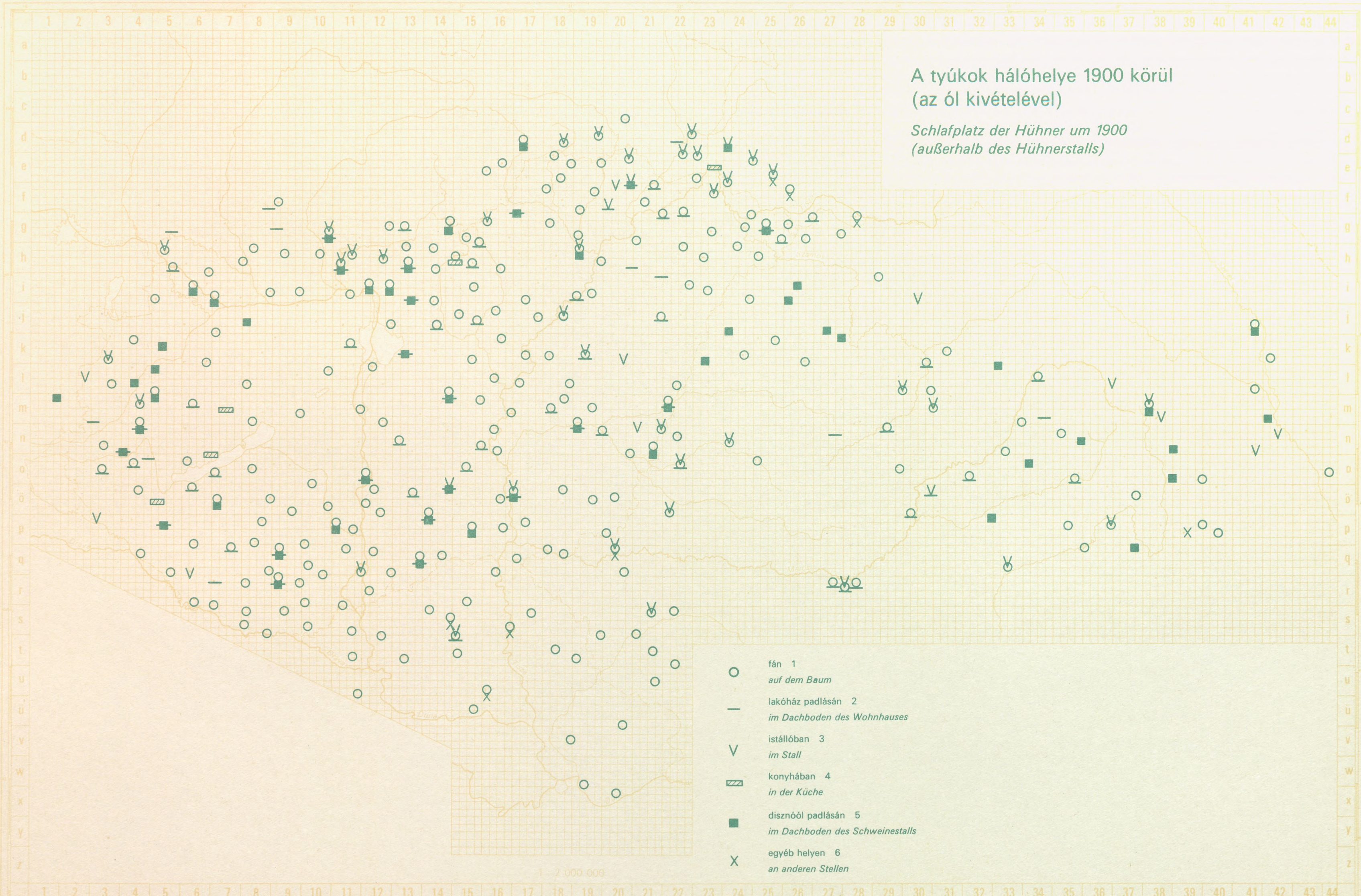
- kivágás, kimetszés, göbemetszés
- | herélés, kocaherélés, göbeherélés
- miskárolás
- ▲ göbézés, göbélés, göbözés
- + nincs kialakult terminus
keine ausgeprägte Bezeichnung
- ▼ nincs ivartalanítás
keine Sterilisation

1 : 2 000 000

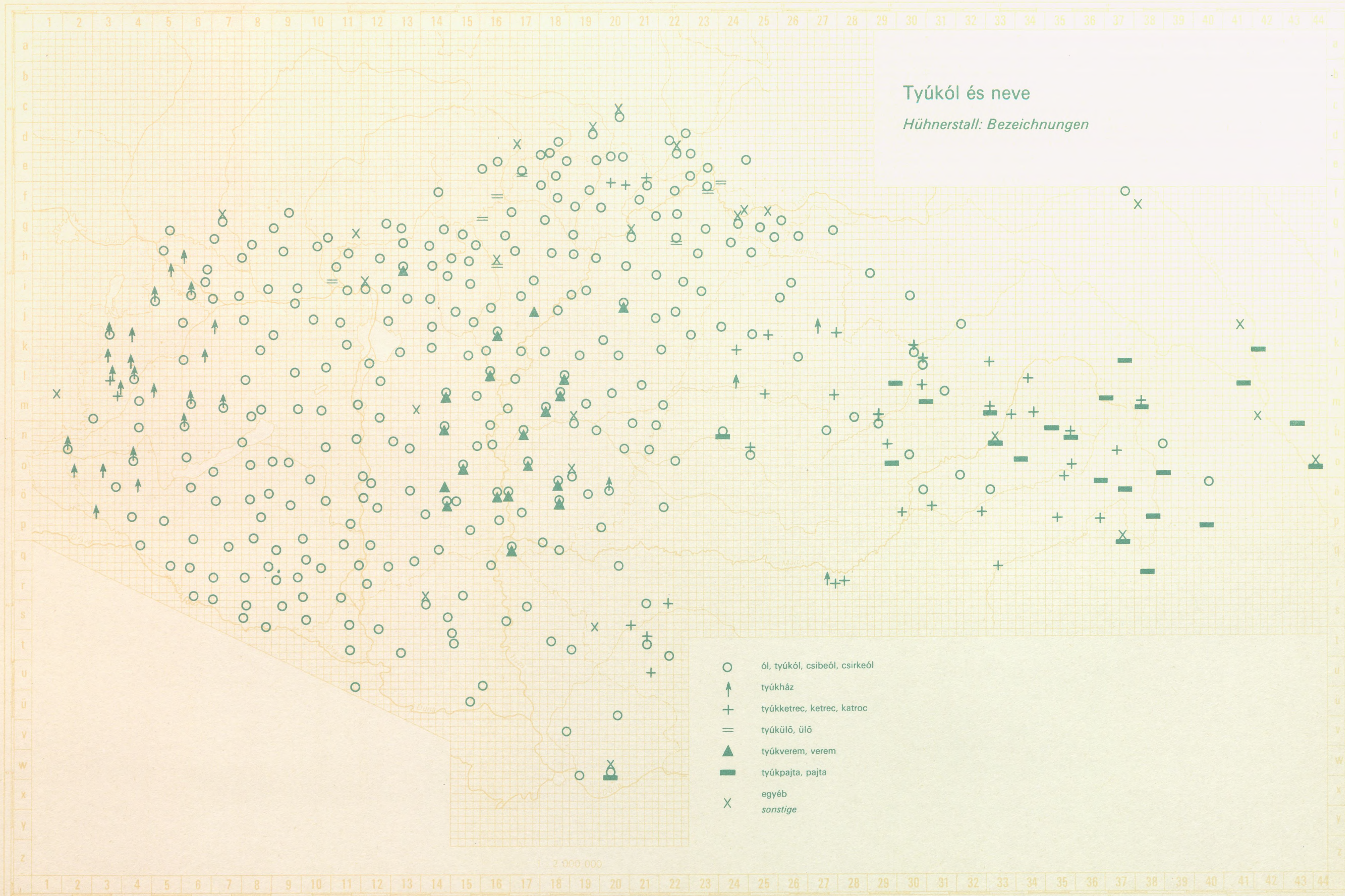
A tyúkok hálóhelye 1900 körül
(az ól kivételével)

Schlafplatz der Hühner um 1900
(außerhalb des Hühnerstalls)

- fán 1
auf dem Baum
- lakóház padlásán 2
im Dachboden des Wohnhauses
- V istállóban 3
im Stall
- ▨ konyhában 4
in der Küche
- disznóól padlásán 5
im Dachboden des Schweinestalls
- X egyéb helyen 6
an anderen Stellen

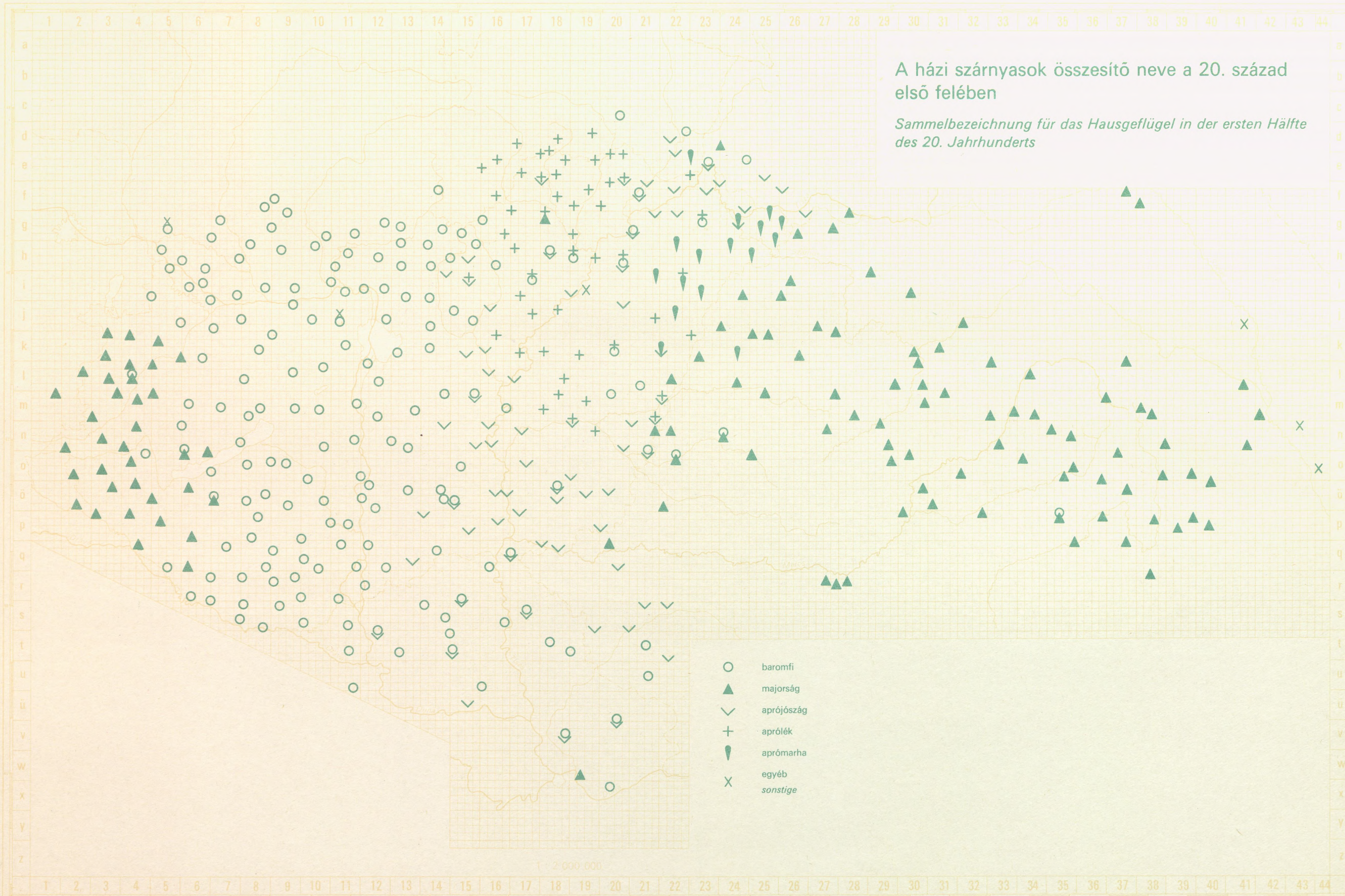
1 : 2 000 000

Tyúkól és neve
Hühnerstall: Bezeichnungen

- ól, tyúkól, csibeól, csirkeól
- ↑ tyúkház
- + tyúkketrec, ketrec, katroc
- = tyúkülő, ülő
- ▲ tyúkverem, verem
- tyúkpajta, pajta
- X egyéb
sonstige

1:2 000 000

A házi szárnyasok összesítő neve a 20. század első felében

Sammelbezeichnung für das Hausgeflügel in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts

- baromfi
- ▲ majorság
- ▼ aprójószág
- + aprólék
- ◐ aprómarha
- X egyéb
- sonstige

1 : 2 000 000

A kacsza és liba tollazata a 20. század első felében

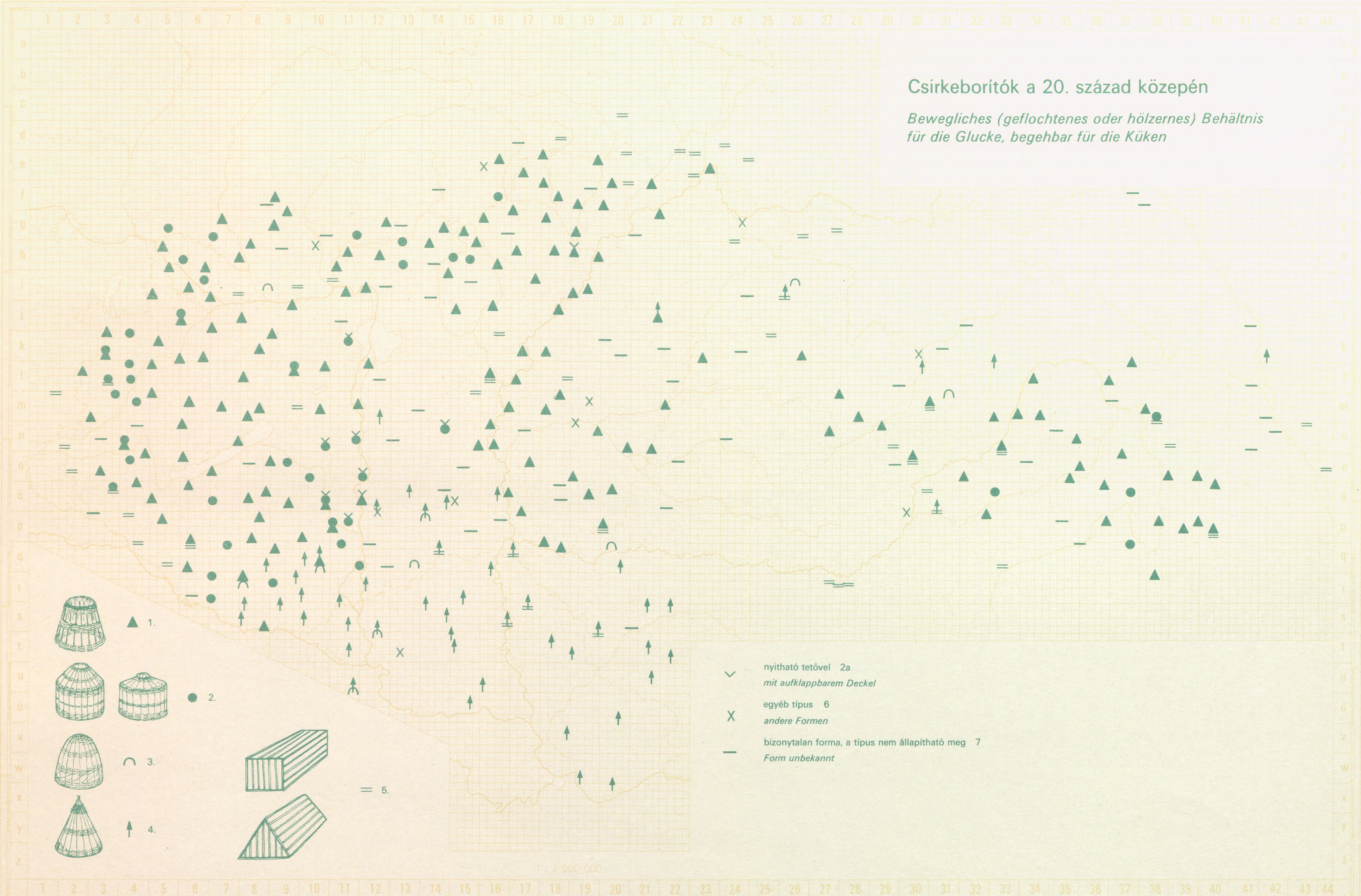
Das Gefieder der Ente und der Gans in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts

- fehér 1
weiß
- ▲ tarka 2
bunt
- vegyes; egyik fehér, másik tarka 3
gemischt, weiß und bunt nebeneinander

1 : 2 000 000

Csirkeborítók a 20. század közepén

Bewegliches (geflochtenes oder hölzernes) Behältnis für die Glucke, begehbar für die Küken

▲ 1.

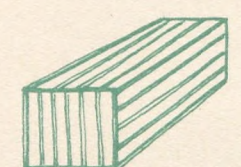
● 2.

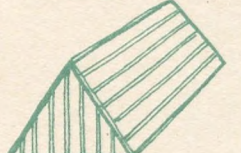
⤿ 3.

↑ 4.

= 5.

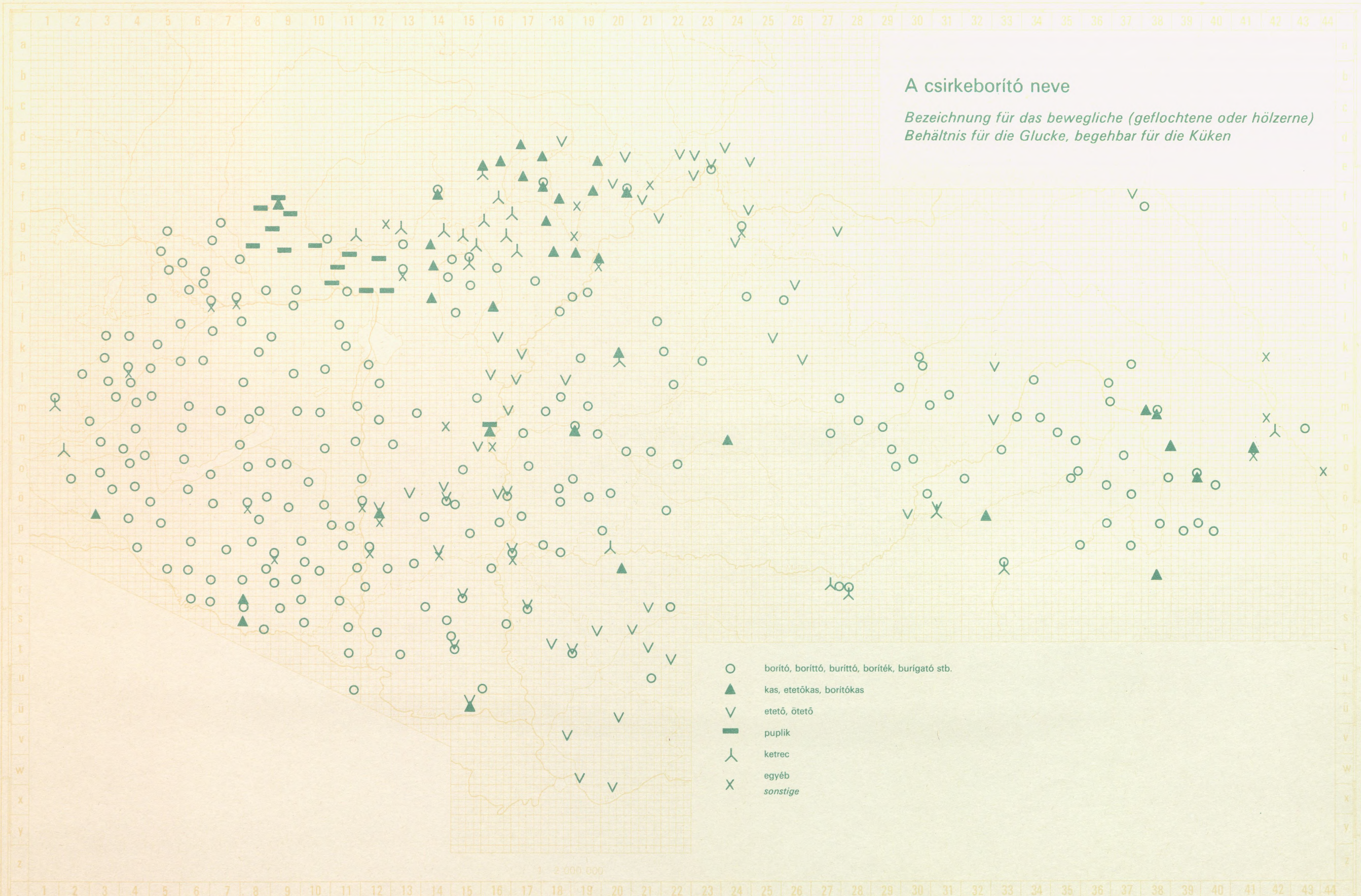

- ✓ nyitható tetővel 2a
mit aufklappbarem Deckel
- × egyéb típus 6
andere Formen
- bizonytalan forma, a típus nem állapítható meg 7
Form unbekannt

1 : 2 000 000

A csirkeborító neve

Bezeichnung für das bewegliche (geflochtene oder hölzerne)
Behältnis für die Glucke, begehbar für die Küken

- borító, borítottó, burítottó, boríték, burigató stb.
- ▲ kas, etetőkas, borítókas
- ▽ etető, ötető
- ▬ puplik
- 人 ketrec
- X egyéb
sonstige

1 : 2 000 000

A befogott ló indításához használt szavak
 Kommandorufe für Pferde: Beginn des Fahrens/Ziehens

- gyía
- ▽ ne
- ▲ haj
- valamilyen ige
- | csettintés
- + fohászzkodás
- X egyéb

A befogott ló megállításához használt szavak

Kommandorufe für Pferde: Anhalten

- hō, hōj, hōpp, ō-ō
- ha
- he, hej, e-e
- T hō, hopp
- ⊥ hū, hūj
- + hi, ijj
- △ psz
- ▽ prr, trr
- ▼ na, no
- valamilyen utasítósót használnak
- ↘ a felsorolt kifejezésekhez még valamit hozzátésznek

1 : 2 000 000

A befogott marha indításához használt szavak

Kommandorufe für Rindvieh: Beginn des Fahrens/Ziehens

○	ej, hé, he, hej, hejzs, hecss	↗	cseli, cselő, cselé
⊖	hirc, hi, hij, hikk	↘	csá, csára, csálé, csa, csáta
●	haj, ha, hajd, hajsz, ajsz, hajdi, hajre, hajde, hajcs, hajc	—	gyü, gyie, gyi, gye
●	hőj, hó, hoj, hō, hóc, hojre, hók, hőjre, hők, hopp, huj, hú	T	prr, prükk, pruk
	na, nie, ne, nū, no, nyie, né, nye	△	fütty
∨	felszólítás igével, igekötővel	▼	fohász
		∪	te — vagy névről
		X	egyéb

1 : 2 000 000

A befogott marha irányításához
(jobbra-, balra-) szavak

Kommandorufe für Rindvieh: Lenkung nach links und rechts

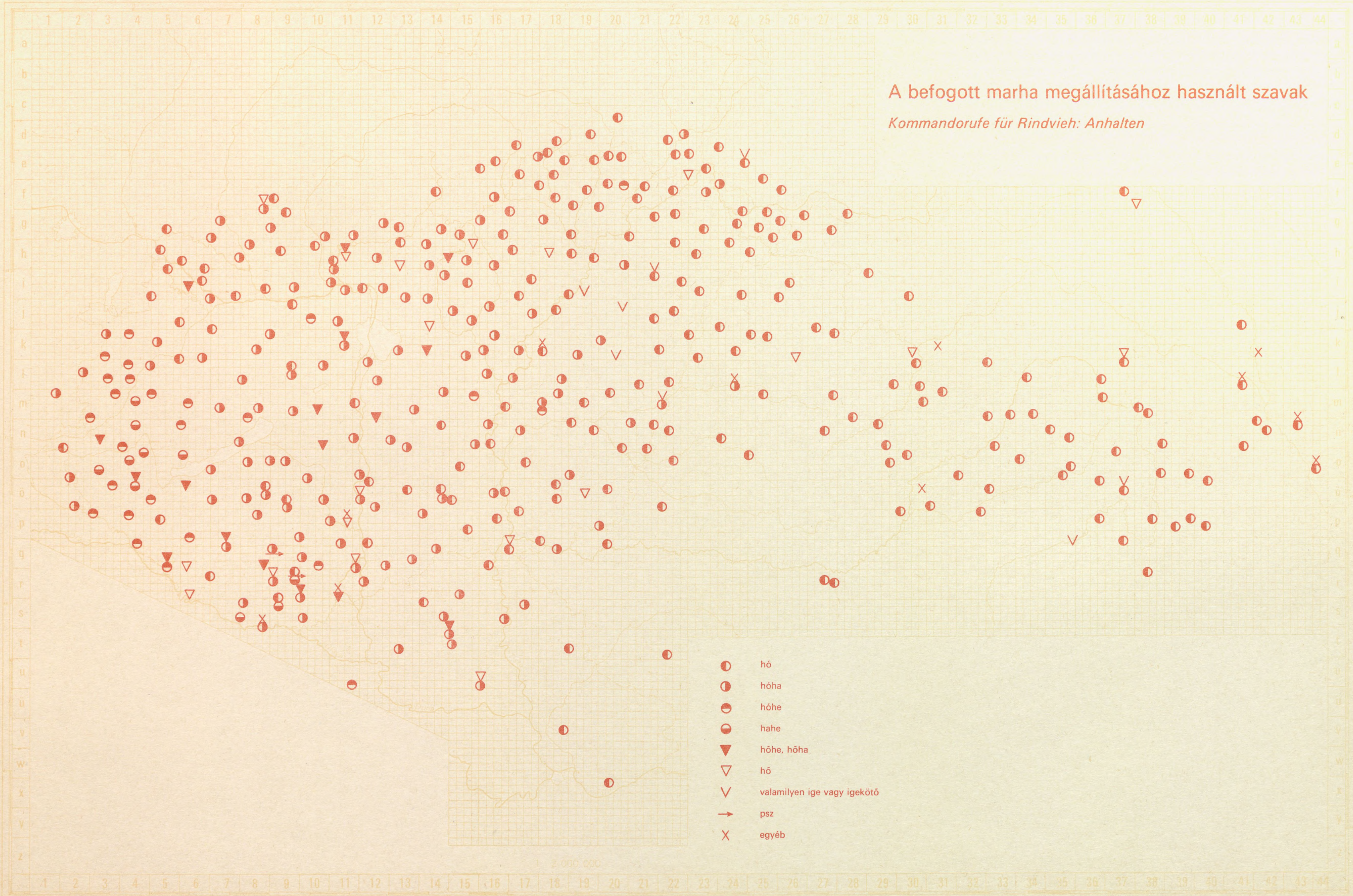
- ha, hajsz, hajde, hajcs, hajó, hajk, haju, hajc, hajszi, haja, hajda, hajszra, haj, hajcí, hatsz, hak, hássz, ász, ájsz
- | hikk, hirc, hi, hijj, hiksza, hide, hisz, hijsz, ohide
- ⊂ hó, hojsz, hojc, homé, hopp, hokk, hoj, hószt, hojszt, hoc, hotsz, hók, hojde, hotty, oha
- || hák
- ↗ hej, he, hejsz, hessz, ee, hejg, hé, hek, hejk, héj, héju, hejsza, hejc

- ↖ hú, hü, huj, hujsz, hujde, hume, humeg
- = hō, hōk, hōjsz, hōjc, hōj
- csáli, csálé, csale, csáló, csa, csalé, csá, csára, csáli, csále, csál, csalój, csála, csahé, csás, csáléra
- cseli, cselé, csele, cselejk, cselő, cscs, cselőre, cső
- ▼ pszt, prr, pruk, prk, prok, prü, ptrok, brr, trk
- ⊥ majeg, mōej, me, meg, majeg, maek, möjg
- X egyéb

1 : 2 000 000

A befogott marha megállításához használt szavak

Kommandorufe für Rindvieh: Anhalten

- hó
- ◐ hóha
- ◑ hóhe
- ◒ hahe
- ◓ hóhe, hóha
- ▽ hó
- ∨ valamilyen ige vagy igekötő
- psz
- X egyéb

2 000 000

A befogott marha hátráltatásához használt szavak

Kommandorufe für Rindvieh: Rückwärtsgehen

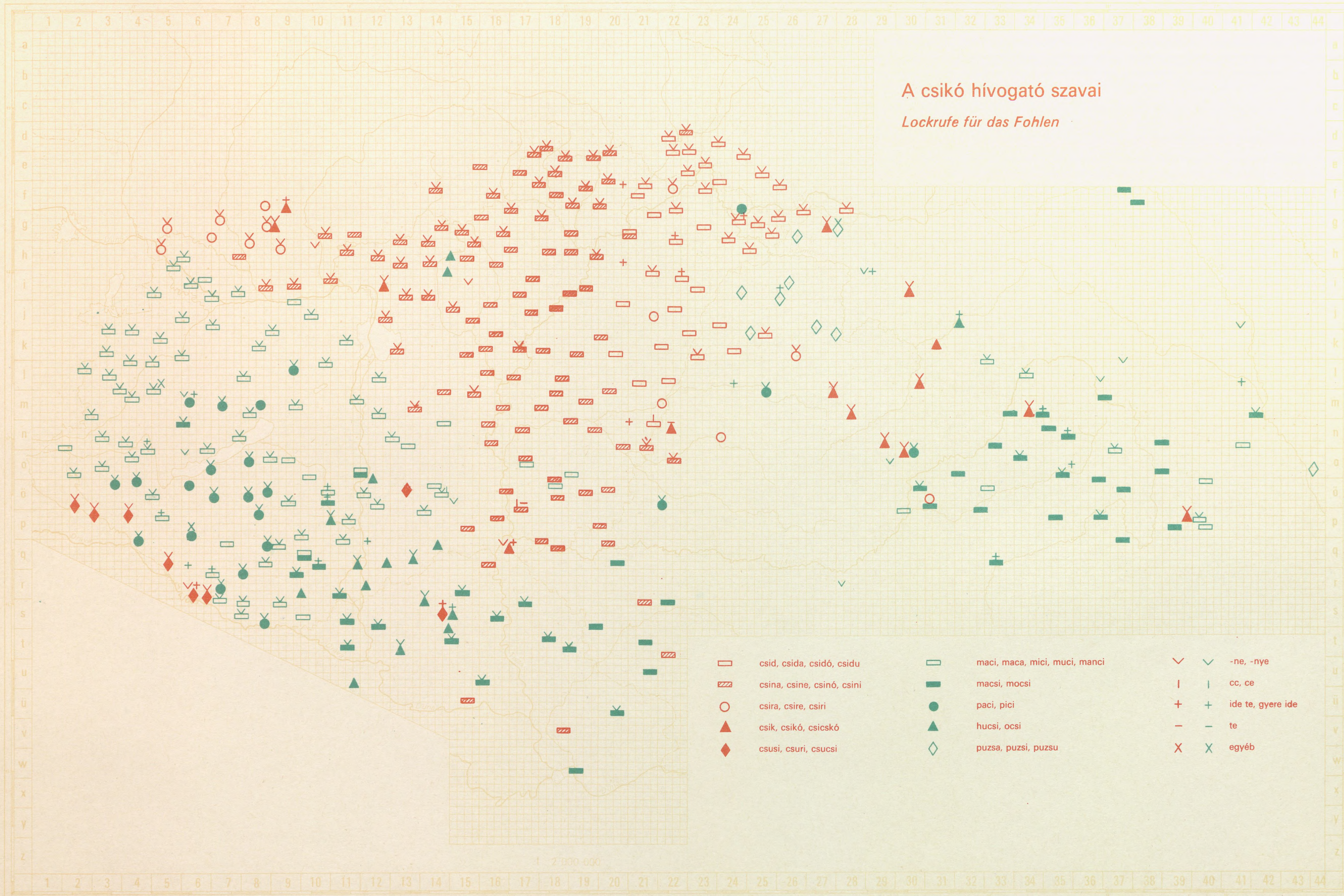

⊖	hu	∇	curik, curukk, cruks, curük, cruk, curok, szurik, zurék
○	hű, hujk	+	valamilyen utasító ige
●	hő, hi, ha, hé, hie, hilha	□	hignes, hejgnes, hegnyesű, høgnyi, høgaj, hőköttes, hőlük, høgni
⊖	hó, hóha, hóka, hók, hóti, hajtyi	⊖	na, ne, nye
⊖	hühó, hühő, hūha, hūhahó	⊖	meg
▲	hejk, hekk, hette	⊖	te
△	hők, hőkj	×	egyéb
△	hükk, hrükk		

1 : 2 000 000

A csikó hívogató szavai

Lockrufe für das Fohlen

□	csid, csida, csidó, csidu	□	maci, maca, mici, mucu, manci	∨	-ne, -nye
▨	csina, csine, csinó, csini	■	macsi, mocsu		cc, ce
○	csira, csire, csiri	●	paci, pici	+	ide te, gyere ide
▲	csik, csikó, csicskó	▲	hucsi, ocsi	-	te
◆	csusi, csuri, csucsi	◇	puzsa, puzsi, puzsu	X	egyéb

1 : 2 000 000

A csikó kergető szavai

Scheuchrufe für das Fohlen

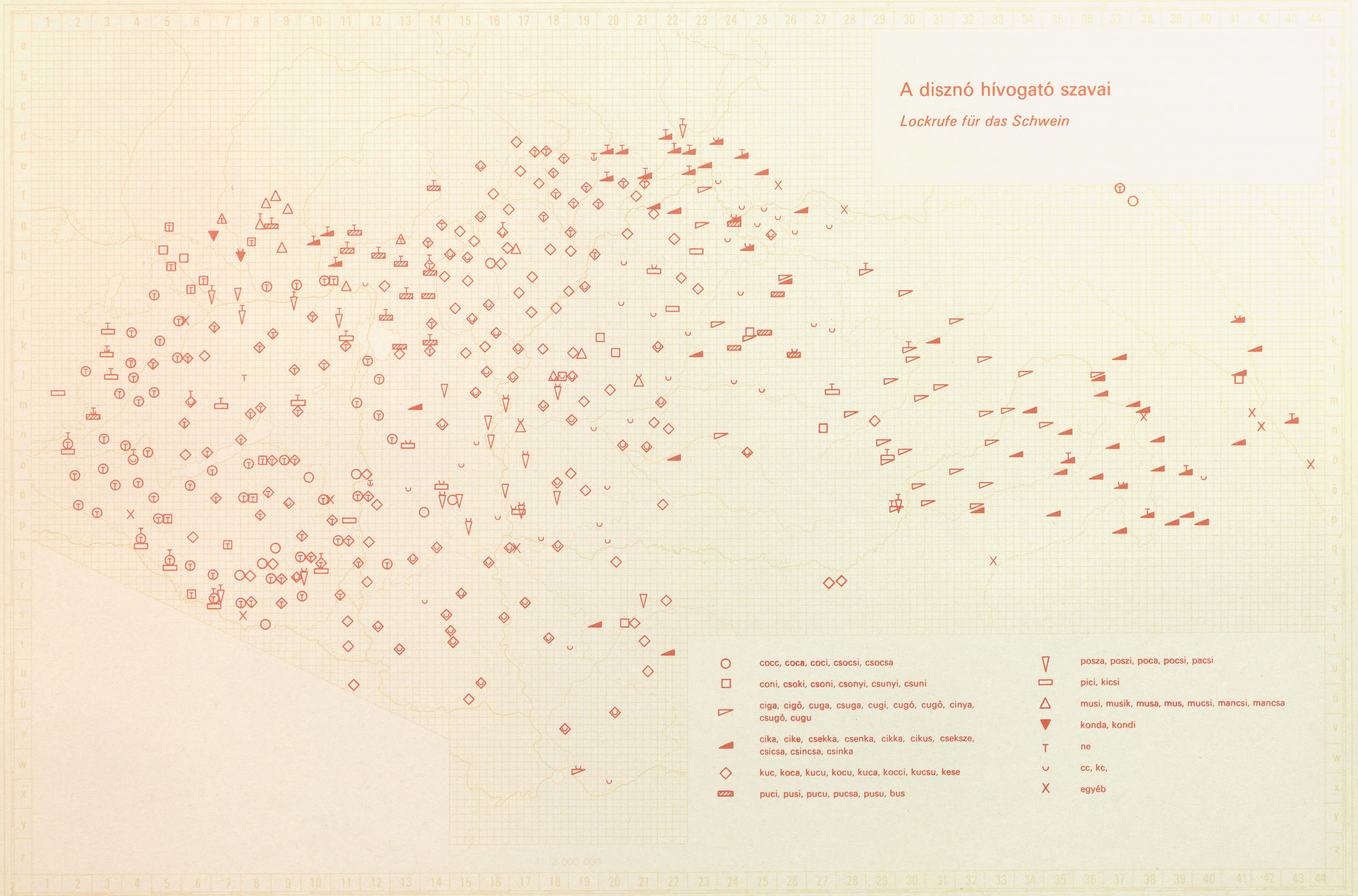

- csett, csitt, csittel, csótt
- ⊙ csettintgetés
- ▭ -ne, -nye
- ▼ küldő mondat
- V a becenév marad
- ^ a becenév helyett más
- ⊖ te
- X egyéb

1:2 000 000

A disznó hívogató szavai

Lockrufe für das Schwein

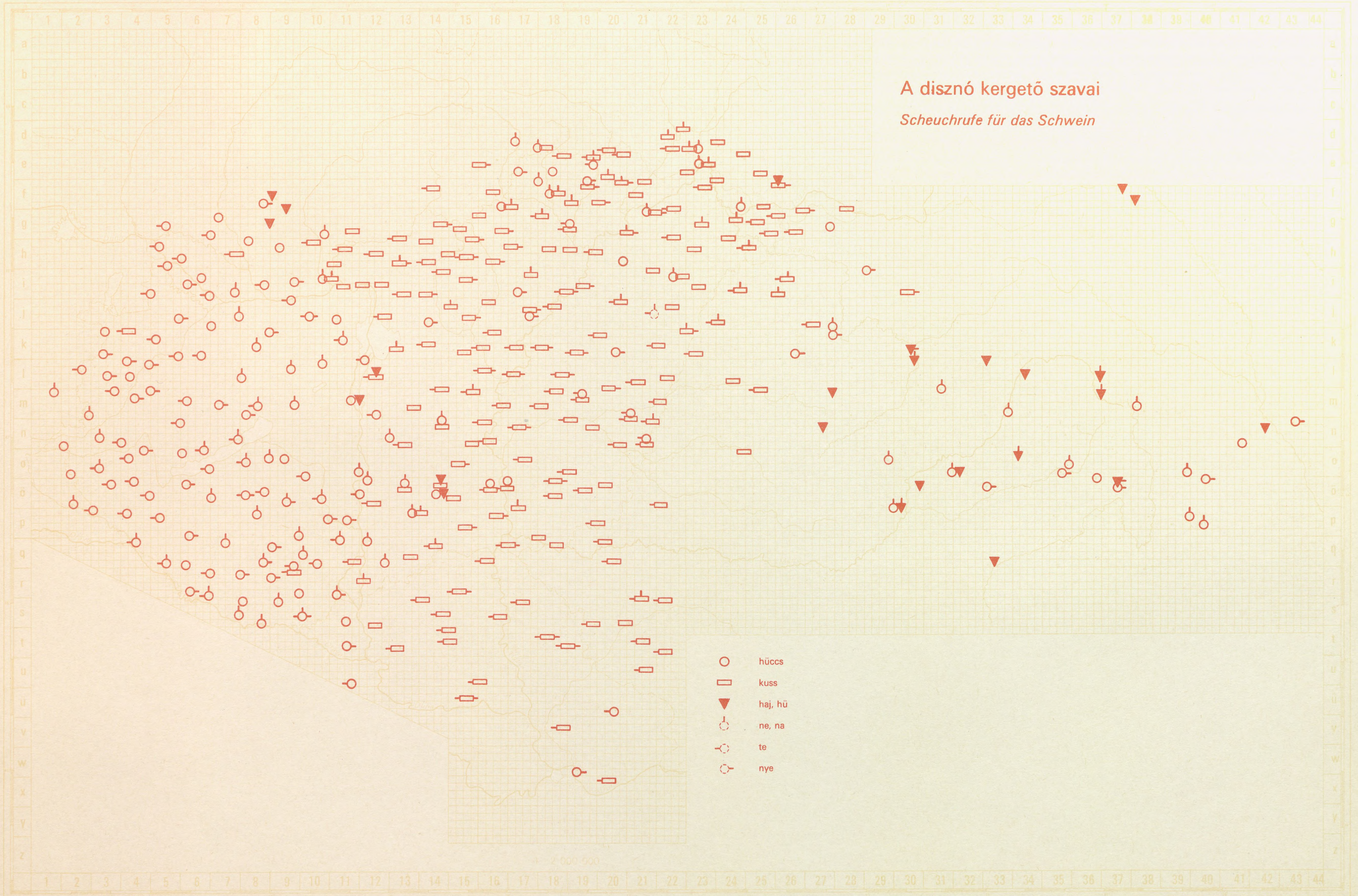

○	cocc, coca, coci, csocsi, csocsa	▽	posza, poszi, poca, pocsi, pacsi
□	coni, csoki, csoni, csonyi, csunyi, csuni	▭	pici, kicsi
▽	ciga, cigő, cuga, csuga, cugi, cugó, cugő, cinya, csugó, cugu	△	musi, musik, musa, mus, mucsi, mancsi, mancsa
▲	cika, cike, csekka, csenka, cikka, cikus, cseksze, csicsa, csinca, csinka	▼	konda, kondi
◇	kuc, koca, kucu, kocu, kuca, kocci, kucusu, kесе	T	ne
▨	puci, pusi, pucu, pucsa, pusu, bus	∪	cc, kc,
		X	egyéb

1 : 2 000 000

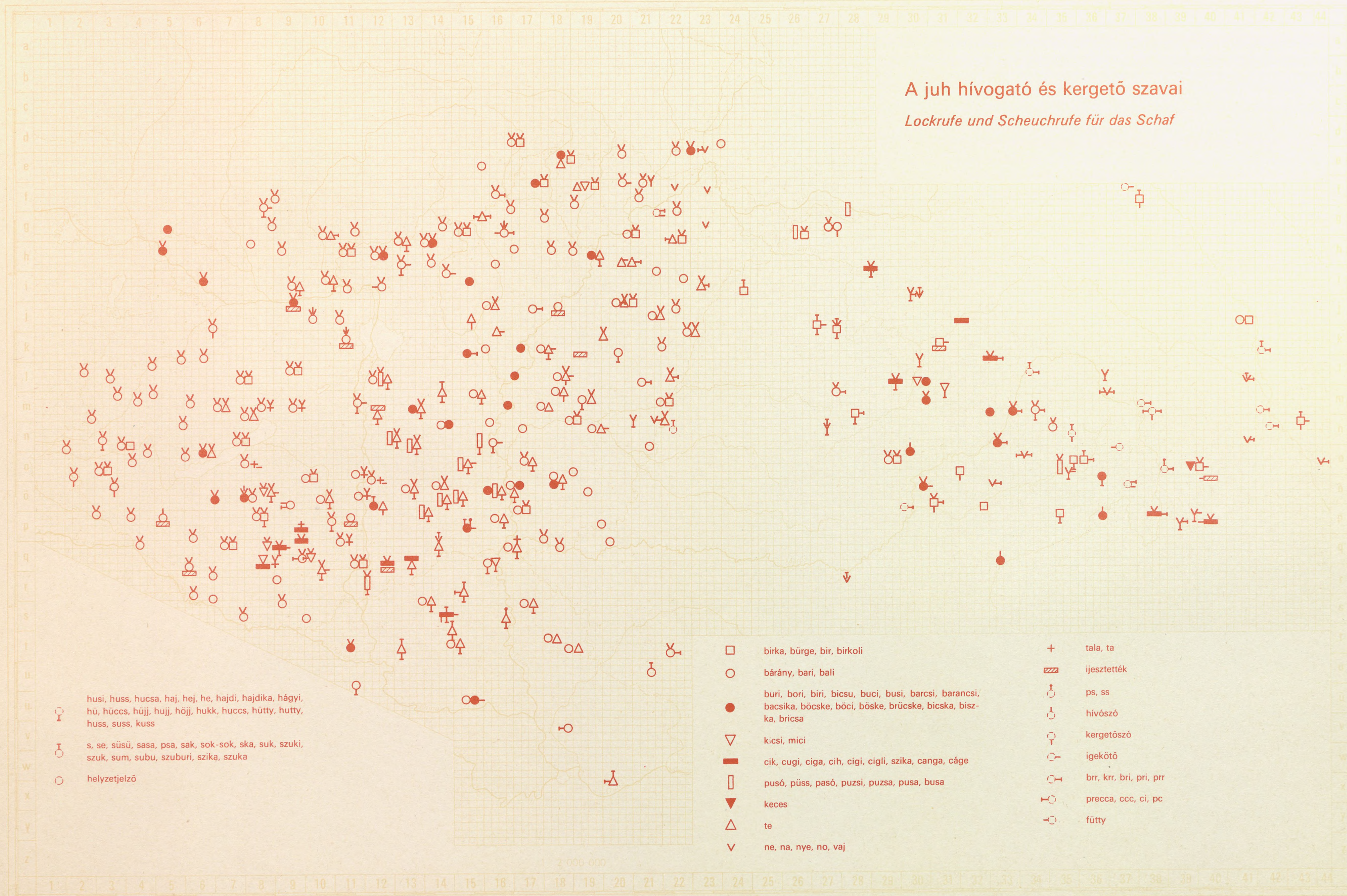
A disznó kergető szavai

Scheuchrufe für das Schwein

A juh hívogató és kergető szavai
Lockrufe und Scheuchrufe für das Schaf

- husi, huss, huca, haj, hej, he, hajdi, hajdika, hágyi, hü, hüccs, hüjj, hujj, höjj, hukk, huccs, hütty, hutty, huss, suss, kuss
- s, se, süss, sasa, psa, sak, sok-sok, ska, suk, szuki, szuk, sum, subu, szuburi, szika, szuka
- helyzetjelző

- birka, bürge, bir, birkoli
- bárány, bari, bali
- huri, bori, biri, bicsu, buci, busi, barcsi, barancsi, bacsika, böcske, böci, böske, brücske, bicska, biszka, bricsa
- kicsi, mici
- cik, cugi, ciga, cih, cigi, cigli, szika, canga, cäge
- pusó, püss, pasó, puzsi, puzsa, pusa, busa
- keces
- te
- ne, na, nye, no, vaj
- tala, ta
- ijesztették
- ps, ss
- hívószó
- kergetőszó
- igekötő
- brr, krr, bri, pri, prr
- precca, ccc, ci, pc
- fütty

2 000 000

A tyúk hívogató szavai

Lockrufe für das Huhn

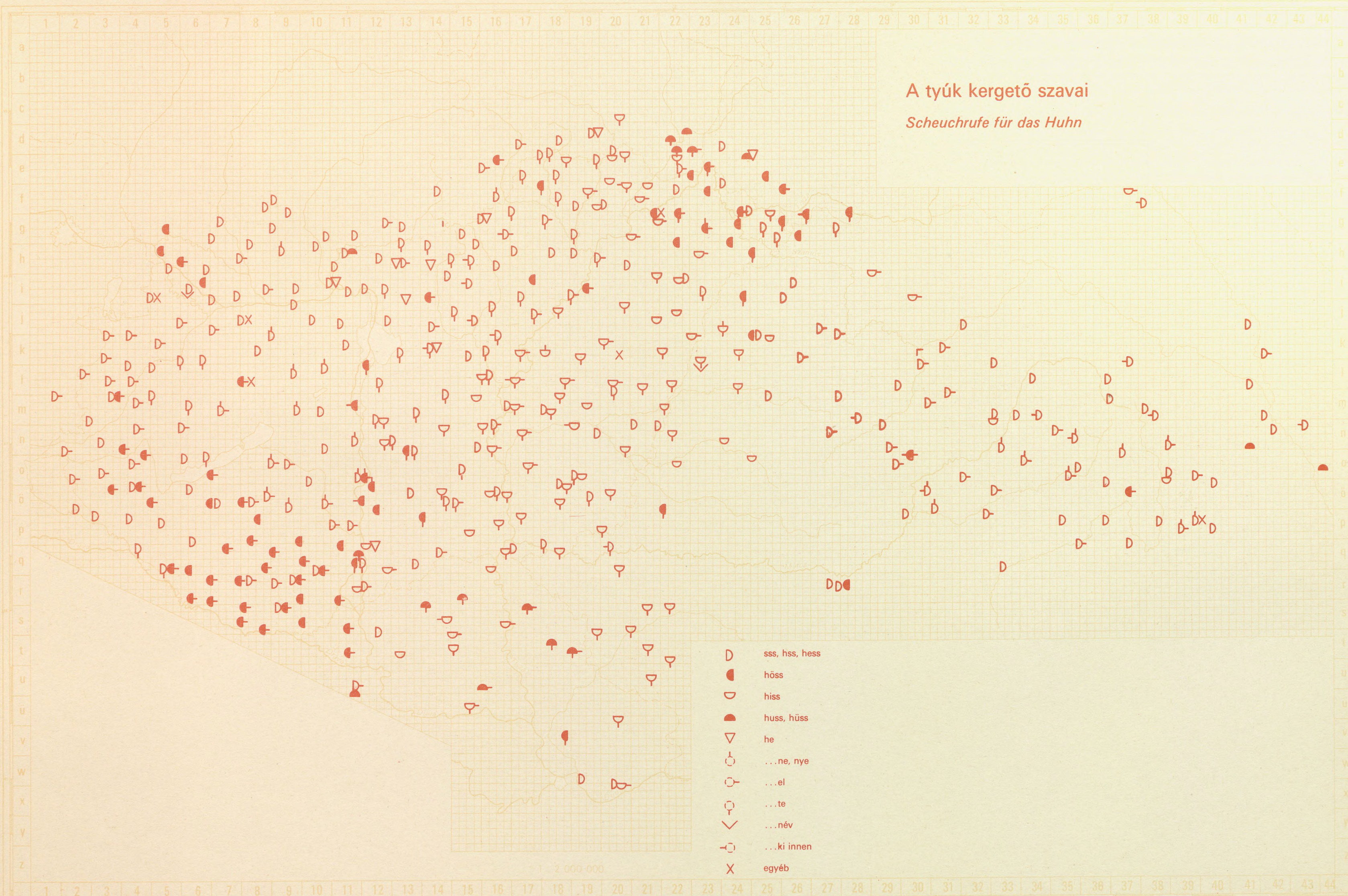

- pipi, pitye, pika és alakváltozatai
- pire és alakváltozatai
- ▽ pirike és alakváltozatai
- ∇ pije, puj
- | tyutya, tyutyu és alakváltozatai
- csicsi, csibi és alakváltozatai
- = csire, csiri
- cire és alakváltozatai
- ∇ kota, kuta és alakváltozatai
- X egyéb

2000 000

A tyúk kergető szavai

Scheuchrufe für das Huhn

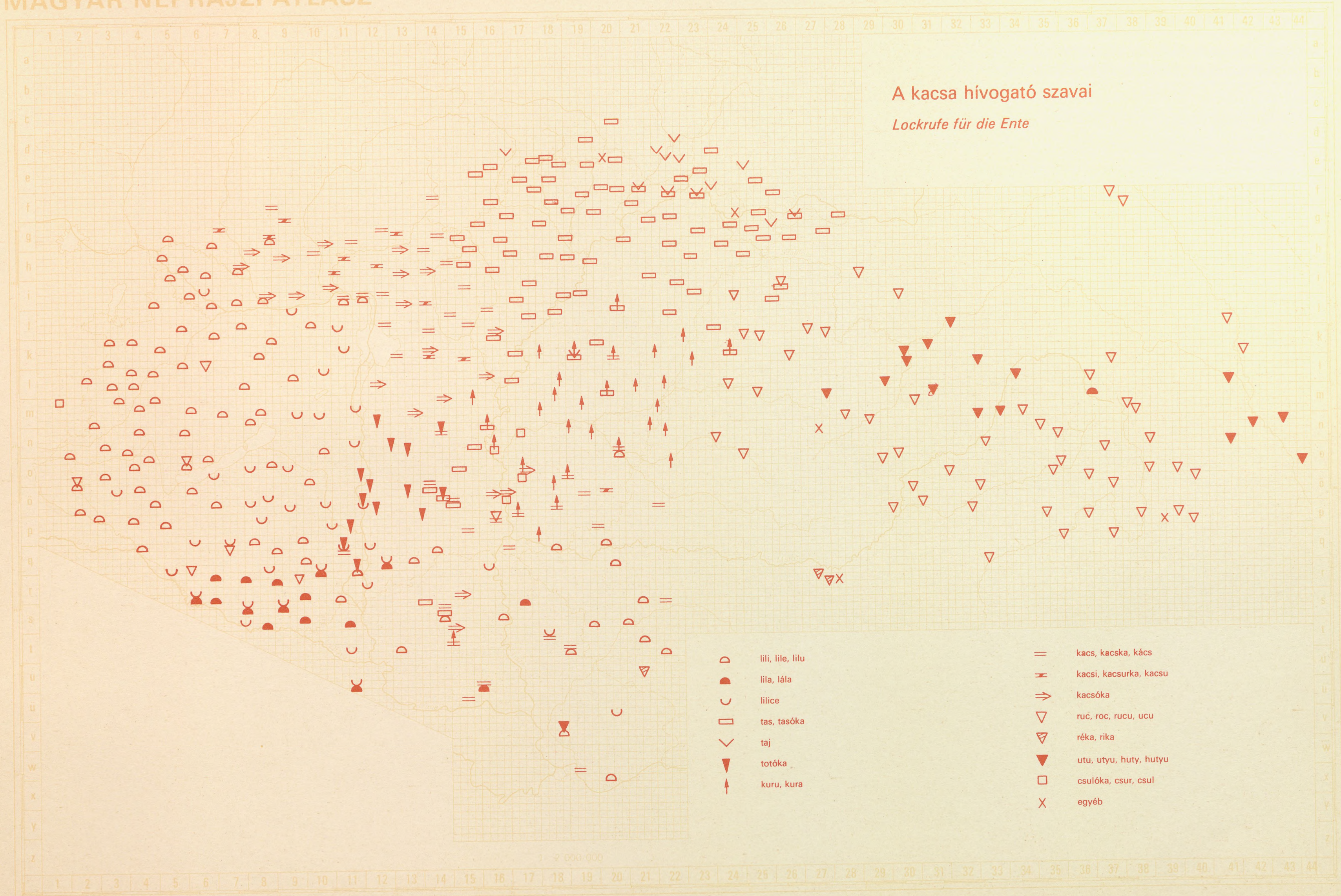

- D sss, hss, hess
- höss
- ◐ hiss
- ◑ huss, hüss
- ▽ he
- ...ne, nye
- ...el
- ...te
- ◊...név
- ...ki innen
- X egyéb

1 : 2 000 000

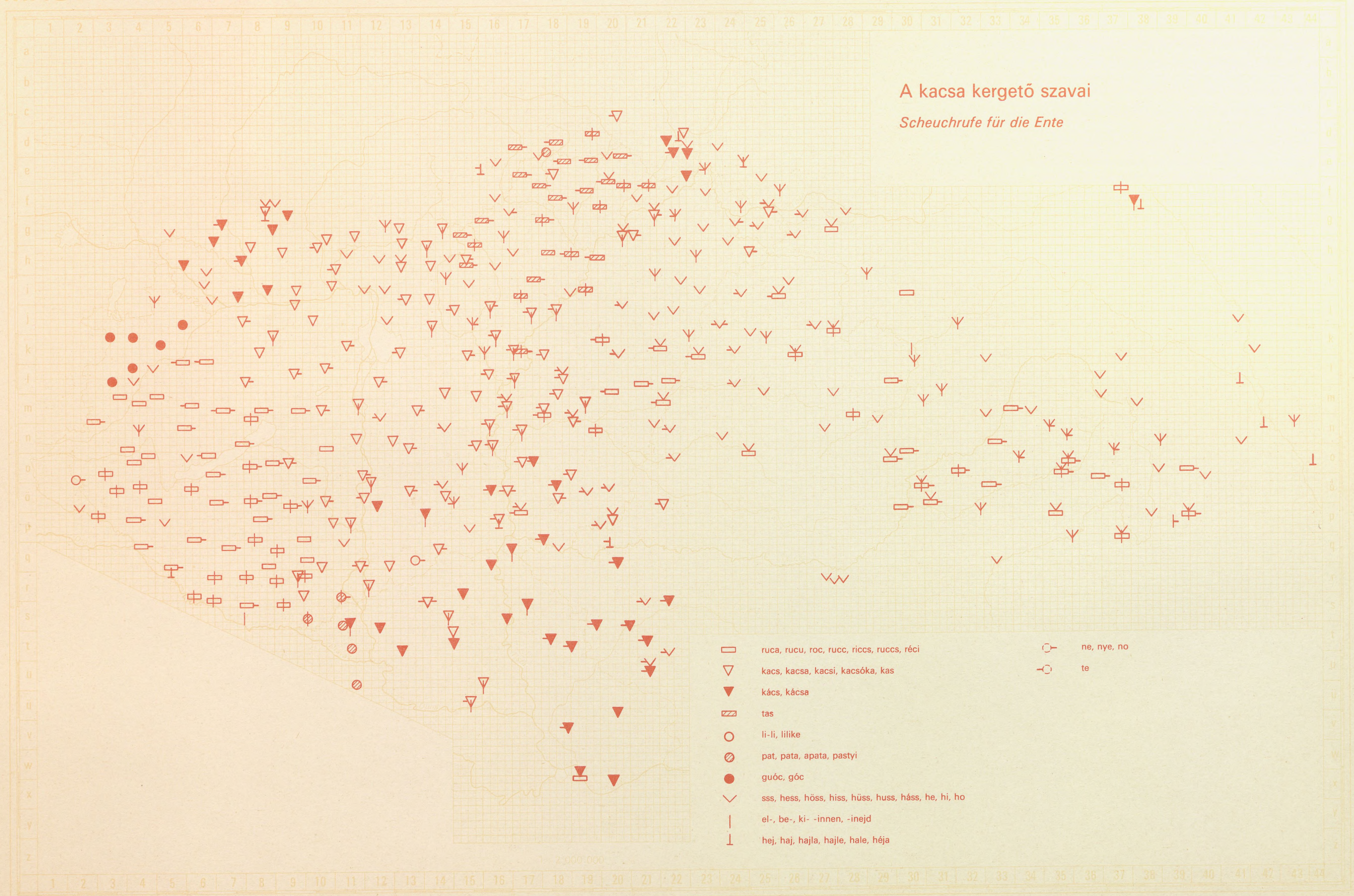
A kacska hívogató szavai

Lockrufe für die Ente

D	lili, lile, lilu	=	kacs, kacska, kács
●	lila, lála	✕	kacsi, kacsurka, kacsu
C	lilice	⇒	kacsóka
□	tas, tasóka	▽	ruc, roc, rucu, ucu
<	taj	▽	réka, rika
▼	totóka	▼	utu, utyu, huty, hutyu
↑	kuru, kura	□	csulóka, csur, csul
		X	egyéb

1 : 2 000 000

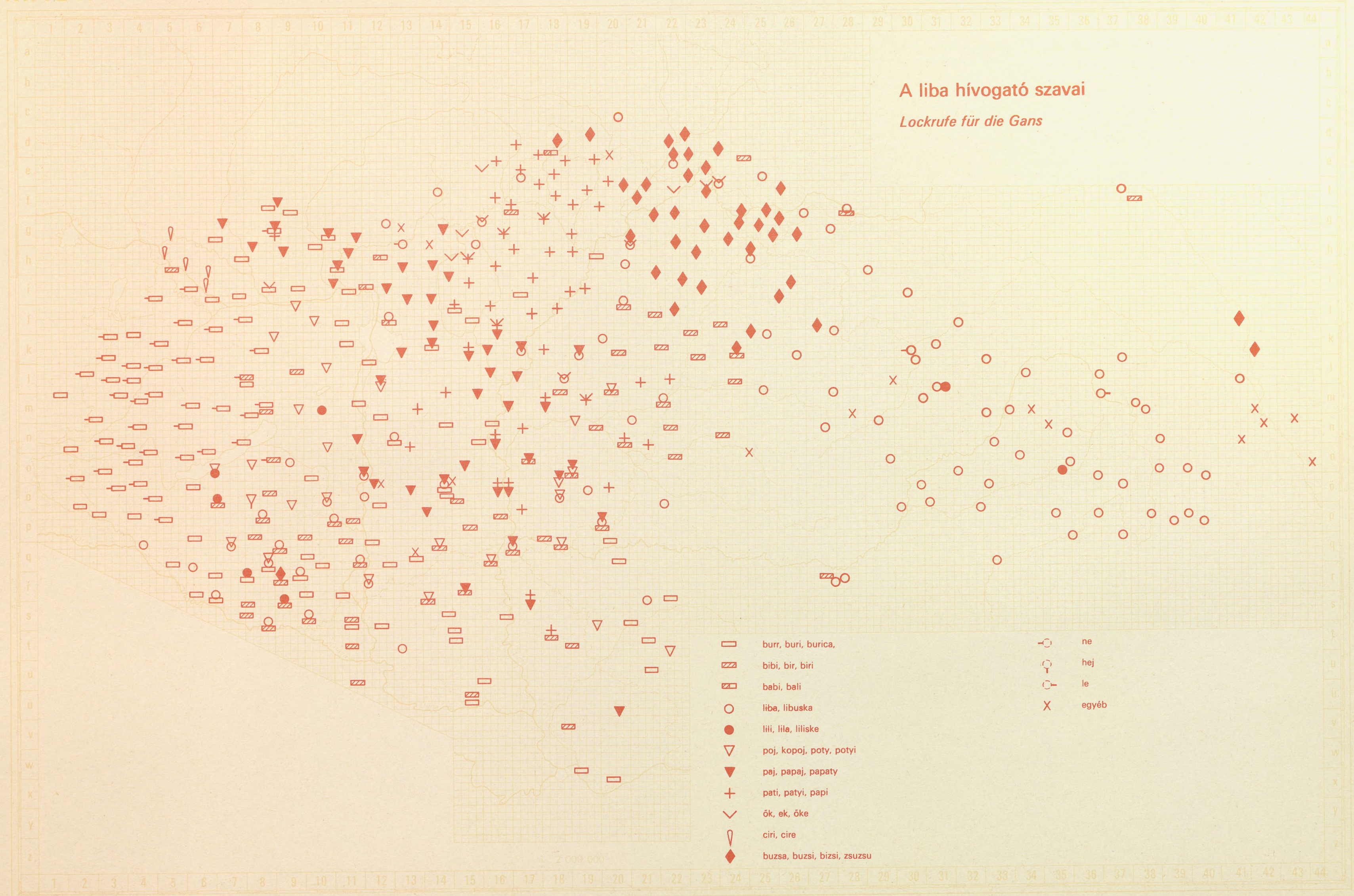
A kacs kergető szavai
Scheuchrufe für die Ente

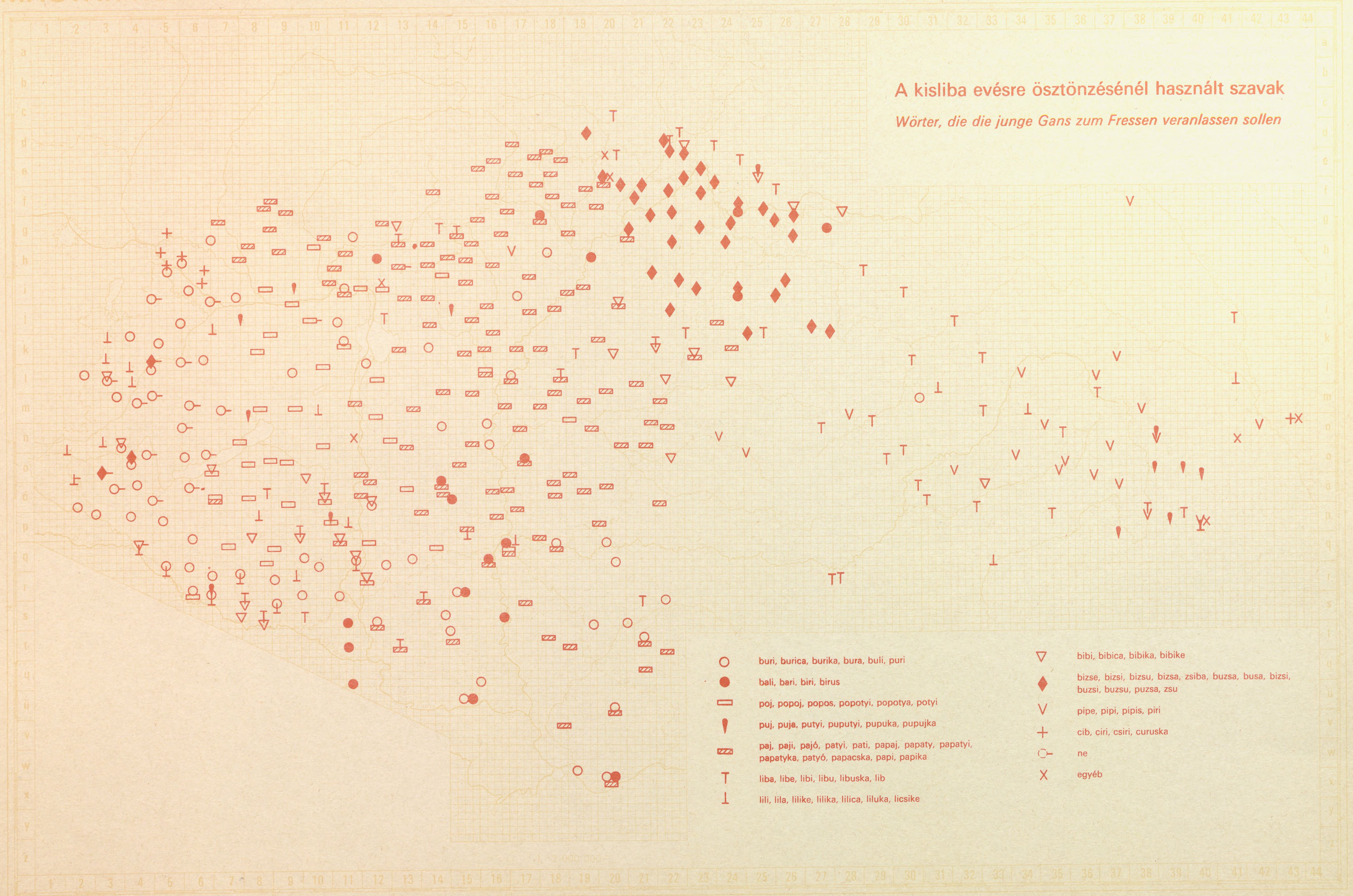
□	ruca, rucu, roc, rucc, riccs, ruccs, réci	○	ne, nye, no
▽	kacs, kacsá, kacsí, kacsóka, kas	○	te
▼	kács, kácsa		
▨	tas		
○	li-li, lilike		
⊗	pat, pata, apata, pastyi		
●	guóc, góc		
∨	sss, hess, höss, hiss, hüss, huss, háss, he, hi, ho		
	el-, be-, ki- -innen, -inejd		
⊥	hej, haj, hajla, hajle, hale, héja		

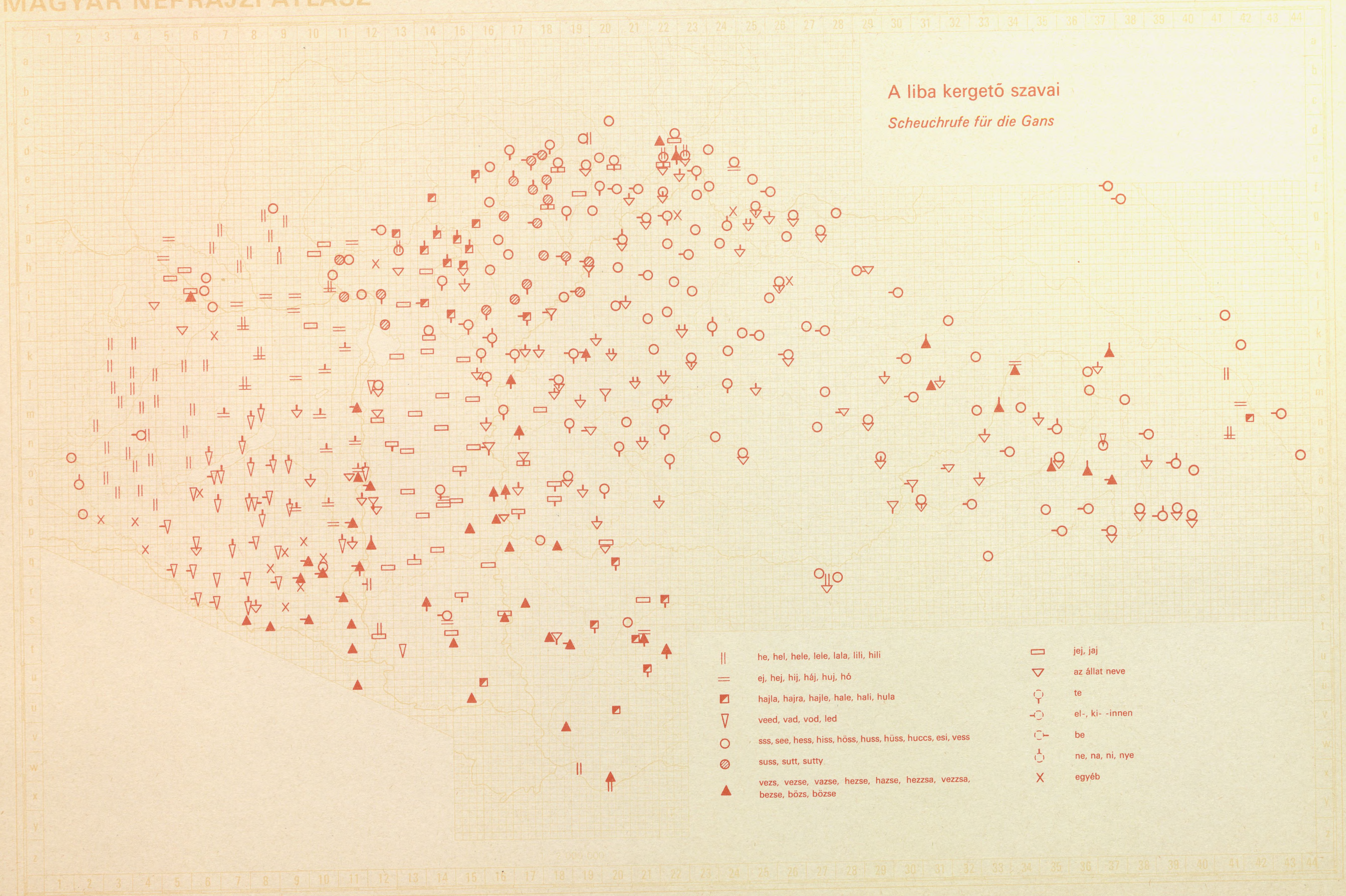
1:2 000 000

A liba hívogató szavai

Lockrufe für die Gans

A liba kergető szavai
Scheuchrufe für die Gans

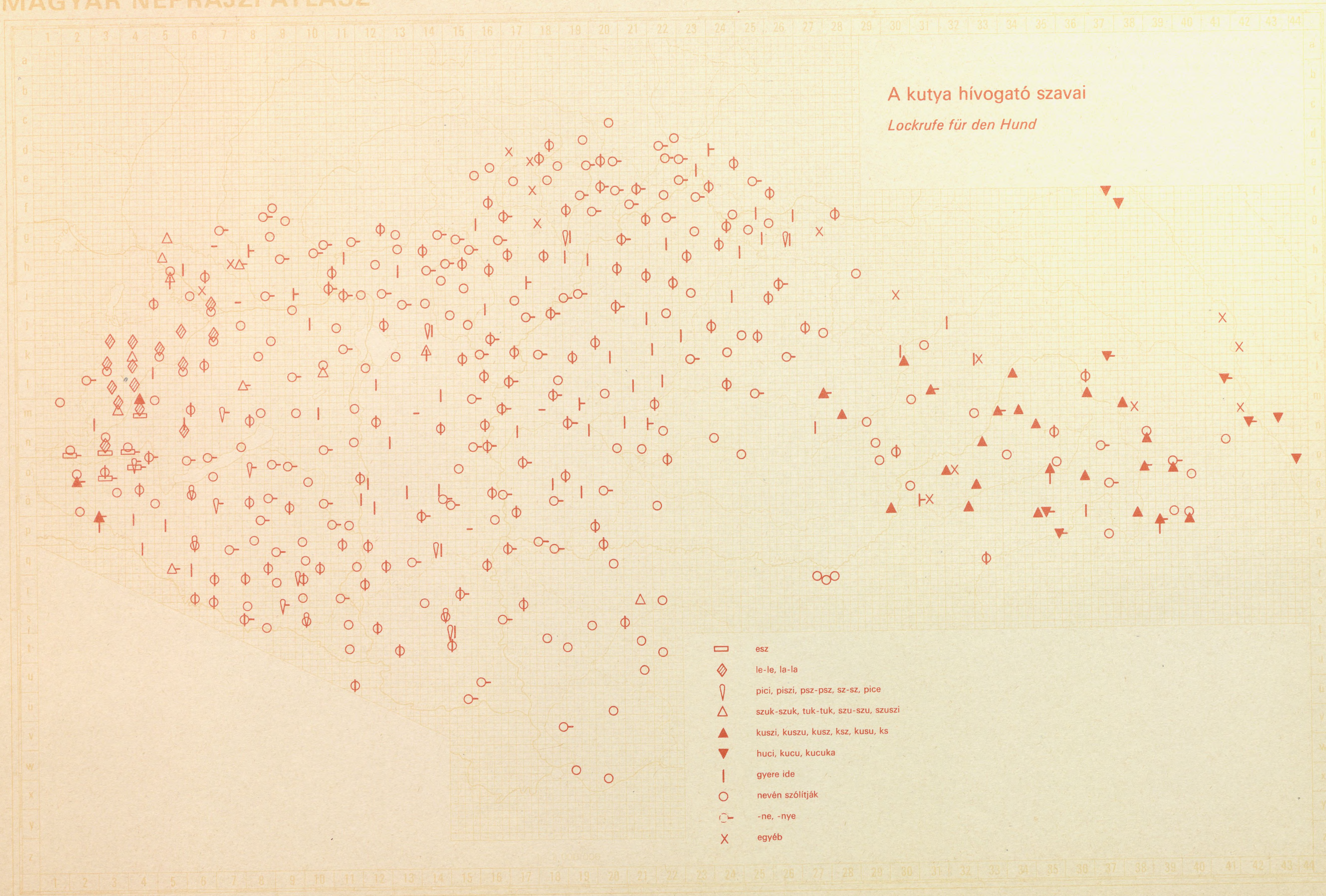
	he, hel, hele, lele, lala, lili, hili	□	jej, jaj
=	ej, hej, hij, háj, huj, hó	▽	az állat neve
■	hajla, hajra, hajle, hale, hali, hula	○	te
▽	veed, vad, vod, led	○	el-, ki- -innen
○	sss, see, hess, hiss, höss, huss, hüss, huccs, esi, vess	○	be
⊙	suss, sutt, suttty	○	ne, na, ni, nye
▲	vezs, vezse, vazse, hezse, hazse, hezsa, vezssa, bezse, bózs, bözse	X	egyéb

1 : 2 000 000

A kutya hívogató szavai

Lockrufe für den Hund

- esz
- ◇ le-le, la-la
- ▽ pici, piszi, psz-psz, sz-sz, pice
- △ szuk-szuk, tuk-tuk, szu-szu, szuszi
- ▲ kuszi, kuzu, kusz, ksz, kusu, ks
- ▼ huci, kucu, kucuka
- | gyere ide
- nevén szólítják
- -ne, -nye
- X egyéb

A kutya kergető szavai
Scheuchrufe für den Hund

▽	nem mész? mész ki?	▽	isz
=	ühü, uhu, hü	V	tu
◐	co, coki	#	küldő csonka mondat (félre, -el, -ki, eridj, pakolsz stb.)
↑	kuss, kuszi, kusti, husti, kuszti	○—	-ne, -nye, -ki
	mars	○	-te
○	takarodj	X	egyéb
□	csiba, ciba, szibe		

2 000 000